

Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

Jemenin aseelliset ryhmät, tiettyjen väestöryhmien tilanne, viranomaissuojelu ja sisäinen suojelu

Armed groups in Yemen, situation of certain groups of people, state protection, and internal protection

Sisällys

Sisällys.....	1
Tiivistelmä	3
Abstract	3
1. Jemenin aseelliset ryhmät, ml. valtiolliset toimijat ja niiden vaikutusalueet.....	4
1.1. Alueiden hallinta ja viimeaikaisia kehityskulkuja.....	4
1.2. Jemenin kansainvälisesti tunnustettu hallitus ja sitä tukevat ryhmät	7
1.2.1. National Shield Forces, NSF	9
1.2.2. Islah-puolueeseen sidoksissa olevat joukot.....	10
1.2.3. National Resistance Forces (NRF) / Joint Forces	11
1.2.4. Giants Brigades.....	12
1.2.5. Hadramautin heimoliitot ja Hadramawt Protection Forces (HPF)	13
1.3. Etelän siirtymäneuvosto (Southern Transitional Council, STC)	14
1.4. Huthit (Ansar Allah)	16
1.5. Arabian niemimaan al-Qaida (AQAP)	18
1.6. Isis	20
2. Tiettyjen väestöryhmien tilanne ja yleisimmät oikeudenloukkaukset	20
2.1. Naiset (ml. kunniaväkivalta)	20
2.2. Lapset	22
2.3. Uskonnolliset ja etniset vähemmistöryhmät.....	24
2.3.1. Ahmadiyya-muslimit	26
2.3.2. Akhdam/Muhamashin-vähemmistö	26
2.3.3. Bahai-yhteisö	26
2.3.4. Juutalaiset	28
2.3.5. Kristityt	29
2.4. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt	31
2.5. Ateistit ja uskonnollisia normeja rikkovat henkilöt	32
2.6. Poliittiset aktivistit ja ihmisoikeuspuolustajat.....	35
2.7. Tiettyjen ammattien harjoittajat	37
2.7.1. YK:n ja kansainvälisten järjestöjen työntekijät	37
2.7.2. Toimittajat ja mediatyöntekijät	38
2.7.3. Terveysthuollontyöntekijät	40

2.8.	Aseellisten ja poliittisten ryhmien (oletetut) jäsenet	42
2.9.	Saudi-Arabiasta ja länsimaista palaavat	44
3.	Viranomaissuojelun saatavuus ja muiden valtaa pitämien toimijoiden tarjoama suojelu ...	44
3.1.	Jemenin oikeusjärjestelmä	44
3.2.	Oikeuslaitoksen toiminta	45
3.3.	Tuomareihin kohdistuva uhkailu ja häirintä	48
3.4.	Turvallisuusviranomaisten tekemät oikeudenloukkaukset	48
4.	Sisäisen suojelun mahdollisuudet	50
4.1.	Liikkumisenvapaus ja -turvallisuus	51
4.1.1.	Liikkuminen eri hallintoalueiden välillä	51
4.1.2.	Huthien hallitsemat alueet	53
4.1.3.	Etelän siirtymäneuvoston (STC) hallitsemat alueet	54
4.1.4.	Joint Forces -joukkojen hallitsemat alueet	54
4.1.5.	Jemenin kansainvälisesti tunnustetun hallituksen alueet	55
4.1.6.	Naisten liikkuminen eri alueilla	55
4.1.7.	Muut ihmisryhmät	56
4.2.	Viralliset vaatimukset uudelle alueelle asettumiselle ml. henkilöllisyysasiakirjat	56
	Lähteet	58

Tiivistelmä

Tässä raportissa tarkastellaan Jemenin tilannetta ennen kaikkea maassa toimivien valtiollisten ja ei-valtiollisten aseellisten ryhmien, tiettyjen väestöryhmien, viranomaissuojelun saatavuuden ja sisäisen suojelun mahdollisuuden kannalta. Raportissa ei suoraan tai yksityiskohtaisesti käsitellä Jemenin alueellista turvallisuustilannetta tai maassa tapahtuneita turvallisuusvälikohtauksia.

Raportin ensimmäisessä luvussa luodaan katsaus merkittävimpien Jemenissä toimivien aseellisten ryhmien, kuten Jemenin kansainvälisesti tunnustetun hallituksen ja sitä tukevien ryhmien, Etelän siirtymäneuvoston ja huthien taustoihin ja toimintaan. Raportin toisessa luvussa tarkastellaan lukuisten usein oikeudenloukkausten kohteeksi Jemenissä joutuvien väestöryhmien tilannetta ja asemaa. Kaikkia viime vuosina tiettyyn väestöryhmään kohdistuneita oikeudenloukkauksia ei välttämättä kuitenkaan käydä yksityiskohtaisesti läpi. Raportin kolmannessa luvussa käsitellään viranomaissuojelun saatavuutta mm. suhteessa Jemenin oikeusjärjestelmän ja oikeuslaitoksen toimintaan ja turvallisuusviranomaisten tekemiin oikeudenloukkauksiin. Raportin neljännessä luvussa tarkastellaan sisäisen suojelun mahdollisuuksia sekä liikkumisenvapautta eri alueiden välillä.

Raportin on laatinut Suomen maahanmuuttoviraston maatietopalvelu ja sen laadinnassa on noudatettu Euroopan unionin yhteisiä suuntaviivoja lähtömaatiedon tuottamisesta (2008). Raportti perustuu huolellisesti valittuihin lähteisiin, jotka on kaikki listattu raportin lähdeluetteloon. Raportissa esitetyt tiedot on hankittu, arvioitu ja käsitelty huolellisesti raportin laatimiseen varatun rajallisen ajan puitteissa. Raportti ei pyri olemaan kaikenkattava, eikä sitä tule pitää yksinään minkään oleskeluluvan, pakolaisaseman tai turvapaikkahakemuksen perusteena. Vaikka jotain tapahtumaa, henkilöä tai organisaatiota ei olisi mainittu raportissa, se ei tarkoita, etteikö kyseistä tapahtumaa olisi tapahtunut tai kyseistä henkilöä tai organisaatiota olisi olemassa. Raportissa esitetyt tiedot, näkemykset ja lausunnot eivät välttämättä edusta Maahanmuuttoviraston virallista kantaa, eikä raportti ole miltään osin poliittinen kannanotto tai oikeudellinen arvio.

Abstract

This report examines the situation in Yemen mainly with regards to state and non-state armed groups operating in the country, certain groups of people, access to state protection, and the possibility of internal protection. The report does not directly or in detail address the security situation in different parts of Yemen or security incidents that have taken place in the country.

The first chapter of the report provides an overview to the background and activities of the most significant armed actors in Yemen, such as the internationally recognized government and the armed groups aligned with it, the Southern Transitional Council, and the Houthis. The second chapter examines the situation and status of certain groups of people who are often subjected to right violations in Yemen. However, not all violations that have taken place in the recent years are necessarily discussed in detail. The third chapter addresses access to state protection,

including functioning of the legal system and judiciary in Yemen, as well as violations committed by the security forces. The fourth chapter of the report examines the possibilities for internal protection and freedom of movement between different regions.

The report has been compiled by the Country Information Service of the Finnish Immigration Service in accordance with the common EU guidelines for processing country of origin information (2008). The report is based on carefully selected sources of information. All sources used are referenced. The information provided in the report has been obtained, evaluated and processed carefully within the limited time frame given. The report does not aim to be exhaustive, and it should not be considered conclusive as to the merit of any particular claim to a residence permit, refugee status or asylum. Even if a certain event, person or organization is not mentioned in the response, it does not mean that the event has not taken place or that the person or organization does not exist. The report does not necessarily reflect the opinion of the Finnish Immigration Service, and it is not on any account a political statement or a judicial evaluation.

1. Jemenin aseelliset ryhmät, ml. valtiolliset toimijat ja niiden vaikutusalueet

Jemenin konfliktia ja turvallisuustilannetta vuoden 2026 alussa ja vuonna 2025 on käsitelty aiemmin maahanmuuttoviraston maatietopalvelun 4.6.2026 julkaistussa kyselyvastauksessa Jemen / Katsaus maan turvallisuustilanteeseen, tilanne tietyissä maakunnissa¹ ja 15.4.2025 julkaistussa kyselyvastauksessa Jemen / Turvallisuustilanne maaliskuussa 2025².

Tässä luvussa luodaan yleiskatsaus tärkeimpiin Jemenissä toimiviin valtiollisiin ja ei-valtiollisiin aseellisiin ryhmiin ja niiden vaikutusalueisiin.

1.1. Alueiden hallinta ja viimeaikaisia kehityskulkuja

Jemen on ollut poliittisesti, taloudellisesti ja sotilaallisesti jakautunut jo yli vuosikymmenen ajan.³ Jemenin sisällissota alkoi syyskuussa 2014 huthikapinallisina tunnetun Ansar Allah -liikkeen otettua pääkaupunki Sanaan ja suuren osan maan pohjoisosia hallintaansa.⁴

Yhdysvaltojen kongressin tutkimuspalvelun 12.5.2026 julkaistun raportin mukaan Iranin tukemat huthit pitävät edelleen Sanaata ja suurta osaa Jemenin länsiosista hallinnassaan.⁵ Suurin osa Jemenin väestöstä asuu huthien hallitsemilla alueilla.⁶ Jemenin kansainvälisesti tunnustettu hallitus pitää nimellisesti hallinnassaan muita kuin huthien hallitsemia alueita

¹ Maahanmuuttovirasto / Maatietopalvelu 4.6.2026. Saatavilla Tellus-maatietoportaalissa.

² Maahanmuuttovirasto / Maatietopalvelu 15.4.2025. Saatavilla Tellus-maatietoportaalissa.

³ Congressional Research Service 12.5.2026, s. 1.

⁴ AP 8.1.2026a.

⁵ Congressional Research Service 12.5.2026, s. 1.

⁶ Congressional Research Service 12.5.2026, s. 1; AP 9.1.2026.

presidenttineuvoston (eng. Presidential Leadership Council, PLC) ohjauksessa. PLC:n jäsenet koostuvat useista erilaisista agenda- ja edustavista huthien vastaisista joukoista. Tammikuuhun 2026 asti PLC:hen kuuluivat myös Arabiemiraattien tukeman Etelän siirtymäneuvoston (eng. Southern Transitional Councilin, STC) johtajat.⁷ STC erotettiin PLC:stä tammikuussa 2026 PLC:n ja STC:n välisen kriisin seurauksena.⁸

Riippumattoman jemeniläisen tutkimuskeskuksen Sana'a Centerin huhtikuussa 2026 julkaistun Jemenin alueiden hallintaa kuvaavan kartan mukaan Jemenin kansainvälinen hallitus pitää liittolaisineen hallinnassaan Adenin, Lahjin, Abyanin, Shabwan, Hadramautin, Mahran ja Sokotran maakuntia. Lisäksi se pitää hallinnassaan noin puolta Jawfin, Maribin ja Dhalin maakunnista, osia Saadan maakunnan pohjoisosista, pientä osaa Hajjan maakunnan länsiosista ja Hudeidan maakunnan eteläosista, ja hieman yli puolta Taizin maakunnasta.⁹

Joulukuun 2025 alussa Arabiemiraattien tukemat STC:n joukot valtasivat Jemenin itäosissa sijaitsevat Hadramautin ja Mahran maakunnat.¹⁰ STC:n joukot ottivat hallintaansa myös Adenissa sijaitsevan presidentinpalatsin.¹¹ Jemeniin perehtyneen tutkija Bridget Toomeyn 4.12.2025 julkaistun analyysin mukaan STC:n operaation taustalla olivat Hadramautin maakunnassa STC:n ja Jemenin kansainvälisesti tunnustetun hallituksen tukemien joukkojen välillä marraskuun 2025 lopussa kiristyneet jännitteet. STC-joukot valtasivat Hadramautin laaksossa sijaitsevan Seiyunin kaupungin ja muita alueella sijaitsevia merkittäviä siviili- ja sotilaskohteita otettuaan ensin yhteen Jemenin 1. sotilaspiirin joukkojen kanssa.¹² Uutistoimisto AP kertoo 7.2.2026 julkaistussa artikkelissa STC:n ajaneen alueelta pois Saudi-Arabian tukemat ja PLC:n alaisuudessa toimivat National Shield Forces (NSF) -joukot.¹³ Saudi-Arabia piti STC:n joukkojen etenemistä uhkana omalle kansalliselle turvallisuudelleen.¹⁴

PLC:tä tukevat joukot aloittivat tammikuun 2026 alussa Saudi-Arabian tuella vastaoperaation, jonka myötä Jemenin kansainvälisesti tunnustettu hallitus sai vallattua STC:n valtaamat alueet takaisin hallintaansa.¹⁵ STC karkotettiin myös suurimmasta osasta sen aiemmin Etelä-Jemenissä hallitsemia alueita.¹⁶ Verkkomedia Middle East Eye 3.2.2026 julkaistun artikkelin mukaan Saudi-Arabian tukemat joukot korvasivat Arabiemiraattien tukemat joukot nopeasti PLC:n hallitsemilla alueilla, ml. Adenissa, Lahjissa, Hadramautissa ja Jemenin länsirannikolla.¹⁷

⁷ Congressional Research Service 12.5.2026, s. 1.

⁸ Congressional Research Service 12.5.2026, s. 1.

⁹ Sana'a Center 24.4.2026, suora linkki karttaan: <https://sanaacenter.org/wp-content/uploads/2026/04/Yemen-Zones-of-Control-January-1-March-31-2026.png>

¹⁰ Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026; AP 7.2.2026.

¹¹ AP 7.2.2026.

¹² Toomey, Bridget / Long War Journal 4.12.2025.

¹³ AP 7.2.2026.

¹⁴ AP 9.1.2026; Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026.

¹⁵ International Crisis Group 17.3.2026; Middle East Eye 6.2.2026.

¹⁶ International Crisis Group 17.3.2026.

¹⁷ Middle East Eye 3.2.2026.

Yhdysvaltojen kongressin tutkimuspalvelun mukaan joulukuun ja tammikuun tapahtumat johtivat Jemenin kansainvälisesti tunnustetun hallituksen ja STC:n välien kiristymiseen.¹⁸ International Crisis Groupin 17.3.2026 julkaistun analyysin mukaan tapahtumia seurasivat Jemenissä poliittiset uudelleenjärjestelyt, joiden myötä Jemenin hallitus hajotettiin ja STC:n johtaja Aidarous Zubaidi ja STC:n varajohtaja erotettiin PLC:stä.¹⁹ STC:n raportointiin tiedottaneen liikkeen lakkauttamisesta perjantaina 9.1.2026 Saudi-Arabian Riadissa järjestetyssä konferenssissa.²⁰ Liikkeen johtaja Aidarous Zubaidi oli paennut edellisenä päivänä Arabiemiraatteihin²¹, eikä osallistunut Riadissa käytyihin keskusteluihin²². Useiden raporttien mukaan STC:n tiedottaja Anwar al-Tamimi ja liikkeen Britannian edustaja Mohammed al-Sahimi kiistivät liikkeen hajoamisen.²³

Uutistoimisto Reuters raportoi STC:n julkaisseen lauantaina 10.1.2026 uuden lausunnon, jonka mukaan liike oli julistanut edellisenä päivänä Saudi-Arabiassa julkaistun lakkautusilmoituksen mitättömäksi järjestämässään ylimääräisessä kokouksessa. Lausunnon mukaan liikkeen jäsenet olivat Riadissa pidätettynä ja STC:n delegaatio oli julkaissut ilmoituksen pakotettuna.²⁴

Konfliktitietokanta ACLEDin Jemen-analyytikko Luca Nevolan 15.1.2026 julkaistun analyysin mukaan STC:n vaikutusvalta ulottui ennen STC:n ja PLC:n välistä kriisiä marraskuussa 2025 laajoille alueille Etelä-Jemenissä, ml. Dhalin, Adenin, Shabwan, ja Abyanin maakuntiin, Hadramautin maakunnan rannikkoalueille ja Sokotran saarelle. 1.7.2026 mennessä STC:tä tukevat joukot olivat vetäytyneet rajoitetuille alueille Dhalin, Lahjin ja Abyanin maakunnissa.²⁵

Yhdysvaltojen kongressin tutkimuspalvelun mukaan Jemenin kansainvälisesti tunnustettu hallitus on pyrkinyt tammikuun 2026 jälkeen yhdistämään aseellisia ryhmiä ja vahvistamaan kontrolliaan muilla kuin huthien hallitsemilla alueilla. Paikallisviranomaisilla ja paikallisilla aseellisilla ryhmillä on kuitenkin eri alueilla edelleen paljon valtaa. STC:n kannattajat ovat myös jatkaneet itsemääräämisoikeuden vaatimista Etelä-Jemenissä.²⁶

Reutersin 28.3.2026 julkaistun artikkelin mukaan YK:n vuonna 2022 välittämä tulitauko huthien ja Saudi-Arabian johtaman koalition välillä Jemenissä on laajalti pitänyt.²⁷

¹⁸ Congressional Research Service 12.5.2026, s. 1.

¹⁹ International Crisis Group 17.3.2026.

²⁰ AP 9.1.2026; Middle East Eye 9.1.2026; Reuters 9.1.2026.

²¹ AP 9.1.2026; AP 8.1.2026b.

²² Reuters 10.1.2026.

²³ AP 9.1.2026; Middle East Eye 9.1.2026; Reuters 9.1.2026.

²⁴ Reuters 10.1.2026.

²⁵ Nevola, Luca / ACLED 15.1.2026.

²⁶ Congressional Research Service 12.5.2026, s. 1.

²⁷ Reuters 28.3.2026.

1.2. Jemenin kansainvälisesti tunnustettu hallitus ja sitä tukevat ryhmät

Saudi-Arabian tukemaa Jemenin kansainvälistä hallitusta johtaa kahdeksanjäseninen presidenttineuvosto (Presidential Leadership Council, PLC)²⁸, joka oli tammikuuhun 2026 asti jakaantunut Saudi-Arabian ja Arabiemiraattien tukemiin leireihin²⁹. Qatarilaismedia Al Jazeera mukaan PLC-neuvosto perustettiin vuonna 2022 yhdistämään huthien vastaisen rintaman eri aseelliset ryhmittymät. Jemenin silloinen presidentti Abdu-Rabbu Mansur Hadi luovutti vallan neuvostolle.³⁰

ACLEDin Jemen-analyttikko Luca Nevola mukaan Arabiemiraattien tukema leiri dominoi PLC:tä ennen joulukuussa 2025 alkanutta kriisiä.³¹ Jemen-tutkija Eleonora Ardemagni kirjoittaa yhdysvaltalaisen Middle East Institutin sivuilla helmikuussa 2026 julkaistussa analyysissä, että tammikuun 2026 jälkeen Saudi-Arabian johtava rooli Jemenissä on kiistaton.³² Arabiemiraattien hallituksen mediatoimiston uutistoimisto Reutersille helmikuussa antaman tiedon mukaan Arabiemiraatit eivät ole enää millään osallisina Jemenissä.³³

PLC-neuvostoa johtaa presidentti Rashad al-Alimi, jonka alaisuudessa toimivat Saudi-Arabian tukemat NSF -joukot. Muita Saudi-Arabian leiriin kuuluvia PLC-neuvoston jäseniä ovat General People's Congress (GPC) -puoluetta edustava Uthman Majalli, Islah-puoluetta edustavat Maribin maakunnan johtaja Sultan Arada ja teknokraatti Abdullah al-Alimi sekä Hadramautin Hadramawt Tribal Alliancea ja Hadramawt Inclusive Conferencea edustava sheikki Amr Bin Hubraysh. Nevola mukaan GPC-puoluetta edustavalla Majallilla on vaikutusvaltaa Jemenin Saudi-Arabian vastaista rajaa asuttavien heimojen keskuudessa. Islah-puolueen al-Arada ja al-Alimi puolestaan johtavat Jemenin 1. sotilaspiirin joukkoja, kun taas sheikki Hubraysh johtaa Hadramawt Protection Forces (HPF) -joukkoja.³⁴

Aiemmin Arabiemiraattien tukemaan leiriin PLC:ssä kuuluvat STC:n varajohtaja ja Giants Brigadesin (tai Southern Giants Brigades) johtaja Abu Zarea al-Mahrami ja National Resistance Forces (NRF) -joukkojen johtaja Tareq Saleh.³⁵ Al-Mahramin johtamat Giants Brigades -joukot siirtyivät Arabiemiraattien leiristä Saudi-Arabian puolelle STC:n ja PLC:n välisen kriisin aikana.³⁶

Tammikuuhun 2026 asti Arabiemiraattien tukemaan leiriin PLC:ssä kuuluivat myös STC:n johtaja Aidarous Zubaidi ja STC:n varajohtaja Faraj al-Bahsani.³⁷ Heidän tilalleen PLC:n uusiksi jäseniksi nimitettiin Jemenin kansainvälisesti tunnustetun hallituksen entinen puolustusministeri Mahmoud

²⁸ Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026.

²⁹ Nevola, Luca / ACLED 15.1.2026.

³⁰ Al Jazeera 14.1.2026.

³¹ Nevola, Luca / ACLED 15.1.2026.

³² Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026.

³³ Reuters 5.2.2026.

³⁴ Nevola, Luca / ACLED 15.1.2026.

³⁵ Nevola, Luca / ACLED 15.1.2026.

³⁶ Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026.

³⁷ Nevola, Luca / ACLED 15.1.2026.

Ahmed Salem al-Subaihi ja Hadramautin maakunnan johtaja Salem Ahmed Saeed al-Khanbashi. Al-Khanbashi johti operaatiota STC:n väliaikaisesti valtaamien alueiden takaisin valtaamiseksi Hadramautin maakunnassa.³⁸

PLC:n presidentti Rashad al-Alimin raportoitiin tiedottaneen 10.1.2026 ylimmän sotilaskomitean (eng. Supreme Military Committee) perustamisesta. Komitean tehtävänä on uudelleenorganisoida, varustaa ja johtaa kaikkia Jemenin kansainvälisesti tunnustetun hallituksen alueilla toimivia sotilaallisia joukkoja.³⁹ Saudi-Arabia lähetti korkean tason sotilasneuvonantaja Falah al-Shahrani johtamaan komiteaa.⁴⁰ Saudi-Arabia vastaa myös komitean palkkojen maksusta.⁴¹ Saudi-Arabian on raportoitu alkaneen maksaa palkkoja kaikille aiemmin Arabiemiraattien tukemille joukoille Jemenissä⁴², ml. kymmenille tuhansille aiemmin STC:n riveissä taistelleille taistelijoille⁴³ ja Tareq Salehin johtamille NRF-joukoille⁴⁴.

Sana'a Centerin huhtikuussa 2026 julkaistun Jemen-katsauksen mukaan Jemenin eteläosien turvallisuusrakenteet ovat kokeneet merkittäviä mullistuksia STC:n lakkauttamisen ja Arabiemiraattien maasta vetäytymisen jälkeen. PLC:n jäsenet Abu Zaraq al-Mahrami (alias Abdelrahman al-Muharramin) ja entinen puolustusministeri Mahmoud al-Subaihi nimitettiin alkuvuonna Aden turvallisuudesta vastaaviksi johtajiksi. Heidän tehtävänä on johtaa turvallisuusjoukkojen uudelleenjärjestelyä ja koordinoitua Adenissa ja Jemenin eteläisissä maakunnissa. Armeijan entinen esikuntapäällikkö Taher al-Aqil puolestaan nimitettiin Jemenin uudeksi puolustusministeriksi.⁴⁵ STC:n alaisuudessa aiemmin toimineet ja Adenin kaupungin merkittävimpiin turvallisuusjoukkoihin kuuluvat Security Belt -joukot on Sana'a Centerin mukaan liitetty Jemenin sisäministeriön alaisuuteen ja uudelleennimetty kansallisen turvallisuuden joukoiksi. Myös Saiqa-prikaatin ja muiden STC:hen aiemmin liitoksissa olleiden joukkojen yksiköitä on liitetty sisäministeriön alaisuuteen.⁴⁶

Sana'a Centerin mukaan Saudi-Arabia on toteuttanut Adenia vastaavaa lähestymistapaa myös muilla Etelä-Jemenin aiemmin keskeisillä STC:n tukialueilla, kuten Lahjin, Dhalin, Shabwan ja Abyanin maakunnissa. Esimerkiksi monet Saiqa-, Support- ja Backup-prikaatin komentajat kutsuttiin Riadiin tammikuun lopussa ja monet heistä erotettiin tehtävistään. Erityisesti monet STC:n johtaja Aidarous Zubaidin suoraan nimittämät sotilasjohtajat erotettiin maaliskuun lopussa. Abyanin maakunnassa monet erotetut johtajat kieltäytyivät luopumasta tehtävistään ja

³⁸ Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026.

³⁹ Arab News 10.1.2026; Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026; President Al Alimi 10.1.2026.

⁴⁰ Sana'a Center 24.4.2026.

⁴¹ Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026.

⁴² President Al Alimi 22.1.2026; Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026.

⁴³ Reuters 5.2.2026; Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026.

⁴⁴ Middle East Eye 3.2.2026; Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026.

⁴⁵ Sana'a Center 24.4.2026.

⁴⁶ Sana'a Center 24.4.2026.

mobilisoivat taistelijoita tuekseen. Lahjin, Dhalin ja Abyanin maakuntiin nimettiin myös uudet johtajat.⁴⁷

Suurin osa Adenissa olevista ja sitä Etelä-Jemenissä ympäröivien alueiden sotilasjoukoista oli Sana'a Centerin mukaan huhtikuussa 2026 hallinnollisesti edelleen sidoksissa STC:hen. Kymmenien komentajien lojaliteetit olivat myös epäselvät.⁴⁸ PLC:n raportoitiin alkuvuonna aikovan asteittain siirtää sotilasjoukkoja pois Adenista säilyttäen kaupungissa kuitenkin poliisin ja muut tavanomaiset turvallisuusjoukot.⁴⁹

AP raportoi 7.2.2026 PLC:n tiedottaneen uuden pääministeri Shaya Mohsen al-Zindanin johtaman hallituksen muodostamisesta.⁵⁰ Hallituksessa on yhteensä 35 ministeriä.⁵¹ Erityisesti Etelä-Jemenin tilannetta seuraavan South24-uutissivuston 1.3.2026 julkaistun artikkelin mukaan uuden hallituksen ministereistä 12 edustaa Islah-puoluetta, 7 aiemmin STC:hen liitoksissa olevia henkilöitä, 5 GPC-puoluetta ja 4 Jemenin sosialistista puoluetta. Loput paikat jaettiin muiden poliittisten ryhmien kesken.⁵²

Middle East Eye raportoi 2.3.2026 julkaistussa artikkelissa Jemenin helmikuussa muodostetun uuden hallituksen ministerien vannoneen valansa Jemenin suurlähetystössä Saudi-Arabiassa ennen asteittaista siirtymistä Adeniin.⁵³ STC on kieltäytynyt tunnustamasta Jemenin uutta hallitusta.⁵⁴

1.2.1. National Shield Forces, NSF

Saudi-Arabian tukemat ja rahoittamat National Shield Forces (NSF) -joukot perustettiin vuonna 2022, ja niiden asema PLC:n presidentti Rashad al-Alimin alaisuudessa toimivana sotilasyksikkönä virallistettiin vuonna 2023.⁵⁵ Sana'a Center arvioi NSF-joukkojen vahvuudeksi maaliskuussa 2023 noin 16 000–20 000 sotilasta.⁵⁶ Jemeniin perehtyneen tutkijan Mohammed al-Bashan mukaan NFS-joukkojen väliaikaiseksi komentajaksi nimitettiin maaliskuussa 2026 prikaatikenraali Bassam al-Mahdhar.⁵⁷ NSF-joukot olivat avainroolissa STC:n väliaikaisesti PLC:ltä haltuun ottamien alueiden takaisin valtauksessa tammikuussa 2026.⁵⁸

Jemen-tutkija Eleonora Ardemagnin mukaan useimmat NSF:n komentajista kuuluvat Lahjin maakuntaa asuttavaan Subaiha-heimoon ja kannattavat sunni-islamian salafistista suuntausta. Komentajat ovat pyrkinet rekrytoimaan NSF:ään saman maailmankuvan jakavia heimonsa

⁴⁷ Sana'a Center 24.4.2026.

⁴⁸ Sana'a Center 24.4.2026.

⁴⁹ Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026; Al Arabiya 19.1.2026.

⁵⁰ AP 7.2.2026.

⁵¹ AP 7.2.2026; Al Jazeera 8.2.2026; South24 1.3.2026.

⁵² South24 1.3.2026.

⁵³ Middle East Eye 2.3.2026.

⁵⁴ South24 1.3.2026.

⁵⁵ Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026; Sana'a Center 9.3.2023.

⁵⁶ Sana'a Center 9.3.2023.

⁵⁷ Basha Report 19.3.2026.

⁵⁸ Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026.

jäseniä.⁵⁹ Sana'a Center raportoi helmikuussa 2025 julkaistussa Jemen-katsauksessa NSF-joukkojen perustaneen sotilaskoulutusta tarjoavia ja salafistista indoktrinaatiota levittäviä sotilastukikohtia Hadramautin ja Dhalin maakuntiin. Sana'a Centerin mukaan Saudi-Arabia oli lisäksi määrännyt PLC:tä rekrytoimaan salafisteja osaksi NSF:n Mahran maakunnan yksikköä. NSF oli pyrkinyt rekrytoimaan salafistitaistelijoita myös STC:hen alaisuudessa toimineiden Security Belt -joukkojen ja Giants Brigadesin riveistä.⁶⁰ Ardemagnin mukaan NSF-taistelijoita on kotoisin myös muista Etelä-Jemenin maakunnista, kuten Hadramautista ja Shabwasta.⁶¹

Ardemagnin mukaan salafistit ovat NSF:n lisäksi merkittävässä asemassa myös muiden Saudi-Arabian Jemenissä tukemien joukkojen riveissä.⁶² Middle East Eye kertoo 12.5.2026 julkaistussa artikkelissa salafistien palvelevan sotilaallisissa johtotehtävissä lähes kaikilla PLC:n hallitsemilla alueilla. PLC:n presidentti Rashad al-Alimi nimitti huhtikuun 2026 lopussa salafistitaustaisen prikaatikenraali Hamdi Shukrin Jemenin 4. sotilaspiirin komentajaksi. Hänen vastuualueensa kattaa Adenin, Lahjin, Taizin, Abyanin maakunnat ja osan Dhalin maakunnasta.⁶³

1.2.2. Islah-puolueeseen sidoksissa olevat joukot

Reutersin 2.1.2026 julkaistun artikkelin mukaan Muslimiveljeskuntaan liitoksissa oleva sunni-islamistinen Islah-puolue on keskeinen toimija Jemenin kansainvälisesti tunnustetussa hallituksessa. Maribin maakunta on toiminut pitkään puolueen tärkeimpänä tukikohtana.⁶⁴ Sana'a Centerin vuonna 2025 julkaistun artikkelin mukaan Islah-puolue on osa PLC:lle uskollista salafistiblokkia, johon myös Tareq Salehin johtamat NRF-joukot ja Abu Zarea al-Mahramin johtamat Giants Brigades kuuluvat.⁶⁵ Puolue on viralliselta nimeltään Jemenin reformipuolue (eng. Yemeni Congregation for Reform).⁶⁶

Jemenin 1. sotilaspiirin joukot⁶⁷ toimivat Islah-puolueen alaisuudessa.⁶⁸ Sana'a Centerin mukaan myös Maribin ja Taizin maakunnissa toimivat Jemenin armeijan joukot ovat poliittisesti sidoksissa Islah-puolueeseen, vaikka ne toimivat virallisesti Jemenin puolustusministeriön alaisuudessa.⁶⁹ Sana'a Centerin vuonna 2023 julkaistun artikkelin mukaan suurin osa 1. sotilaspiirin joukoista on

⁵⁹ Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026.

⁶⁰ Sana's Center 4.2.2025.

⁶¹ Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026.

⁶² Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026.

⁶³ Middle East Eye 12.5.2026.

⁶⁴ Reuters 2.1.2026.

⁶⁵ Reuters 2.1.2026; Nevola, Luca / ACLED 15.1.2026.

⁶⁶ Reuters 2.1.2026.

⁶⁷ Jemeniläisten tutkijoiden ylläpitämän riippumattoman Yemen Corner -sivuston mukaan Jemen on jaettu seitsemään sotilaspiiriin, ja 1. sotilaspiiri kattaa koko Hadramautin maakunnan pohjoisosan. Sen päämaja sijaitsee Seiyunin kaupungissa. Ks. Yemen Corner 14.6.2022.

⁶⁸ Nevola, Luca / ACLED 15.1.2026; Toomey, Bridget / Long War Journal 4.12.2025.

⁶⁹ Sana'a Center 4.2.2025b.

kotoisin Pohjois-Jemenistä.⁷⁰ Arabiemiraatit ja STC ovat luokitelleet Islah-puolueen ja 1. sotilaspiirin joukot terroristijärjestöiksi.⁷¹

1.2.3. National Resistance Forces (NRF) / Joint Forces

ACLEDin Jemen-analyytikko Luca Nevolan 15.1.2026 julkaistun analyysin mukaan Tareq Salehin johtama National Resistance Forces (NRF) pitää hallinnassaan Jemenin länsirannikkoa.⁷² Middle East Eye 3.2.2026 julkaistun artikkelin mukaan aiemmin Arabiemiraattien tukemilla NRF-joukoilla on läsnäoloa Adenin ja Lahjin maakunnissa sekä Taizin maakunnan länsirannikolla.⁷³ Vuonna 2025 Tareq Salehin komennossa arvioitiin olevan Taizin maakunnassa jopa 50 000 taistelijaa.⁷⁴

ACLEDin vuonna 2018 julkaistun analyysin mukaan Arabiemiraattien tukemia huthien vastaisia joukkoja Jemenin länsirannikolla on vaihtelevasti kutsuttu Joint Forces tai NRF-joukkojen nimillä. NRF-joukot koostuvat analyysin mukaan kolmesta pääryhmästä: Giants Brigades, Tareq Salehin omista Guardians of the Republic -joukoista ja Tihaman vastarintaliikkeestä (eng. Tihama Resistance). Giants Brigade ovat näistä ryhmistä yli 20 000 taistelijallaan selvästi suurin. Guardians of the Republic -joukkoihin kuului vuonna 2018 noin 4 000 taistelijaa, joiden lisäksi noin 5 000 taistelijan arvioitiin olevan koulutettavana Arabiemiraattien sotilastukikohdassa Assabin satamassa Eritreassa. Joukkojen tukikohtana toimi Mukhan satamakaupunki ja Khalidin sotilastukikohta Taizin maakunnassa. Tihaman vastarintaliikkeen arvioitiin koostuvan noin 4 000 taistelijasta.⁷⁵

Sana'a Centerin vuonna 2021 julkaistun artikkelin mukaan Joint Forces (tai NRF-joukot) perustettiin Arabiemiraattien tuella vuonna 2018 Giants Brigadesin, Guardians of the Republic -joukkojen ja Tihaman vastarintaliikkeen katto-organisaatioksi.⁷⁶

Middle East Eye raportoi NRF-joukkojen siirtyneen Arabiemiraattien leiristä Saudi-Arabian puolelle STC:n ja PCL:n joulukuussa 2025 alkaneen kriisin seurauksena. Middle East Eyeen mukaan NRF:n Arabiemiraateille ja STC:lle uskolliset jäsenet vetäytyivät käänteen myötä STC:n vahvoille kannatusalueille Dhalin maakuntaan ja Lahjin maakunnassa sijaitseviin taskuihin.⁷⁷

Jemeniläisen uutissivusto Al-Mawqea Postin 30.4.2026 julkaistun artikkelin mukaan Saudi-Arabian johtaman komitean alaiset sotilasjohtajat olivat alkaneet uudelleen järjestellä Tareq Salehin johtamia aseellisia joukkoja, jotka on tarkoituksena integroida Jemenin virallisten valtiollisten instituutioiden yhteyteen. Artikkelin mukaan Salehin joukoista muodostetaan todennäköisesti

⁷⁰ Sana'a Center 21.2.2023.

⁷¹ Reuters 2.1.2026; Nevola, Luca / ACLED 15.1.2026.

⁷² Nevola, Luca / ACLED 15.1.2026.

⁷³ Middle East Eye 3.2.2026.

⁷⁴ Toomey, Bridget / Long War Journal 18.4.2025.

⁷⁵ ACLED 20.7.2018, s. 1–2.

⁷⁶ Sana'a Center 24.5.2021.

⁷⁷ Middle East Eye 3.2.2026.

sotilasdivisioonaa NSF-joukkojen alaisuuteen osana laajempaa tavoitetta liittää lukuisat eri aseelliset ryhmät Jemenin puolustusministeriön alaisuuteen.⁷⁸

Reutersin 2.1.2026 julkaistussa artikkelissa kerrotaan, että NRF-joukot tavoittelevat maantieteellisesti yhtenäistä Jemeniä, toisin kuin huthikapinalliset ja STC:n kannattamat Etelä-Jemenin separatistit.⁷⁹ NRF-joukkojen johtaja Tareq Saleh on Jemenin entisen presidentin Ali Abdullah Salehin veljenpoika.⁸⁰

1.2.4. Giants Brigades

Giants Brigades (tai Southern Giants Brigades) on Abu Zarea al-Mahramin vuonna 2015 Adenissa huthien vastaista taistelua varten perustama aseellinen ryhmä.⁸¹ Jemen-tutkija Eleonora Ardemagnin helmikuussa 2026 julkaistun analyysin mukaan Giants Brigades koostuu noin 30 000 heimo- ja salafistitaustaisesta taistelijasta.⁸² Giants Brigades on liitoksissa Tareq Salehin Jemenin länsiosissa johtamiin NRF-joukkoihin.⁸³

Sana'a Centerin helmikuussa 2025 julkaistun artikkelin mukaan Giants Brigadesin joukkoja on sijoitettuna Jemenin länsirannikolle sekä Shabwan ja Abyanin maakuntiin ja osiin Maribin maakunnasta.⁸⁴ Saudimedia Al Arabiyan mukaan Giants Brigades on ollut merkittävässä roolissa huthien vastaisessa taistelussa ja strategisesti merkittävien alueiden takaisinvaltauksessa Jemenin länsirannikolla ja Shabwassassa.⁸⁵

Giants Brigades siirtyi Saudi-Arabian puolelle Arabiemiraattien vetäydyttyä Jemenistä tammikuussa 2026. Giants Brigadesin johtaja Abu Zarea al-Mahrami on ollut PLC:n jäsen vuodesta 2022 lähtien, ja hänet nimitettiin STC:n varajohtajaksi vuonna 2023.⁸⁶

Sana'a Centerin huhtikuussa 2026 julkaistun Jemen-katsauksen mukaan Giants Brigades määritti alkuvuodesta yhdessä Saudi-Arabian tukemien NSF-joukkojen kanssa vastaamaan Adenin kaupungin turvallisuudesta.⁸⁷ Saudi-Arabia nimitti myös Abu Zarea al-Mahramin Adenin turvallisuustilanteesta vastaavaksi johtajaksi.⁸⁸ Giants Brigades -joukot luovuttivat Adenin kaupungissa sijaitsevan Jabal Hadidin sotilastukikohdan PLC:n joukoille tammikuussa 2026.⁸⁹

⁷⁸ Al-Mawqea Post 30.4.2026.

⁷⁹ Reuters 2.1.2026.

⁸⁰ Middle East Eye 3.2.2026; Reuters 2.1.2026.

⁸¹ Middle East Eye 12.1.2022.

⁸² Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026.

⁸³ ACLED 20.7.2018, s. 1–2; Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026.

⁸⁴ Sana'a Center 4.2.2025b.

⁸⁵ Al Arabiya 7.1.2026.

⁸⁶ Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026.

⁸⁷ Sana'a Center 24.4.2026.

⁸⁸ Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026; Al Arabiya 7.1.2026.

⁸⁹ Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026; Al Arabiya 19.1.2026.

1.2.5. Hadramautin heimoliitot ja Hadramawt Protection Forces (HPF)

Jemen-analyytikko Luca Nevolan mukaan Saudi-Arabia tukee Hadramautin maakunnassa useita paikallisia ryhmiä, jotka kannattavat maakunnan itsehallintoa ja vastustavat STC:n separatistista linjaa Etelä-Jemenin itsenäisyydestä. Näihin ryhmiin kuuluvat mm. PLC:hen kuuluvan sheikki Amr bin Hubrayshin johtama Hadramawt Tribal Alliance ja Hadramawt Inclusive Conference.⁹⁰ Hubraysh johtaa myös Hadramawt Tribal Alliancen kanssa liitännäisiä Hadramawt Protection Forces (HPF) -joukkoja.⁹¹

Jemeniläisen Al-Estiklal-sanomalehden vuonna 2025 julkaistun artikkelin mukaan Hadramawt Tribal Alliance perustettiin vuonna 2013 ja suurin osa maakunnan heimoista on sen jäseniä.⁹² Jemen-tutkija Eleonora Ardemagnin mukaan Hubrayshin johtamat taistelijat osallistuivat STC:n vastaiseen taisteluun Hadramautin maakunnassa PLC:n ja STC:n välisen kriisin aikana. Osa Hadramawt Tribal Alliancen jäsenistä liittyi kuitenkin Arabiemiraattien tukemiin joukkoihin.⁹³

Jemeniin perehtyneen tutkija Ibrahim Jalalin mukaan Hadramautin maakunnan itsehallintoa ajavien ryhmien joukkoon kuuluu myös vuonna 2023 virallisesti perustettu Hadramawt National Council (HNC).⁹⁴ Jemeniläisen South24-uutissivuston mukaan HNC sai ministeripaikan Jemenin helmikuussa 2026 aloittaneessa uudessa hallituksessa, mutta Hubrayshin johtama Hadramawt Tribal Alliance jäi ilman suoraa ministeripaikkaa.⁹⁵

Qatarilaismedia Al Jazeera raportoi 8.2.2026 kahden Hadramautin maakunnassa toimivan heimoliiton (Hadramout Tribal Confederation ja Hadramawt Inclusive Conference) ilmaisseen tyytymättömyytensä PLC:n uutta hallitusta kohtaan ja toistaneen sitoumuksensa Hadramautin itsehallintovisiota kohtaan. Hadramautin maakunnassa sijaitsevassa Seiyunin kaupungissa oli paria päivää aiemmin järjestetty mielenosoituksia Jemenin kansainvälisesti tunnustettua hallitusta ja Saudi-Arabian Etelä-Jemenissä tekemää väliintuloa vastaan.⁹⁶

Jemenin tilanteeseen perehtyneen tutkija Bridget Toomeyn mukaan STC:n ja PLC:n väliset yhteenotot saivat marraskuussa 2025 alkunsa siitä, kun Hubraysh sijoitti 29.11.2025 HPF-joukkoja Hadramautin maakunnassa sijaitsevan Jemenin suurimman öljyntuotantolaitoksen PetroMasilan tuotantotiloihin ja ympäristöön. Liike johti joulukuun alussa PetroMasilan tuotannon keskeytymiseen. Toomeyn mukaan STC aloitti mobilisaation Hadramautin maakunnassa vastauksena Hubrayshin toimintaan.⁹⁷

⁹⁰ Nevola, Luca / ACLED 15.1.2026.

⁹¹ Nevola, Luca / ACLED 15.1.2026; Toomey, Bridget / Long War Journal 4.12.2025.

⁹² Al-Estiklal 2025.

⁹³ Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026.

⁹⁴ Jalal, Ibrahim / Middle East Institute 22.4.2024.

⁹⁵ South24 1.3.2026.

⁹⁶ Al Jazeera 8.2.2026.

⁹⁷ Toomey, Bridget / Long War Journal 4.12.2025.

1.3. Etelän siirtymäneuvosto (Southern Transitional Council, STC)

Etelän siirtymäneuvosto (eng. Southern Transitional Council, STC) on vuonna 2017 perustettu⁹⁸ separatistiliike⁹⁹, joka ajaa Etelä-Jemenin itsenäisyyttä vuoden 1990 yhdistymistä edeltäneiden rajojen pohjalta¹⁰⁰. Se koostuu itsenäisyyttä tavoittelevien eteläjemeniläisten joukkojen liittoumasta.¹⁰¹ Tutkija Adel Dashelan ja väitöskirjatutkija Marko Pihlin mukaan Adenin kaupungin entinen kuvernööri Aidarous Zubaidi perusti STC:n vuonna 2017 Jemenin silloisen presidentin Abdu-Rabbu Mansur Hadin erotettua hänet tehtävästään. STC:stä kasvoi nopeasti merkittävä poliittinen ja sotilaallinen toimija Arabiemiraattien taloudellisen ja sotilaallisen tuen avulla.¹⁰²

Ennen PLC:n ja STC:n välisen kriisin alkamista joulukuussa 2025 STC:n vaikutusvalta ulottui laajoille alueille Etelä-Jemenissä, ml. Dhalin, Adenin, Shabwan, ja Abyanin maakuntiin, Hadramautin maakunnan rannikkoalueille ja Sokotran saarelle. STC:llä oli vahva asema myös Jemenin valtion instituutioissa ja useat liikettä edustaneet henkilöt toimivat maakunnan johtajina tai ministereinä hallituksessa.¹⁰³

ACLEDin Jemen analyttikko Luca Nevola mukaan STC nojasi sotilaallisesti lukuisiin Arabiemiraattien tukemiin joukkoihin, joista merkittävimpiä olivat puolisoilaalliset Security Belt -joukot ja Elite Forces -joukot. STC:n alaisuudessa toimivat myös mm. Asifa-prikaatit ja Jemenin 2. sotilaspiirin joukot. Tammikuuhun 2026 saakka Arabiemiraatit tukivat Jemenissä myös Tariq Salehin johtamat NRF-joukkoja ja Abu Zarea al-Mahramin johtamaa Giants Brigadesia, jotka kuuluivat Arabiemiraattien leiriin PLC:ssä.¹⁰⁴

Joulukuun 2025 alussa STC valtasi Jemenin itäiset Hadramautin ja Mahran maakunnat¹⁰⁵, jotka kattavat yhteensä 40 % Jemenin pinta-alasta¹⁰⁶. Maan merkittävimmät öljyvarat sijaitsevat näiden maakuntien alueilla. Dashelan ja Pihlin mukaan Saudi-Arabialla on Hadramautin maakuntaan poikkeuksellisen voimakkaat siteet taloudellisten ja kansalliseen turvallisuuteen liittyvien syiden sekä heimo- ja kulttuurisiteiden perusteella.¹⁰⁷ Kun STC kieltäytyi vetäytymästä valtaamiltan alueilta, Saudi-Arabia iski 30.12.2025 Arabiemiraattien STC:lle lähettämään asekuljetukseen Etelä-Jemenissä sijaitsevassa Mukallan satamassa. PLC:n presidentti Rashad al-Alimi vaati myös Arabiemiraatteja vetäytymään Jemenistä 24 tunnin kuluessa.¹⁰⁸ Myöhemmin

⁹⁸ AP 9.1.2026.

⁹⁹ International Crisis Group 17.3.2026.

¹⁰⁰ Dashela, Adel & Marko Pihl / Lähi-itä NYT 9.6.2026.

¹⁰¹ Congressional Research Service 12.5.2026, s. 1.

¹⁰² Dashela, Adel & Marko Pihl / Lähi-itä NYT 9.6.2026.

¹⁰³ Nevola, Luca / ACLED 15.1.2026.

¹⁰⁴ Nevola, Luca / ACLED 15.1.2026.

¹⁰⁵ Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026; AP 7.2.2026.

¹⁰⁶ Dashela, Adel & Marko Pihl / Lähi-itä NYT 9.6.2026.

¹⁰⁷ Dashela, Adel & Marko Pihl / Lähi-itä NYT 9.6.2026.

¹⁰⁸ Al Jazeera 30.12.2025; Dashela, Adel & Marko Pihl / Lähi-itä NYT 9.6.2026.

samana päivän Arabiemiraatit tiedotti "terrorisminvastaisen operaation" päättämisestä Jemenissä¹⁰⁹, minkä seurauksena maa alkoi vetää joukkojaan ja varojaan Jemenistä¹¹⁰.

PLC sai takaisin hallintaansa STC:n Itä-Jemenissä valtaamat alueet Saudi-Arabian tekemien iskujen myötä.¹¹¹ STC:n joukot karkotettiin lisäksi suurimmasta osasta sen Etelä-Jemenissä aiemmin hallitsemia alueita.¹¹² Middle East Eye 3.2.2026 julkaistun artikkelin mukaan Saudi-Arabian tukemat joukot korvasivat Arabiemiraattien tukemat joukot nopeasti mm. Adenissa, Lahjissa, Hadramautissa ja Jemenin länsirannikolla.¹¹³ Tapahtumat johtivat myös poliittisiin uudelleenjärjestelyihin, joiden myötä Jemenin hallitus hajotettiin ja STC:n johtaja Aidarous Zubaidi ja STC:n varajohtaja erotettiin PLC:stä.¹¹⁴ Zubaidi antoi tammikuun alussa ennen pakoaan Jemenistä julistuksen, jonka mukaan Etelä-Jemen aikoo erota Pohjois-Jemenistä kahden vuoden kuluessa.¹¹⁵ Zubaidia syytetään julistuksen myötä maanpetoksesta.¹¹⁶ Ranskalaismedia France24 raportoi 8.1.2026 Zubaidin paenneen Somalimaan kautta Arabiemiraatteihin.¹¹⁷

Reutersin mukaan STC vaikutti jakaantuneelta, kun STC:n Saudi-Arabian pääkaupunkiin Riadiin Jemeniä koskeviin neuvotteluihin matkustanut delegaatio tiedotti liikkeen lakkauttamisesta 9.1.2026.¹¹⁸ AP:n mukaan STC:n pääsihteeri sanoi STC:n sulkevan kaikki toimistonsa Jemenissä ja sen ulkopuolella.¹¹⁹ Liikkeen Saudi-Arabian ulkopuolella ollut tiedottaja kuitenkin kommentoi julkaistua lakkautuspäätöstä sanoen, että lakkautuspäätös voitaisiin tehdä ainoastaan STC:n täysimääräisessä kokouksessa.¹²⁰ STC julkaisi lauantaina 10.1.2026 uuden lausunnon, jonka mukaan liike oli julistanut edellisenä päivänä julkaistun lakkautuspäätöksen mitättömäksi järjestetyssä ylimääräisessä kokouksessa. Lausunnossa sanottiin STC:n delegaation julkaisseen lakkautusilmoituksen pakotettuna ja liikkeen jäsenten olevan Riadissa pidätettyinä.¹²¹

Yhdysvaltojen kongressin tutkimuspalvelun 12.5.2026 julkaistun analyysin mukaan STC:n kannattajat ovat jatkaneet itsemääräämisoikeuden vaatimista Etelä-Jemenissä.¹²² AP raportoi 16.1.2026 tuhansien mielenosoittajien kokoontuneen Adenin kaupungissa osoittamaan tukensa STC:lle ja vaatimaan Etelä-Jemenin itsenäisyyttä.¹²³ Jemeniläismedia South24:n 21.6.2026

¹⁰⁹ Al Jazeera 30.12.2025.

¹¹⁰ Middle East Eye 6.2.2026.

¹¹¹ Middle East Eye 6.2.2026.

¹¹² International Crisis Group 17.3.2026.

¹¹³ Middle East Eye 3.2.2026.

¹¹⁴ International Crisis Group 17.3.2026.

¹¹⁵ Dashela, Adel & Marko Pihl / Lähi-itä NYT 9.6.2026; Al-Monitor 2.1.2026; AA 17.1.2026.

¹¹⁶ France24 8.1.2026; AP 8.1.2026b.

¹¹⁷ France24 8.1.2026.

¹¹⁸ Reuters 9.1.2026.

¹¹⁹ AP 9.1.2026.

¹²⁰ AP 9.1.2026; Reuters 10.1.2026.

¹²¹ Reuters 10.1.2026.

¹²² Congressional Research Service 12.5.2026, s. 1.

¹²³ AP 16.1.2026.

julkaistun artikkelin mukaan STC:n puolesta järjestetyt mielenosoitukset keräsivät edelleen kesäkuussa laajoja väkijoukkoja eri puolilla Jemenin eteläisiä maakuntia.¹²⁴

South24 kertoo 4.6.2026 julkaistussa artikkelissa STC:n johtaja Aidarous Zubaidin sanoneen, että STC:llä on edelleen sotilaallisia valmiuksia omaavia joukkoja Etelä-Jemenissä ja että niillä on kansan tuki alueella.¹²⁵ Saudimedia Asharq Al-Awsat kertoo 18.6.2026 julkaistussa artikkelissa, että Jemenin hallitus oli ryhtynyt toimenpiteisiin STC:n varojen ja pankkitilien jäädyttämiseksi. Jemenin hallitus pyrki myös painostamaan YK:n turvallisuusneuvostoa määräämään pakotteita Zubaidille.¹²⁶

1.4. Huthit (Ansar Allah)

Huthiliike (virallisesti Ansar Allah) on Pohjois-Jemenistä peräisin oleva poliittinen ja aseellinen kapinalliliike, joka edustaa Jemenin zaidilaisten shiiamuslimien vähemmistöä.¹²⁷ Huthit pitävät hallinnassaan Jemenin pääkaupunki Sanaata, suurta osaa Jemenin pohjoisosista ja Punaisenmeren rannikon tärkeimpiä alueita¹²⁸, kuten Hudeidan satamaa¹²⁹. Suurin osa Jemenin väestöstä asuu huthien hallitsemilla alueilla.¹³⁰ Huthien hallintotapaa on kuvailtu autoritaariseksi.¹³¹

Yhdysvaltalaisen Wilson Centerin mukaan huthiliike syntyi Pohjois-Jemenissä 1990-luvulla vastauksena Saudi-Arabian kasvaneeseen taloudelliseen ja uskonnolliseen vaikutusvaltaan.¹³² Liike on nimetty sen perustajan Hussein al-Huthin mukaan. Liikkeen nykyinen johtaja Abdul Malik al-Huthi on hänen veljensä.¹³³ Yhdysvaltojen kongressin tutkimuspalvelun mukaan huthiliike vakiinnutti paikallisen valta-aseman Pohjois-Jemenissä sijaitsevassa Saadan maakunnassa vuosien 2004–2014 aikana.¹³⁴ Huthit kapinoivat 2000-luvun aikana useita kertoja Jemenin pitkäaikaisen presidentti Ali Abdullah Salehin hallintoa vastaan.¹³⁵ Liike kävi myös ajoittaisia taisteluja Saudi-Arabian kanssa.¹³⁶

Vuonna 2011 huthit ottivat valtaansa Jemenin pohjoisen Saadan maakunnan sen jälkeen, kun arabikevään aikainen kansannousu oli pakottanut presidentti Salehin luovuttamaan vallan varapresidentti Abdu-Rabbu Mansur Hadille.¹³⁷ Vuonna 2014 huthikapinalliset valloittivat

¹²⁴ South24 21.6.2026.

¹²⁵ South24 4.6.2026.

¹²⁶ Asharq Al-Awsat 18.6.2026.

¹²⁷ Congressional Research Service 6.9.2024, s. 2; BBC 25.3.2025.

¹²⁸ Dashela, Adel & Marko Pihl / Lähi-itä NYT 9.6.2026.

¹²⁹ Ferragamo, Mariel & Kali Robinson / Council on Foreign Relations 10.4.2026.

¹³⁰ Congressional Research Service 12.5.2026, s. 1; AP 9.1.2026.

¹³¹ Al-Muslimi, Farea / Chatham House 22.5.2025; Nada, Garrett / USIP 18.7.2024.

¹³² Wilson Center 7.7.2022.

¹³³ BBC 25.3.2025; Middle East Eye 13.2.2015.

¹³⁴ Congressional Research Service 12.5.2026, s. 3.

¹³⁵ BBC 25.3.2025; Wilson Center 7.7.2022.

¹³⁶ Congressional Research Service 12.5.2026, s. 3.

¹³⁷ BBC 25.3.2025.

Jemenin pääkaupunki Sanaan¹³⁸ ja etenivät myöhemmin Adeniin, jonne Jemenin väliaikaishallinnon johtajat olivat siirtyneet.¹³⁹ Seuraavana vuonna Saudi-Arabian johtama arabimaiden koalitio aloitti huthien syrjäyttämiseen pyrkivän sotilaallisen väliintulon¹⁴⁰ ja ilmaiskut huthikohteita vastaan Jemenissä¹⁴¹. Huthit surmasivat Jemenin entisen presidentin Ali Abdullah Salehin joulukuussa 2017 sen jälkeen, kun tämä oli irtisanoutunut julkisesti irti toukokuussa 2015 solmimastaan liittoumasta huthien kanssa.¹⁴² Wilson Centerin mukaan Saleh oli auttanut hutheja saamaan hallintaansa suuren osan Pohjois-Jemenistä.¹⁴³

Tutkija Adel Dashelan ja väitöskirjatutkija Marko Pihlin mukaan huthit ovat Jemenin vahvin toimija.¹⁴⁴ Yhdysvaltojen kongressin tutkimuspalvelun mukaan huthien sotilaallisiin kyvykkyyksiin kuuluvat perinteisten ilma- ja maavoimien lisäksi mm. ballistiset ohjukset, risteilyohjukset, raketit ja miehittämättömät ilma-alukset.¹⁴⁵ Arvioit huthien taistelijoiden lukumäärästä vaihtelevat 20 000 ydintaistelijasta jopa 350 000:een.¹⁴⁶ Huthit ovat tehneet 7.10.2023 jälkeen useita drooni- ja ohjuskuja Israeliin ja tulittaneet kansainvälisiä aluksia Punaisella merellä. Huthit ovat iskeneet myös öljyntuotantolaitoksiin ja välttämättömään infrastruktuuriin Saudi-Arabiassa ja Arabiemiraateissa.¹⁴⁷

Yhdysvaltain viranomaisten mukaan Iran tarjoaa hutheille monenlaista materiaalista ja neuvoa-antavaa tukea.¹⁴⁸ Iranin on raportoitu toimittaneen hutheille sotilaallista tukea, ml. aseita.¹⁴⁹ Myös Libanonin puolisotilaallinen Hizbollah-järjestö on tutkijoiden mukaan tarjonnut hutheille sotilaallista koulutusta ja mentorointia.¹⁵⁰ BBC:n mukaan huthit ovat julistaneet kuuluvansa Iranin johtamaan Israelia ja Yhdysvaltoja vastustavaan "vastarinnan akseliin", mutta Iran on kieltänyt tukevansa hutheja aseellisesti.¹⁵¹

Wilson Centerin mukaan huthien suhteet Jemenin hallituksessa istuvaan ja Muslimiveljeskuntaan liitoksissa olevaan Islah-puolueeseen ovat jännitteiset. Islah-puolue on syyttänyt hutheja Iranin käytyä ja levottomuuksien lietsomisesta Jemenissä, kun taas huthit ovat syyttäneet puoluetta yhteistyöstä Arabian niemimaan al-Qaidan (AQAP) kanssa.¹⁵² Toisaalta Etelä-Jemenin

¹³⁸ Congressional Research Service 12.5.2026, s. 3; Wilson Center 7.7.2022.

¹³⁹ Congressional Research Service 12.5.2026, s. 3.

¹⁴⁰ Reuters 28.3.2026.

¹⁴¹ Wilson Center 7.7.2022.

¹⁴² Wilson Center 7.7.2022; Al Jazeera 4.12.2017.

¹⁴³ Wilson Center 7.7.2022.

¹⁴⁴ Dashela, Adel & Marko Pihl / Lähi-itä NYT 9.6.2026.

¹⁴⁵ Congressional Research Service 6.9.2024, s. 2.

¹⁴⁶ Ferragamo, Mariel & Kali Robinson / Council on Foreign Relations 10.4.2026; Guardian 30.3.2026; VOA 3.11.2024.

¹⁴⁷ Reuters 28.3.2026.

¹⁴⁸ Congressional Research Service 6.9.2024, s. 2.

¹⁴⁹ Ferragamo, Mariel & Kali Robinson / Council on Foreign Relations 10.4.2026; Ardemagni, Eleonora / ISPI 22.3.2023; Wilson Center 7.7.2022; Middle East Eye 1.5.2015.

¹⁵⁰ Ardemagni, Eleonora / ISPI 22.3.2023; Al-Muslimi, Farea / New Lines Magazine 28.5.2026.

¹⁵¹ BBC 25.3.2025.

¹⁵² Wilson Center 7.7.2022.

tutkimukseen keskittyvä yhdysvaltalainen järjestö raportoi huthien ja AQAP:n liittoutuneen vuonna 2023 STC:tä vastaan Baydan maakunnassa.¹⁵³

1.5. Arabian niemimaan al-Qaida (AQAP)

YK:n turvallisuusneuvoston 4.2.2026 julkaistun raportin mukaan terroristijärjestö al-Qaidan Jemenin haaran eli Arabian niemimaan al-Qaidan (AQAP) aiheuttama uhka Jemenissä oli kasvamassa järjestön rahoituksen parantumisesta ja Jemenissä laajentuneesta toimintavapaudesta johtuen. Järjestön toiminta on raportin mukaan aktiivisinta Abyanin, Shabwan, Maribin, ja Hadramautin maakuntien syrjäseuduilla, ja sillä arvioidaan olevan noin 2 000–3000 taistelijaa.¹⁵⁴

ACLEDin Jemen-analyttikko Luca Nevolan ja Lähi-idän alueen tutkimusjohtaja Sherwan Hindreen Alin 12.2.2026 julkaistun analyysin mukaan AQAP:n johtajana on toiminut maaliskuusta 2024 lähtien Shabwan maakunnasta kotoisin oleva Saad Bin Atif al-Awlaqi. Hän on pääosin pitänyt kiinni ryhmän aiemmasta strategisesti suunnasta sisältäen pragmaattisen yhteistyön huthien kanssa ja matalan intensiteetin kapinan STC:tä vastaan.¹⁵⁵ Nevolan ja Alin mukaan suorat vihollisuudet AQAP:n ja huthien välillä lakkasivat heinäkuussa 2022. Yhteistyö osapuolten välillä on lisääntynyt sen jälkeen tasaisesti, mistä merkinä ovat olleet huthien drooniteknologian jakaminen AQAP:lle, osapuolten väliset vankienvaihdot ja yhteisten salakuljetusverkostojen perustaminen. Elokuun 2022 jälkeen AQAP:n hyökkäykset ja yhteenotot ovat kohdistuneet pääasiassa STC:tä tukeviin joukkoihin. Aiempina vuosina merkittävä osa niistä oli kohdistunut hutheihin.¹⁵⁶

YK:n turvallisuusneuvoston raportin mukaan AQAP oli syventänyt järjestön salaista ja pragmaattista suhdetta huthien kanssa. Elokuussa 2025 huthien edustajat osallistuivat yhteisten operaatioiden suunnitteluun ja olivat läsnä Abyanissa pidetyssä kokouksessa. AQAP:n ja somalialaisen terroristijärjestö al-Shabaabin välinen yhteistyö jatkui raportin mukaan vahvana ja oli osa laajempaa logistista ja operatiivista verkostoa Adenin lahdella. Huthit, AQAP ja al-Shabaab suunnittelivat raportin mukaan yhteisen yksikön perustamista lokakuussa 2025 Somaliassa pidetyssä kokouksissa.¹⁵⁷

YK:n turvallisuusneuvoston raportin mukaan AQAP:n kehittyneet kyvykkyudet ovat johtaneet toistuviin yhteenottoihin STC:n kanssa STC:n terrorisminvastaisen operaation saavutuksista huolimatta.¹⁵⁸ Nevolan ja Alin mukaan STC:n terrorisminvastaiset kampanjat ovat tuottaneet vuodesta 2022 lähtien väliaikaisia alueellisia ja operatiivisia voittoja, joita on kuitenkin seurannut AQAP:n paluu ja uudelleen ryhmittäytyminen. ACLEDin tilastojen mukaan AQAP:n toiminta kaksinkertaistui vuonna 2022 vuoteen 2021 verrattuna, mikä johtui Nevolan ja Alin mukaan STC:n alueellisesta laajentumisesta AQAP:n tukikohtina toimiviin Shabwan ja Abyanin maakuntiin. STC on suorittanut maakuntien alueilla vuosien 2022–2025 aikana useita terrorisminvastaisia

¹⁵³ American Center for South Yemen Studies 12.2.2023.

¹⁵⁴ UNSRC 4.2.2026, s. 15 kappaleet 68–70.

¹⁵⁵ Nevola, Luca & Sherwan Hindreen Ali / ACLED 12.2.2026.

¹⁵⁶ Nevola, Luca & Sherwan Hindreen Ali / ACLED 12.2.2026.

¹⁵⁷ UNSRC 4.2.2026, s. 15 kappaleet 74–75.

¹⁵⁸ Nevola, Luca & Sherwan Hindreen Ali / ACLED 12.2.2026.

operaatioita. Syyskuussa 2025 STC:n operaatiot saavuttivat korkeimman aktiivisuustasonsa elokuun 2023 jälkeen. Suurin osa STC:n tuolloin turvaamista alueista sijaitsi kuitenkin Abyanin maakunnassa Wadi Awimranin eteläpuolella alueilla, jotka STC oli jo aiemmin puhdistanut AQAP:n joukoista.¹⁵⁹

YK:n turvallisuusneuvoston raportin mukaan AQAP teki 14 iskua Abyanin ja Shabwan maakunnissa kesäkuun ja lokakuun 2025 välisenä aikana. AQAP oli käyttänyt iskuissa aiempaa edistyneempiä taktiikoita, kuten aseistettuja drooneja, kaksoitsemurhapommituksia, improvisoituja räjähteitä ja lämpökameralla varustettuja tarkkuuskiväärejä. Jemenin hallituksen toimitaloihin 21.10.2025 Abyanissa tehty itsemurhaisku osoitti raportin mukaan edistynyttä koordinoitua ja suunnittelua. AQAP:n ylimmän johtajiston kerrottiin keskustelleen myös merioperaatioyksikön perustamisesta ja jäsenten kouluttamisesta miehittämättömien veneiden käytössä. AQAP:n raportointiin olleen kiinnostunut myös nestemäisistä räjähteistä.¹⁶⁰

Nevolan ja Alin mukaan AQAP ei kyennyt merkittävästi hyödyntämään STC:n ja PLC:n välistä kriisiä joulukuussa 2025. Arabiemiraattien terrorisminvastaisten operaatioiden keskeytyminen ja STC:n joukkojen vetäytyminen Abyanin maakunnassa sijaitsevista Wadi Awimranista ja Mudiystä on kuitenkin tarjonnut AQAP:lle mahdollisuuden vallata takaisin aiemmin menettämiään alueita. AQAP on myös onnistunut laajentamaan toimintaansa uusille alueille Hadramautin maakunnassa ryöväytyään vetäytyneiden STC-joukkojen asevarastot. Nevolan ja Alin mukaan STC:n joukkojen vetäytymisen aiheuttama tyhjiö todennäköisesti tulee helpottamaan salakuljetustoiminnan laajentamista myös Jemenin etelärannikolla. AQAP:n mahdollinen alueellinen laajentuminen voi myös laajentaa sen drooni-iskujen maantieteellistä ulottuvuutta, jolloin järjestö voisi mahdollisesti kohdistaa iskuja PLC:n joukkoja vastaan myös syvemmillä sisämaassa.¹⁶¹

Nevolan ja Alin mukaan AQAP:n pitkäaikainen toiminta Jemenissä on perustunut tehokkaaseen vuorovaikutukseen paikallisyhteisöjen ja heimojen kanssa. Usein AQAP tavoittelee rinnakkaiseloä heimojen kanssa niiden alistamisen sijaan. Järjestön jäsenet säilyttävät usein heimoidentiteettinsä ja saattavat hakea turvaa heimoalueiltaan. Nevolan ja Alin mukaan STC:tä tukevien joukkojen ja AQAP:n väliset viimeaikaiset yhteenotot olivat helmikuussa 2026 keskittyneet Dathina ja Ylä-Awlaqi-heimoihin (erityisesti al-Fathan, Al-Rubayz ja al-Qumush-heimoihin) liitetyille alueille Abyanin ja Shabwan maakunnissa. Heimoista osa on tukenut STC:tä kun taas osa on osallistunut taisteluihin sitä vastaan.¹⁶² AQAP on pyrkinyt lietsomaan jännitteitä heimojen ja terrorisminvastaisen operaation joukkojen kanssa.¹⁶³

¹⁵⁹ Nevola, Luca & Sherwan Hindreen Ali / ACLED 12.2.2026.

¹⁶⁰ UNSRC 4.2.2026, s. 15 kappaleet 72–73.

¹⁶¹ Nevola, Luca & Sherwan Hindreen Ali / ACLED 12.2.2026.

¹⁶² Nevola, Luca & Sherwan Hindreen Ali / ACLED 12.2.2026.

¹⁶³ Nevola, Luca & Sherwan Hindreen Ali / ACLED 12.2.2026.

AQAP:n toimintaa Jemenissä ja erityisesti Hadramautin maakunnassa on käsitelty aiemmin maahanmuuttoviraston maatietopalvelun 24.8.2022 julkaistussa kyselyvastauksessa Jemen / Arabian niemimaan al-Qaidan toiminta Hadramautin maakunnassa.¹⁶⁴

1.6. Isis

YK:n turvallisuusneuvoston 4.2.2026 julkaistun raportin mukaan terroristijärjestö Isisin asema on Jemenissä edelleen vähäinen. Järjestöllä arvioidaan olevan noin sata taistelijaa ja joitakin soluja Lahjin, Maribin ja Adenin maakunnissa. Isisin mediatoimijat koordinoivat raportin mukaan toimintaa järjestön Somalian haaran kanssa. Isisin päämediatoimiston entisen johtajan Abu Zaidin surma häiritsi järjestön mediatoimintoja, sillä hän oli toiminut solmukohtana myös surmansa saaneen Isisin johtajan Abu Khadijan ja Isisin Somalian haaran välillä.¹⁶⁵

Tutkija Jack Schwartzin 19.7.2025 julkaistun artikkelin mukaan Isisin Jemenin haara hajosi vuonna 2020 soluihin sen jälkeen, kun järjestön päätukikohta Qayfan alueella Baydan maakunnassa tuhoutui huthien tekemässä hyökkäyksessä. Järjestön johto on Schwartzin mukaan ollut epäselvä vuodesta 2019 lähtien, jolloin sen emiiri Abu Osama al-Muhajir vangittiin Yhdysvaltojen ja Saudi-Arabian tukemassa operaatiossa. Isisin huippuvuodet Jemenissä olivat 2015–2017, jolloin järjestöllä arvioitiin olevan useita satoja taistelijoita ja se teki lukuisia itsemurhaiskuja ja salamurhia pääasiassa Jemenin eteläosissa.¹⁶⁶

Schwartzin mukaan Isis ja AQAP ovat Jemenissä jaetusta radikaali-islamistisesta ideologiasta huolimatta vihollisia, jotka kilpailevat jäsenistä, alueista ja vaikutusvallasta. AQAP on ryhmistä huomattavasti paremmin järjestäytynyt ja varustautunut.¹⁶⁷

2. Tiettyjen väestöryhmien tilanne ja yleisimmät oikeudenloukkaukset

2.1. Naiset (ml. kunniaväkivalta)

Naisten asemaa Jemenissä käsitellään laajasti maahanmuuttoviraston maatietopalvelun 27.6.2025 julkaistussa kyselyvastauksessa Jemen / Naisten asema.¹⁶⁸ Tässä raportissa käsitellään erityisesti naisiin kohdistuvaa kunniaväkivaltaa Jemenissä.

Jemeniläisen toimittajan Abeer Mohsenin 19.12.2019 julkaistun artikkelin mukaan ns. kunniaan liittyvät rikokset ovat Jemenissä yleisiä.¹⁶⁹ Kesäkuussa 2021 International Journal of Social Science Studies -journaalissa julkaistun tieteellisen artikkelin mukaan tarkkaa tietoa Jemenissä

¹⁶⁴ Maahanmuuttovirasto / Maatietopalvelu 24.8.2022. Saatavilla Tellus-maatietoportaalissa.

¹⁶⁵ UNSC 4.2.2026, s. 16 kappale 76; Nevola, Luca & Sherwan Hindreen Ali / ACLED 12.2.2026.

¹⁶⁶ Schwartz, Jack 19.7.2025.

¹⁶⁷ Schwartz, Jack 19.7.2025.

¹⁶⁸ Maahanmuuttovirasto / Maatietopalvelu 27.6.2025. Saatavilla Tellus-maatietoportaalissa.

¹⁶⁹ Mohsen, Abeer / Daraj Media 19.12.2019.

tapahtuvien kunniamurhien lukumäärästä ei ole, sillä suurta osaa murhan uhriksi joutuneisiin naisiin kohdistuneista rikoksista ei kirjata. Pelkkä epäily siitä, että perheeseen kuuluvalla naisella saattaisi olla avioliiton ulkopuolinen suhde voi riittää syyksi kunniamurhien tekemiseen. Murhalla pyritään palauttamaan perheen tai heimon kunnia naisen epäiltyjen tekojen tuottamasta uskotusta häpeästä. Joskus myös naiset saattavat auttaa tyttäriensä tai miniöidensä surmaamisessa perheen kunnian palauttamiseksi.¹⁷⁰

Euro-Med Human Rights Monitor -ihmisoikeusjärjestön tutkija Mohammed Imad toteaa 19.3.2020 julkaistussa artikkelissa, että Jemenin lainsäädäntö on ns. kunniamurhien ehkäisyn osalta puutteellista, sillä laki ei määrää kunnollisia rangaistuksia kunniamurhien tekijöille eikä siten luo tarvittavaa pelotetta kunniamurhia vastaan. Imadin mukaan Jemenissä on tapahtunut kymmeniä kunniamurhia, joiden tekijöiden tuomioita on lievennetty tai heidät on vapautettu verirahan maksamisen jälkeen.¹⁷¹ Myös yhdysvaltalaisen Freedom House -ihmisoikeusjärjestön vuotta 2024 käsittelevän raportin mukaan Jemenin rikoslaki mahdollistaa lievät rangaistukset kunniaan liittyvistä rikoksista, eli perheenjäsenten naisiin kohdistamista pahoinpitelyistä tai murhista, joiden syynä on väitetty moraaliton käyttäytyminen.¹⁷²

Abeer Mohsenin mukaan Jemenin vuoden 1994 rikoslain artikla 59 mahdollistaa poikansa tai tyttärensä surmanneen isän tai isoisän syytteistä vapauttamisen. Rikoslain artiklan 42 mukaan naisen surmasta maksettava veriraha on puolet miehen verirahasta.¹⁷³ Kansainvälisen ihmisoikeusjärjestö Amnesty Internationalin vuonna 2023 julkaistun raportissa kerrotaan, että Jemenin rikoslain artikla 232 mukaan miehelle, joka murhaa tai vahingoittaa vaimoaan tai tämän kumppania saatuaan heidät kiinni aviorikoksesta, voidaan määrätä enintään yhden vuoden vankeusrangaistus tai sakkorangaistus.¹⁷⁴

Abeer Mohsen kertoo vuonna 2019 julkaistussa artikkelissa tapauksesta, jossa 12-vuotiaan Ma'ab-nimisen tyttärensä brutaalisti kiduttamalla murhannut isä vapautettiin syytteistä rikoslain artiklan 59 nojalla. Isä puolusti tekoaan oman kunniansa suojelemisella. Isä syytti tytärtään haureudesta, vaikka kolme hänen konsultoimaansa lääkäriä Taizissa oli todistanut tyttären olevan yhä neitsyt.¹⁷⁵

Euro-Med Human Rights Monitor kertoo vuonna 2020 julkaistussa artikkelissa tapauksesta, jossa 16-vuotias Isbah Yahya Mahdi oli joutunut kolmen veljensä suorittaman murhan kohteeksi heidän isänsä suoran yllytyksen seurauksena Sanaan maakunnassa sijaitsevan Safanin alueella. Miehet syyttivät häntä avioliiton ulkopuolisesta suhteesta kylässä asuvan miehen kanssa, ja kiduttivat häntä useita päiviä ennen murhaa.¹⁷⁶

¹⁷⁰ Gabbay, Shaul M. 25.6.2021, s. 19 - 20.

¹⁷¹ Euro-Med Human Rights Monitor 19.3.2020.

¹⁷² Freedom House 2025.

¹⁷³ Mohsen, Abeer / Daraj Media 19.12.2019; Euro-Med Human Rights Monitor 19.3.2020.

¹⁷⁴ Amnesty International 11/2023, s. 3.

¹⁷⁵ Mohsen, Abeer / Daraj Media 19.12.2019.

¹⁷⁶ Euro-Med Human Rights Monitor 19.3.2020.

Kansainvälisen ihmisoikeusjärjestö Human Rights Watchin (HRW) vuonna 2026 julkaistun raportin mukaan Jemenin kansainvälisesti tunnustettu hallitus, STC ja huthit jatkoivat vuonna 2025 naisten oikeuksien polkemista Jemenissä.¹⁷⁷ Kansainvälisen ihmisoikeusjärjestö Amnesty Internationalin vuonna 2026 julkaistun raportin mukaan naiset ja tytöt kärsivät vuonna 2025 edelleen järjestelmällisestä syrjinnästä ja sukupuoleen perustuvasta väkivallasta Jemenissä.¹⁷⁸ Jemeniläisen SAM-ihmisoikeusjärjestön 25.11.2025 julkaistun artikkelin mukaan jemeniläiset naiset joutuvat elämään Jemenissä tilanteessa, jossa sotatoimiin liittyvä väkivalta kietoutuu yhteen perheväkivallan, turvallisuusviranomaisten ja aseellisten ryhmien harjoittaman väkivallan, digitaalisen väkivallan ja rakenteellisen ja lainsäädännöllisen väkivallan kanssa. Järjestön mukaan naisille suojelua tarjoavat järjestelmät ja välttämättömät palvelut ovat lähes täysin romahtaneet.¹⁷⁹

Huthiviranomaiset rajoittivat yhä vuonna 2025 naisten liikkumisen vapautta ja matkustamista ilman miespuolisen holhoojan (mahram) seuraa tai kirjallista lupaa.¹⁸⁰ Myös Etelä-Jemenissä naiset olivat kertoneet joutuneensa pysäytetyiksi Jemenin kansainvälisesti tunnustetun hallituksen ja STC:n tarkastuspisteillä ja toisinaan kääntymään takaisin siitä huolimatta, että virallista kieltoa naisten yksin matkustamiselle ei ollut.¹⁸¹ Jemenin laissa ei ollut määriteltyä avioliiton alaikärajaa, ja lähes kolmasosa naisista avioitui alle 18-vuotiaana.¹⁸²

Amnesty Internationalin mukaan yhdysvaltalaisen avustusjärjestö USAID:n rahoituksen leikkaukset olivat maaliskuuhun 2025 mennessä pakottaneet sulkemaan kymmeniä sukupuoleen perustuvan väkivallan ehkäisemiseen tarkoitettuja turvataloja eri puolilla Jemeniä. Heinäkuuhun 2025 mennessä myös kymmeniä terveystalveluja ml. lisääntymisterveyden palveluja tarjoavia klinikoita oli jouduttu sulkemaan. Yhdysvaltojen maaliskuussa 2025 tekemä päätös luokitella huthit ulkomaiseksi terroristijärjestöksi johti siihen, että monet elintärkeää apua aliravituille lapsille ja raskaana oleville tai imettävillä naisille tarjonneet kansainväliset järjestöt joutuivat keskeyttämään toimintansa huthien hallitsemilla alueilla.¹⁸³

2.2. Lapset

Kansainvälisen Pelastakaa Lapset -järjestön 13.1.2026 julkaistun artikkelin mukaan konfliktin lapsiuhrien määrä kasvoi vuonna 2025 Jemenissä 70 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna. Järjestön keräämän datan perusteella tilanne maassa oli muuttumassa lapsille yhä kohtalokkaammaksi. Konfliktin kärjistyminen Etelä-Jemenissä loppuvuonna 2025 oli edelleen heikentänyt lasten tilannetta. Jemenissä sai surmansa ainakin 103 ja loukkaantui ainakin 246 lasta vuonna 2025 (vrt. 44 kuollutta ja 161 loukkaantunutta v. 2024). Suuri osa lapsiuhreista

¹⁷⁷ HRW 2/2026.

¹⁷⁸ Amnesty International 4/2026.

¹⁷⁹ SAM for Rights and Liberties 25.11.2025.

¹⁸⁰ Amnesty International 4/2026; HRW 2/2026.

¹⁸¹ HRW 2/2026.

¹⁸² Amnesty International 4/2026.

¹⁸³ Amnesty International 4/2026.

vuonna 2025 oli ilmaiskujen aiheuttamia. Syyskuussa ainakin 103 lasta sai surmansa Israelin ilmaiskussa Jemeniin.¹⁸⁴

HRW:n mukaan sekä huthit että Saudi-Arabian ja Arabiemiraattien johtama liittouma ovat syyllistyneet sodan aikana Jemenissä vakaviin lapsiin kohdistuneisiin rikkomuksiin. Mielivaltaisissa iskuissa on saanut surmansa tai loukkaantunut tuhansia lapsia, ja iskut ovat lisäksi tuhonneet useita kouluja ja sairaaloita.¹⁸⁵ YK:n lastenjärjestö Unicefin mukaan tuhannet lapset ovat kuolleet tai vammautuneet konfliktin aikana Jemenissä.¹⁸⁶ Pelastakaa Lapset -järjestön 1.4.2026 julkaistun tiedotteen mukaan lähes 1 200 lasta oli haavoittunut tai saanut surmansa Jemenissä YK:n huhtikuussa 2022 neuvotteleman tulitauon jälkeen. Ainakin 339 lasta oli saanut surmansa tykistötulussa, ammuskeluissa tai maamiinojen ja muiden räjähtämättömien ammusten räjähdyksissä.¹⁸⁷

Jemeniläisten ihmisoikeusjärjestöjen koalition ja yhdysvaltalaisen kehitysyhteistyöjärjestö DT Instituten lokakuussa 2025 julkaistun tutkimuksen mukaan lapsiin kohdistuvat oikeudenloukkaukset ovat Jemenissä laajalle levinneitä ja yleisiä eikä Jemenin nykyinen lainsäädäntöjärjestelmä tai institutionaalinen järjestelmä tarjoa lapsille riittävää suojaa. Tutkimuksen mukaan yleisimpiä lapsiin kohdistuvia oikeudenloukkauksia olivat pakkorekrytointi, tappaminen ja vammauttaminen, seksuaalinen väkivalta ja kouluihin ja sairaaloihin kohdistuneet hyökkäykset. Useimpien vastaajien mukaan rankaisemattomuus, heikot suojelumekanismit ja huono institutionaalinen koordinaatio mahdollistivat lapsiin kohdistuvien rikkomusten jatkumisen. Tutkimuksen mukaan tytöt, vammaiset lapset ja kotiseudultaan siirtymään joutuneet ja syrjäytyneet lapset kärsivät konfliktista erityisen paljon.¹⁸⁸

Unicefin mukaan Jemenissä käynnissä oleva humanitaarinen kriisi on lisännyt lasten ja naisten alttiutta hyväksikäytölle, väkivallalle, lapsityölle ja lapsiavioliitoille ja vammautumiselle. Miljoonat lapset eivät käy koulua tai kärsivät luokahuoneiden ja opettajien ylikuormituksesta. Noin 11 miljoonaa lasta on humanitaarisen avun tarpeessa.¹⁸⁹ YK:n humanitaarisen avun koordinoitumistalon OCHAN maaliskuussa 2026 julkaistun raportin mukaan yli 2,2 miljoonaa alle 5-vuotiasta lasta kärsii Jemenissä akuutista aliravitsemuksesta, ja heistä noin 516 000 on vakavasti aliravittuja.¹⁹⁰

Yhdysvaltojen työministeriön lapsityötä vuonna 2024 käsittelevän raportin mukaan noin 15,8 prosenttia pojista ja noin 8,8 prosenttia tytöistä osallistuu Jemenissä lapsityöhön. Lapset työskentelevät usein katukauppiaina tai kerjäläisinä ja monilla lapsille vaarallisilla aloilla, kuten maanviljelyssä, kalastuksessa, rakentamisessa ja puu- ja metalliseppinä. Lapsia on myös käytetty laittomassa toiminnassa, kuten huumeiden salakuljetuksessa ja khat-huumeen myynnissä. Lapset ovat joutuneet myös kaupallisen seksuaalisen hyväksikäytön uhreiksi. Muhamashin-

¹⁸⁴ Save The Children 13.1.2026.

¹⁸⁵ HRW 2/2026.

¹⁸⁶ UNICEF [päiväämätön].

¹⁸⁷ Save The Children 1.4.2026.

¹⁸⁸ YCMHRV & DT Institute 14.10.2025.

¹⁸⁹ UNICEF [päiväämätön].

¹⁹⁰ OCHA 3/2026, s. 4.

vähemmistöön kuuluvilla lapsilla on raportin mukaan muita suurempi riski joutua lapsityöhön, ja kerjääminen on yhteisön lasten keskuudessa yleistä. Yli puolet muhamashin-lapsista ei ole koskaan käynyt koulua. Lapsityö on maaseudulla kaupunkialueita yleisempää.¹⁹¹

Freedom Housen vuotta 2024 käsittelevän raportin mukaan lapsiavioliitot ovat Jemenissä laajamittainen ongelma.¹⁹² Lapsiavioliittoja vastustavan Girls Not Brides -sivuston mukaan noin 30 prosenttia tytöistä Jemenissä avioituu alle 18-vuotiaana ja noin 7 prosenttia alle 15-vuotiaana.¹⁹³

Lapsia koskevaan journalismiin erikoistunut Yemen's Children -sivusto kertoo 3.6.2025 julkaistussa artikkelissa jemeniläisen ihmisoikeusjärjestö Yemeni Network for Rights and Freedomsin julkaisemasta tutkimuksesta, jonka mukaan huthit ovat syyllistyneet useisiin vakaviin oikeudenloukkauksiin ryhmän hallinnoimissa vankiloissa pitämiä lapsia vastaan 1.1.2018–30.1.2025 välisenä aikana. Raportin mukaan huthit olivat mielivaltaisesti kidnappanneet ja pitivät vangittuna 117 lasta. Raportissa dokumentoitiin yhteensä 12 lapsen kuolema kidutuksen seurauksena tai pian heidän vankilasta vapautumisen jälkeen heihin kohdistuneista oikeudenloukkauksista ja epäinhimillisistä olosuhteista johtuen. 26 lasta oli saanut kidutuksen seurauksena pysyviä fyysisiä tai psyykkisiä vammoja.¹⁹⁴

Unicefin mukaan konfliktin osapuolet ovat värvänneet lapsia taistelijoiksi ja eri tukitehtäviin.¹⁹⁵ Yhdysvaltojen työministeriön raportin mukaan sekä valtiolliset että ei-valtiolliset aseelliset ryhmät ovat rekrytoineet lapsia toimintaansa Jemenissä.¹⁹⁶ HRW:n mukaan huthit ovat lisänneet lasten värväystä aseellisten joukkojensa riveihin "Palestiinan puolustamisen" verukkeella.¹⁹⁷

Aseellisten ryhmien harjoittamaa lasten pakkorekrytointia Jemenissä käsitellään tarkemmin maahanmuuttoviraston maatietopalvelun 12.3.2025 julkaistussa kyselyvastauksessa KT1044 Jemen / Pakkovärväys.¹⁹⁸

2.3. Uskonnolliset ja etniset vähemmistöryhmät

Yhdysvaltojen ulkoministeriön (USDOS) uskonnonvapautta Jemenissä vuonna 2023 käsittelevässä raportissa esitetyn arvion mukaan yli 99 prosenttia Jemenin 31,6 miljoonaisesta väestöstä on muslimeja. Heistä noin 65 prosenttia on sunneja ja noin 35 prosenttia shiioja. Shiioista suurin osa seuraa uskonnon zaidilaista suuntausta, mutta Jemenissä on myös ismaileja ja kaksitoistashiialaisia.¹⁹⁹ Yhdysvaltojen kansainvälisen uskonnollisen vapauden komitean (United States Commission on International Religious Freedom, USCIRF) elokuussa 2025 julkaistussa

¹⁹¹ U.S. Department of Labor 2025.

¹⁹² Freedom House 2025.

¹⁹³ Girls Not Brides [päiväämätön].

¹⁹⁴ Yemen's Children 3.6.2025.

¹⁹⁵ UNICEF [päiväämätön].

¹⁹⁶ U.S. Department of Labor 2025.

¹⁹⁷ HRW 2/2026.

¹⁹⁸ Maahanmuuttovirasto / Maatietopalvelu 12.3.2025. Saatavilla Tellus-maatietoportaalissa.

¹⁹⁹ USDOS 2024.

uskonnon vapautta Jemenissä huthien hallitsemilla alueilla käsittelevässä raportissa mainitaan myös Ahmadiyya-muslimit.²⁰⁰ USDOS:n mukaan hindut, bahait, kristityt ja juutalaiset muodostavat yhdessä alle 1 prosentin Jemenin väestöstä.²⁰¹

Islam määritetään perustuslaissa Jemenin valtionuskonnoksi. Ajatuksen- ja sananvapaus taataan "lain asettamissa rajoissa", mutta uskonnon-, vakaumuksen- tai omantunnonvapautta ei mainita. Perustuslaissa islamilainen laki (sharia) todetaan kaiken lainsäädännön lähteeksi, vaikka sitä käytetään oikeusjärjestelmässä sekulaarien tuomioistuinten oikeuskäytänteeseen ja siviililain rinnalla. Laissa kielletään islamin pilkkaaminen, islamista toiseen uskontoon kääntyminen ja muslimeihin kohdistuva käännäyttäminen. Uskosta luopuminen on rikos, josta voidaan rangaista kuolemalla, ja jumalanpilkasta voi saada sakko- tai vankeusrangaistuksen.²⁰² Maailman kristittyjen tilannetta monitoroivan Open Doors -järjestön vuonna 2026 julkaistun raportin mukaan ei-islamilaisten uskonnollisten ryhmien virallinen rekisteröinti on Jemenissä kielletty, eikä uusien ei-islamilaisten palvontapaikkojen perustamista ole sallittu vuosiin.²⁰³

Freedom Housen vuotta 2024 käsittelevän raportin mukaan uskonnollisten vähemmistöjen oikeuksia on perinteisesti kunnioitettu Jemenissä, vaikka islamista luopuminen ja muslimien käännäyttäminen on kielletty. Järjestön mukaan uskonnollisiin johtajiin kohdistuvat salamurhat ja väkivaltaiset hyökkäykset ovat lisääntyneet sodan aikana Jemenissä. Kaikkien osapuolten taistelijat ovat tuhonneet uskonnollisia rakennuksia eri puolilla maata. Jemenin kansainvälisesti tunnustettua hallitusta tukevien joukkojen on väitetty ottaneen hallintaansa tai tuhonneen shiialaisia pyhäkkoja.²⁰⁴ AQAP taas aiheuttaa uhan muille kuin sunnimuslimeille erityisesti Kaakkois-Jemenissä.²⁰⁵

Freedom Housen mukaan kristinuskoon kääntyneet ja bahai- ja juutalaisyhteisöjen jäsenet ovat kohdanneet lisääntyntä vainoa huthien hallitsemilla alueilla. Huthiviranomaisten on raportoitu painostavan myös muslimeja noudattamaan omaa zaidilaista tulkintaansa shiiaislamista.²⁰⁶ USCIRF:n elokuussa 2025 julkaistun raportin mukaan huthit ovat kohdistaneet järjestelmällisiä loukkauksia ja rajoituksia vähemmistöjen, kuten bahai-uskonnon harjoittajien, kristittyjen, juutalaisten ja Ahmadiyya-muslimien uskonnonvapautta kohtaan.²⁰⁷

USCIRF:n mukaan huthit harjoittavat lasten ja nuorten uskonnollista indoktrinaatiota näiden uskonnollisesta taustasta tai henkilökohtaisesta vakaumuksesta riippumatta. Huthien järjestämiin koulutusohjelmiin osallistuvat vähemmistöjen edustajat, erityisesti kristityt, pakotetaan opiskelemaan Koraania.²⁰⁸ Huthiviranomaiset ovat myös kaltoinkohdelleet ei-muslimitaustaisten vähemmistöjen edustajia vankiloissa. He ovat sijoittaneet vähemmistötaustaisia vankeja

²⁰⁰ USCIRF 8/2025, s. 1.

²⁰¹ USDOS 2024.

²⁰² Freedom House 2025.

²⁰³ Open Doors 2026, s. 2.

²⁰⁴ Freedom House 2025.

²⁰⁵ Freedom House 2025.

²⁰⁶ Freedom House 2025.

²⁰⁷ USCIRF 8/2025, s. 1.

²⁰⁸ USCIRF 8/2025, s. 2.

samoihin tiloihin väkivaltaisiin ei-valtiollisiin ryhmiin kuuluvien vankien kanssa ja sallineet näille heidän pahoinpitelynsä.²⁰⁹ USCIRF:n mukaan huthit ovat syrjineet kristittyjä ja bahai-yhteisön jäseniä myös humanitaarisen avun jaossa.²¹⁰

Seuraavissa luvuissa kerrotaan tarkemmin eri uskonnollisiin ja etnisiin vähemmistöihin Jemenissä kohdistuvista oikeudenloukkauksista.

2.3.1. Ahmadiyya-muslimit

USCIRF:n mukaan huthiviranomaiset ovat kohdistaneet systemaattisia oikeudenloukkauksia Ahmadiyya-muslimien yhteisöä vastaan Pohjois-Jemenissä. Tammikuussa 2024 yhteisö joutui huthien tekemien joukkopidätysten kohteeksi, ja huthit pidättivät myös yhteisön johtajan. Pidätetyt pääsivät vapauteen muutamaa kuukautta myöhemmin huhtikuussa 2024. Huthien raportoitiin kohdistaneen Ahmadiyya-yhteisön jäseniin pakkoindoktrinointia ja vaatineen heitä kieltämään uskonsa vankeuden aikana. USCIRF:n mukaan yhteisön jäsenet ovat koston pelossa vastahakoisia kertomaan heihin kohdistuvista oikeudenloukkauksista.²¹¹

2.3.2. Akhdam/Muhamashin-vähemmistö

Freedom Housen mukaan Itä-Afrikkalaista alkuperää oleva akhdam/muhamashin-nimellä tunnettu kastimainen vähemmistö muodostaa noin kymmenen prosenttia Jemenin väestöstä.²¹² Akhdam/muhamashin-vähemmistön yhteiskunnallista asemaa ja heihin kohdistuvia oikeudenloukkauksia käsitellään maahanmuuttoviraston maatietopalvelun 24.6.2025 julkaistussa kyselyvastauksessa Jemen/Akhdam/Muhamashin-vähemmistön asema, seksuaali- ja avioliitot.²¹³

2.3.3. Bahai-yhteisö

USCIRF:n vuonna 2025 julkaistun raportin mukaan Jemenissä on noin 2 000 bahai-uskonnon seuraajaa²¹⁴, kun taas kansainvälisen bahai-yhteisön verkkosivuilla elokuussa 2024 julkaistussa artikkelissa esitetyn arvion mukaan Jemenissä on muutamia tuhansia bahai-uskonnon seuraajia.²¹⁵ Artikkelin mukaan bahai-yhteisön jäsenet asuttavat mm. Sanaan, Taizin, Hudeidan, Ibbin, Adenin, Mukallan, Dhalen ja Shabwan kaupunkeja ja Sokotran saarta.²¹⁶

Kansainvälisen bahai-yhteisön verkkosivujen mukaan bahait alkoivat kärsiä Jemenin hallinnon heihin kohdistamasta häirinnästä ml. vangitsemisista ja kidutuksesta jo vuonna 2008. Tilanne eskaloitui huthien valtaannousun myötä vuonna 2014, jolloin huthien bahai-yhteisöön kohdistama häirintä alkoi kansainvälisen bahai-yhteisön mukaan muistuttaa yhä enemmän

²⁰⁹ USCIRF 8/2025, s. 2.

²¹⁰ USCIRF 8/2025, s. 4.

²¹¹ USCIRF 8/2025, s. 3.

²¹² Freedom House 2025.

²¹³ Maahanmuuttovirasto / Maatietopalvelu 24.6.2025. Saatavilla Tellus-maatietoportaalissa.

²¹⁴ USCIRF 8/2025, s. 2.

²¹⁵ Bahá'í International Community 8/2024.

²¹⁶ Bahá'í International Community 8/2024.

samanlaista systemaattista vainoa kuin Iranissa.²¹⁷ YK:n uskonnonvapauden erityisraportoija totesi toukokuussa 2017 julkaistussa lausunnossa bahai-yhteisöön Sanaassa kohdistuneen vainon muistuttaneen bahai-yhteisöön Iranissa kohdistuvaa vainoa.²¹⁸

Myös USCIRF:n mukaan bahai-yhteisöön kohdistui vainoa jo ennen huthien alueellisen vaikutusvallan leviämistä vuonna 2014, mutta yhteisön tilanne on edelleen heikentynyt huthien alaisuudessa. Huthit ovat levittäneet bahai-yhteisön vastaista propagandaa valtiollisilla mediakanavilla ja julkisissa puheissa. He ovat viitanneet bahai-yhteisöön "vaarallisena ulkomaisten toimijoiden anti-islamilaista agenttina". Toukokuussa 2023 huthiviranomaiset hyökkäsivät bahai-yhteisön kokoukseen ja pidättivät 17 yhteisön jäsentä. Kaikki pidätetyt vapautettiin elokuuhun 2024 mennessä heidän allekirjoitettuaan uskonsa kieltävän lausunnon. USCIRF:n mukaan pidätetyiltä oli kielletty ylistyskokouksiin osallistuminen ja yhteydenpito muiden yhteisön jäsenten kanssa yhä vuonna 2025.²¹⁹

Sana'a Centerin 18.6.2021 julkaistussa tutkimusartikkelissa haastatelluiden bahai-yhteisön jäsenten mukaan he eivät juurikaan kohdanneet vihamielisyyttä Jemenissä ennen sotaa, eivätkä useimmat jemeniläisistä olleet tietoisia heidän uskonnostaan. Tietoisuus oli kuitenkin merkittävästi kasvanut sodan ja huthien yhteisöön kohdistaman systemaattisen vainon myötä. Artikkelin mukaan bahai-yhteisöön kohdistuva vaino oli saanut monet jemeniläiset pelkäämään viranomaisten kohteeksi joutumista, mikäli heidät jollain tavalla yhdistettäisiin yhteisöön. Osa yhteisön jäsenistä oli lakannut paljastamasta uskonnollista identiteettiään tällaisen sosiaalisen stigman vuoksi. Sana'a Centerin mukaan bahai-yhteisön jäsenet olivat myös keskeyttäneet kokoontumisensa ja aktiviteettinsa heihin kohdistuneen vainon takia.²²⁰

Sana'a Centerin mukaan bahait eivät olleet vuonna 2021 joutuneet systemaattisen vainon kohteeksi huthien hallitsemien alueiden ulkopuolella Jemenin eteläisissä maakunnissa, mutta yhteisön jäsenet elivät kuitenkin pelossa aseellisten ryhmien ja uskonnollisten ääriryhmien vaikutusvallan kasvun vuoksi. Jotkut bahai-perheet pakenivat kotiseuduiltaan AQAP:n hallitessa osia Hadramautin maakunnasta ja Mukallan kaupungista vuosien 2015–2016 aikana. Osa eteläisten maakuntien bahaista lopetti myös tuolloin uskonnollisen identiteettinsä paljastamisen. Sana'a Centerin mukaan vuoteen 2022 asti huthien hallinnan ulkopuolella olevia alueita nimellisesti hallinnut presidentti Abdu-Rabbu Mansur Hadin hallitus oli todennut, että bahai-uskonnon jäseniä tulisi pitää täysivaltaisina Jemenin kansalaisina. Toimivan valtion puuttuminen nimellisesti Hadin hallinnassa olevilla alueilla teki tällaisen politiikan täytäntöönpanon kuitenkin mahdottomaksi.²²¹

Sana'a Centerin artikkelin mukaan Jemenin valtio tunnusti bahai-uskonnon osittain ennen sotaa, ja yhteisön jäsenet pystyivät hankkimaan virallisia asiakirjoja. Haastatellun yhteisön jäsenen mukaan lapsen syntymätodistukseen vanhempien uskonnoksi oli mahdollista merkitä bahai

²¹⁷ Bahá'í International Community 8/2024.

²¹⁸ OHCHR 22.5.2017.

²¹⁹ USCIRF 8/2025, s. 2.

²²⁰ Sana'a Center 18.6.2021.

²²¹ Sana'a Center 18.6.2021.

vuoteen 2014 saakka. Sodan alun jälkeen huthit ovat kuitenkin kieltäytyneet merkitsemästä erään toisen yhteisön jäsenen uskoa tämän lapsen syntymätodistukseen ja merkinneet hänet sen sijaan muslimiksi. Uskontoa ei kuitenkaan ole Sana'a Centerin mukaan pakko merkitä Jemenin kansallisiin henkilökortteihin, mutta viranomaiset usein merkitsevät kaikki henkilöt oletusarvoisesti muslimeiksi.²²²

Sana'a Centerin artikkelin mukaan bahai-uskoon kääntyneet kohtaavat Jemenissä usein perheidensä osalta vastustusta ja painostusta. Perheet pyrkivät usein saamaan heidät perumaan kääntymispäätöksensä. Bahai-uskoon kääntyneisiin naisiin kohdistuu painostusta usein miehiä enemmän. Sana'a Centerin haastatteleman 20-vuotiaan bahai-naisen mukaan useimmat jemeniläisperheet katsovat bahai-uskoon kääntymisen aiheuttavan häpeää. Erään naisen perhe oli painostanut hänet avoitumaan kahden viikon kuluessa siitä, kun hän oli kertonut kääntymispäätöksestään. Erään 25-vuotiaan naisen äiti oli uhannut katkaista välit tyttärensä kääntymyksen vuoksi, minkä vuoksi nainen päätyi salaamaan uskonsa perheeltään. Bahai-uskoon kääntymistä harkitsemiin naisiin voi kohdistua myös fyysistä väkivaltaa.²²³

Erään Sana'a Centerin haastatteleman bahai-miehen mukaan monet bahai-uskonnon seuraajat saavat huthien hallitsemilla alueilla ulkopuolisuudestaan huolimatta yhä jonkin verran tukea ja suojelua heimoiltaan.²²⁴ Kaikki Sana'a Centerin vuonna 2021 haastattelemat bahait uskoivat Iranin vaikutusvallan olevan huthien yhteisöön kohdistaman "systemaattisen vainon" taustalla.²²⁵ USCIRF:n mukaan huthien bahai-yhteisön jäsenille asettamien liikkumisrajoitusten vuoksi monien yhteisön jäsenten on hankala päästä käymään humanitaarista apua tai palveluja tarjoavissa keskuksissa. Monet bahait myös pelkäävät liikkua julkisilla paikoilla.²²⁶

2.3.4. Juutalaiset

USCIRF:n mukaan huthit ovat pitäneet Jemenin tunnetusti viimeistä jäljellä olevaa juutalaista Libi Marhabia vankeudessa vuodesta 2016 lähtien. Marhabiin on kohdistunut vankeudessa kidutusta ja muunlaista kaltoinkohtelua, eikä hän ole saanut olla yhteydessä perheeseensä. Häntä on pidetty vankilassa samalla osastolla al-Qaidan ja Isisin jäsenten kanssa, jotka olivat uhkaileet ja fyysisesti pahoinpidelleet häntä. USCIRF:n mukaan Marhabi sairastui toukokuussa 2024 vankilan epäinhimillisten ja huonojen olosuhteiden vuoksi.²²⁷

Saudimedia Asharq Al-Awsat raportoi 28.3.2021 huthien olleen karkottamassa viimeisiä Jemenin juutalaisyhteisön jäseniä Sanaasta. Huthit karkottivat yhteensä 13 kolmeen eri perheeseen kuulunutta henkilöä, jotka odottivat YK:n pakolaisjärjestön tarjoamaa sijoitusta toiseen maahan. Artikkelin mukaan Jemenin vuosituhansia vanhasta juutalaisyhteisöstä jäi perheiden karkotuksen jälkeen Libi Marhabin lisäksi ainoastaan neljä vanhusta. Artikkelin mukaan huthit käyttivät Marhabin vankeutta keinona painostaa kaikkia Jemenin viimeisiä juutalaisia poistumaan

²²² Sana'a Center 18.6.2021.

²²³ Sana'a Center 18.6.2021.

²²⁴ Sana'a Center 18.6.2021.

²²⁵ Sana'a Center 18.6.2021.

²²⁶ USCIRF 8/2025, s. 4.

²²⁷ USCIRF 8/2025, s. 3, USCIRF [päiväämätön].

maasta. Huthit olivat onnistuneet ajamaan juutalaiset pois Sanaan, Saadan ja Amranin maakunnista.²²⁸

USCIRF:n vuonna 2025 julkaistun raportin mukaan huthit jatkoivat antisemitistisen retoriikan levittämistä puheissaan ja mediakanavillaan.²²⁹

2.3.5. Kristityt

Useiden eri arvioiden mukaan Jemenissä on muutamia tuhansia kristittyjä.²³⁰ Maailman kristittyjen tilannetta monitoroivan Open Doors -järjestön vuonna 2026 julkaistun raportin mukaan Jemenin kristityt koostuvat nykyään pääasiassa muslimikäännynnäisistä ja heidän lapsistaan, jotka harjoittavat uskoaan salassa.²³¹ USCIRF:n mukaan Jemenin kristityt edustavat mm. roomalaiskatolilaisia ja anglikaanisia kirkkokuntia ja heidän joukossaan on myös kotimaastaan paenneita eritrealaisia.²³² USDOS:n raportin mukaan kristityistä monet ovat siirtolaistaustaisia.²³³

Open Doorsin mukaan kristittyjen tilanne on tukala kaikkialla maassa²³⁴, ja kristinuskoon kääntyneet joutuvat oikeudenloukkausten kohteeksi sekä perheensä että viranomaisten (ml. kansainvälisesti tunnustettu hallitus ja huthit) ja radikaali-islamististen ryhmien tahoilta.²³⁵ HRW:n mukaan kristittyihin on kohdistunut Jemenissä oikeudenloukkauksia vuonna 2015 alkaneen konfliktin alusta lähtien.²³⁶ Open Doors kertoo, että useiden kristittyjen oli raportoitu joutuneen pidätetyksi Jemenissä raportin tarkastelujakson aikana (1.10.2024–30.9.2025). Kymmeniin kristittyihin käännynnäisiin oli lisäksi kohdistunut fyysistä tai henkistä väkivaltaa, seksuaalista häirintää, raiskauksia, pakkoavioliittoja ja kidnappauksia. Kymmenet kristityt olivat päätyneet vaihtamaan asuinpaikkaansa Jemenissä ja toiset olivat lähteneet maasta.²³⁷ Kristittyihin kohdistuva painostus on usein voimakkaampaa maaseudulla.²³⁸

Open Doorsin mukaan kristittyihin kohdistuu erityisen voimakasta painostusta huthien kontrolloimilla alueilla Pohjois-Jemenissä, missä epäilyihin kristittyihin käännynnäisiin on kohdistunut pidätyksiä ja kidutusta.²³⁹ USCIRF:n mukaan monet kristityt käännynnäiset ovat paenneet huthien hallitsemilta alueilta Pohjois-Jemenissä huthien heihin kohdistaman vainon ja suvaitsemattomuuden vuoksi.²⁴⁰ USCIRF:n mukaan kristittyjä oppilaita on erotettu koulusta, jos he ovat kieltäytyneet osallistumasta huthien järjestämille Koraani-tunneille. Vuonna 2024 eräs kristitty perhe oli paennut, jotta heidän lapsensa eivät joutuisi osallistumaan moskeijassa

²²⁸ Asharq Al-Awsat 28.3.2021.

²²⁹ USCIRF 8/2025, s. 3, USCIRF [päiväämätön].

²³⁰ USCIRF 8/2025, s. 2; Open Doors 2026, s. 2; Global Christian Relief [päiväämätön].

²³¹ Open Doors 2026, s. 1.

²³² USCIRF 8/2025, s. 2.

²³³ USDOS 2024.

²³⁴ Open Doors 2026, s. 3.

²³⁵ Open Doors 2026, s. 5.

²³⁶ HRW 9.2.2026; HRW 10.5.2016.

²³⁷ Open Doors 2026, s. 5.

²³⁸ Open Doors 2026, s. 6.

²³⁹ Open Doors 2026, s. 3.

²⁴⁰ USCIRF 8/2025, s. 2

pidettyihin rukouksiin ja huthien indoktrinaatioleireille.²⁴¹ Huthien ylläpitämien sairaaloiden on myös raportoitu kieltäytyneen tarjoamasta lääketieteellistä apua kristityille.²⁴²

Jemenin kansainvälisesti tunnustetun hallituksen hallitsemilla alueilla kristittyjen kohtaama vaino on Open Doorsin mukaan vähemmän systemaattista kuin huthien hallitsemilla alueilla. Kristinuskoon kääntyneet elävät kuitenkin salassa sosiaalisen stigman, oikeudellisten uhkien ja uskontoon perustuvan väkivallan vastaisen suojelun puutteen vuoksi. Myös pirstaleinen hallinto ja radikaali-islamististen ryhmien kuten al-Qaidan ja Isisin läsnäolo aiheuttaa Jemenin eteläosissa uhkaa kristityille. Huthit ja al-Qaida ovat aiemmin tappaneet kristittyjä.²⁴³

Open Doorsin mukaan kristinuskoon kääntyneet jemeniläiset kohtaavat voimakasta painostusta myös perheidensä ja heimojensa osalta.²⁴⁴ Heimoidentiteetti on Jemenissä tiukasti sidoksissa islamiin, minkä vuoksi käännynnäiset voivat altistua yhteisön väkivallalle islamista luopumisen vuoksi.²⁴⁵ Järjestön mukaan heimolaki ja perinteet kieltävät heimon jäseniä avioitumasta kristittyjen kanssa.²⁴⁶ Muslimien kanssa avioituneet käännynnäiset saattavat joutua pakotettuun avioeroon ja menettää lastensa huoltajuuden.²⁴⁷ Kristittyjä saattaa myös kohdata heimojen karkotus tai kuolema.²⁴⁸ Open Doorsin mukaan islamista luopunut perheenjäsen saatetaan tappaa radikalisoituneen sukulaisen tai paikallisten aseellisten ryhmien avustuksella.²⁴⁹ USCIRF raportoi erään kristityn käännynnäisen joutuneen vuonna 2024 huthien hallitsemilla alueilla perheensä surmaamaksi.²⁵⁰

Kristinuskoon kääntyneitä naisia uhkaavat muusta perheestä eristäminen, puhelimen takavarikointi, pahoinpitely, pakkoavioliitot ja kunniamurhat. Naisilla on usein rajoittunut pääsy uskoon liittyvään materiaaliin ja seurakuntaelämään. Naiskristittyihin voi kohdistua myös liikkumisrajoituksia ja matkustuskieltoja, ja he voivat joutua noudattamaan islamilaista pukukoodia.²⁵¹ Kristinuskoon kääntyneet miehet saattavat menettää työnsä ja joutua pahoinpitelyjen tai kidutuksen uhreiksi huthien pidätyskeskuksissa. Pidätyksiä on kohdistunut erityisesti pastoreihin ja muihin kristillisiin johtajiin. Miehet saatetaan myös pakottaa lähtemään kotoaan, kotikaupungistaan tai maasta.²⁵²

Open Doorsin mukaan kristittyihin kohdistuu syrjintää Jemenin oikeusjärjestelmässä, sillä kristittyjen todistusta pidetään yleensä vähemmän arvokkaana kuin muslimien. Sekä virallisissa oikeusjärjestelmissä että heimojen rinnakkaisissa järjestelmissä noudatetaan tiukkaa islamilaisten

²⁴¹ USCIRF 8/2025, s. 2.

²⁴² USCIRF 8/2025, s. 4.

²⁴³ Open Doors 2026, s. 3.

²⁴⁴ Open Doors 2026, s. 3.

²⁴⁵ Open Doors 2026, s. 1.

²⁴⁶ Open Doors 2026, s. 3.

²⁴⁷ Open Doors 2026, s. 1.

²⁴⁸ Open Doors 2026, s. 3.

²⁴⁹ Open Doors 2026, s. 5.

²⁵⁰ USCIRF 8/2025, s. 2.

²⁵¹ Open Doors 2026, s. 6.

²⁵² Open Doors 2026, s. 4.

periaatteiden tulkintaa, mikä asettaa kristityt usein muslimeja heikompaan asemaan. Kristittyihin kohdistuvat rikokset jäävät usein rankaisematta.²⁵³

Open Doorsin mukaan kaikki Adenissa sijainneet Jemenin kolme virallista kirkkorakennusta on suljettu, ja ne ovat vaurioituneet sodassa.²⁵⁴ Jäljelle jääneisiin enimmäkseen etiopialaistaustaisten siirtolaiskristittyjen yhteisön jäseniin kohdistuu rasistista ja uskonnollista syrjintää.²⁵⁵ Kristittyjen kokoontumisten järjestäminen on muuttunut Jemenissä yhä hankalammaksi erityisesti huthien hallitsemilla alueilla. Kristityt kokoontuvat ainoastaan salaisissa tapaamispaikoissa. Kristillisten materiaalien jakaminen on Jemenissä kielletty, ja humanitaarista apua tarjoavat kirkot uhkaavat joutua hyökkäysten kohteeksi.²⁵⁶ Kristittyihin kohdistuu syrjintää humanitaarisen avun jaossa, sillä apu toimitetaan usein paikallisten moskeijojen kautta hurskaina pidettyjä muslimeja suosien.²⁵⁷

Adenin kaupungissa asuva jemeniläinen naiskristitty Badr kertoo katolilaisen ACI Mena -median syyskuussa 2024 julkaistussa artikkelissa, että Adenissa sijainneet kirkot suljettiin vuonna 2015 alkaneen sodan seurauksena. Kirkkojen sulkemisen jälkeen kristityt siirtyivät rukoilemaan salaa nunnaluostarissa, mutta myöhemmin luostarin nunnat tapettiin ja pappi kidnapattiin. Vuonna 2018 viranomaiset kieltäytyivät Badrin mukaan uusimasta passeja, jos uskonnoksi ei merkinnyt hakemuksessa islamia. Badrin mukaan kristityt oli vuonna 2024 alettu taas hiljattain tunnustamaan Jemenin kansalaisiksi.²⁵⁸

HRW raportoi 9.2.2026 huthiviranomaisten mielivaltaisesti pidättäneen yli 20 kristittyä Jemenissä edellisten kolmen kuukauden aikana. Pidätyksiä oli tehty Sanaassa, Ibbissä ja muissa huthien hallitsemissa maakunnissa.²⁵⁹ Open Doors raportoi 14.4.2026 julkaistussa artikkelissa, että jo yli 50 kristittyä oli pidätetty Jemenissä vuoden 2026 aikana.²⁶⁰

Open Doorsin mukaan kristillisiin johtajiin Jemenissä sen raportin tarkastelujakson aikana (1.10.2024–30.9.2025) kohdistunut koordinoitu mediakampanja oli lisännyt kristittyjen vastaista retoriikkaa ja lisännyt kristittyihin kohdistuvia uhkia ja tukahdutustoimia.²⁶¹ USCIRF:n mukaan monet toisiinsa löyhästi liitoksissa olleet kristittyjen yhteisöt lakkauttivat yksityisesti pitämänsä ylistyskokoukset kokonaan lokakuun 2023 ja syyskuun 2024 välisenä aikana.²⁶²

2.4. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt

HRW:n ja Amnesty Internationalin vuotta 2025 käsittelevien ihmisoikeusraporttien mukaan samaa sukupuolta olevien väliset seksuaaliset suhteet katsotaan Jemenissä edelleen vuoden 1994

²⁵³ Open Doors 2026, s. 6.

²⁵⁴ Open Doors 2026, s. 6.

²⁵⁵ Open Doors 2026, s. 3.

²⁵⁶ Open Doors 2026, s. 6.

²⁵⁷ Open Doors 2026, s. 1.

²⁵⁸ ACI MENA 20.9.2024; EWTN Great Britain 23.9.2024.

²⁵⁹ HRW 9.2.2026.

²⁶⁰ Open Doors 14.4.2026.

²⁶¹ Open Doors 2026, s. 1.

²⁶² USCIRF 8/2025, s. 2.

rikoslain mukaan rikokseksi. Rikoslain artiklan 264 mukaan anaaliseksiä määrätään rangaistukseksi 100 ruoskaniskua ja enintään yhden vuoden vankeusrangaistus, jos rikoksesta syytetyt eivät ole naimisissa. Jos syytetyt ovat naimisissa, rangaistukseksi määrätään kuolemanrangaistus kivittämällä. Artiklan 268 mukaan naisten välisestä seksistä rangaistaan enintään kolmen vuoden vankeusrangaistuksella.²⁶³

Amnesty Internationalin mukaan huthien johtama korkein siviilioikeus Sanaassa tuomitsi tammikuussa 2025 18 miestä kuolemaan ja 113 miehelle 2,5–15 vuoden pituiset vankeusrangaistukset useista erilaisista rikoksista, kuten prostituutiosta, naisina esiintymisestä ja "moraalittomista teoista".²⁶⁴ HRW:n mukaan huthien johtama tuomioistuin langetti tammikuussa 2024 tuomiot 32 miehelle epäoikeudenmukaisessa joukko-oikeudenkäynnissä perustuen kiistanalaisiin syytteisiin homoseksuaalisesta kanssakäymisestä. Yhdeksän miestä tuomittiin kuolemaan ja 23 muuta erilaisiin rangaistuksiin, kuten ristiinnaulittavaksi, kivitettäväksi, julkisesti ruoskittavaksi tai kymmenen vuoden vankeuteen.²⁶⁵

Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksia globaalisti monitoroivien Equaldex ja ILGA World -tietokantojen mukaan Jemenin vuoden 1990 lehdistö- ja julkaisulain artikla 103 kieltää "yleistä moraalial loukkaavan" materiaalin levittämisen. Lakia on käytetty estämään seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä koskevien aiheiden käsittely mediassa.²⁶⁶ ILGA Worldin mukaan vuoden 1994 rikoslain artikla 199 kieltää käytännössä minkä tahansa painotuotteiden, kuvien, mainosten, symbolisten merkkien tai muun "yleistä moraalial turmelevan" aineiston julkisen esittämisen tai levittämisen. Jemenin viranomaisten on raportoitu ainakin vuodesta 2022 lähtien kieltäneen mm. sateenkaaren värejä sisältäneiden vaatteiden, lelujen, laukkujen, koulutarvikkeiden ja muiden esineiden käyttämisen.²⁶⁷

Emiraattimedia Gulf News kertoo 15.9.2018 julkaistussa artikkelissa aseistautuneiden miesten ampuneen kuoliaksi jemeniläisen miehen Jemenin eteläosissa Lahijin maakunnassa sijaitsevassa Hutan kaupungissa. Poliisi sanoi islamistitaitelijoiaksi oletettujen ampujien epäilleen miestä homoseksuaaliksi. Ampujat olivat paenneet paikalta. Kyseessä oli kuudes vuoden 2018 alun jälkeen tehty samantyyppinen murha. Artikkelin mukaan al-Qaidaan liitoksissa olevaa Ansar al-Sharia -nimistä ryhmää oli syytetty Abyanin ja Adenin maakunnissa tehdyistä murhista.²⁶⁸

2.5. Ateistit ja uskonnollisia normeja rikkovat henkilöt

Ateistien ja uskonottomien henkilöiden tilannetta eri puolilla maailmaan monitoroivan Humanists International -järjestön 4.3.2024 päivitettyjen verkkosivujen mukaan uskonnonvapautta rajoitetaan voimakkaasti Jemenissä. Järjestö kertoo saavansa säännöllisesti yhteydenottoja ei-uskonnollisilta ihmisiltä Jemenissä, jotka kohtaavat vainoa vakaumuksensa

²⁶³ HRW 2/2026; Amnesty International 4/2026.

²⁶⁴ Amnesty International 4/2026.

²⁶⁵ HRW 2/2026.

²⁶⁶ Equaldex [päiväämätön]; ILGA World [päiväämätön].

²⁶⁷ ILGA World [päiväämätön].

²⁶⁸ Gulf News 15.9.2018.

vuoksi. Jemenistä tulevien pyyntöjen määrä on alueella kolmanneksi suurin Iranin ja Egyptin jälkeen.²⁶⁹ Freedom Housen mukaan uskosta luopuminen on Jemenissä rikos, josta voidaan rangaista kuoleamalla, ja jumalanpilkasta voi saada sakko- tai vankeusrangaistuksen.²⁷⁰ Verkkomedia The New Arabin vuonna 2016 julkaistussa artikkelissa kerrotaan, että viranomaiset eivät yleensä tuolloin panneet täytántöön kuolemanrangaistusta uskosta luopumisesta.²⁷¹

Jemenin rikoslain artiklan 192 mukaan enintään kolmen vuoden vankeusrangaistukseen ja sakkoihin voidaan tuomita henkilö, joka (1) julkisesti esittää tai välittää uskontoa, uskomuksia tai uskonnollisia käytänteitä ja opetuksia pilkkaavia näkemyksiä, tai (2) julkisesti yllyttää ihmisten tai yhteisöjen halveksuntaan yleistä rauhaa häiriten. Rikoslain artiklan 195 mukaan rangaistuksena on enintään viisi vuotta vankeutta tai sakot, jos pilkan kohteena on islam. Artiklan 260 mukaan viiden vuoden vankeusrangaistus tai sakot voidaan määrätä jokaiselle, joka "tahallaan vääristelee Pyhää Koraania tavalla, joka muuttaa sen merkitystä, aikomuksenaan loukata aitoa uskontoa".²⁷²

Jemenin rikoslain artiklan 259 mukaan uskosta luopumisesta voidaan katsoa "sellaiset lausumat tai teot, jotka ovat tahallisesti tai johdonmukaisesti ristiriidassa islamin sääntöjen ja periaatteiden kanssa". Uskosta luopumisesta syytetyille annetaan kolme mahdollisuutta katua. Jos he suostuvat katumaan, heidät vapautetaan kuolemanrangaistuksesta. Humanists International -järjestön mukaan islamin vastaiset lausunnot tai mikä tahansa jumalanpilkasta annettu tuomio voi muodostaa todisteen uskosta luopumisesta.²⁷³

Jemenin perhelaki kieltää avioitumisen muslimin ja uskosta luopuneen välillä, eikä uskosta luopuneilla ole vanhemmuus- tai huoltajuusoikeuksia. Musliminaiset eivät saa avioitua ei-muslimien kanssa, eivätkä myöskään muslimimiehet saa avioitua uskosta luopuneiden kanssa. Humanists International toteaa, että vaikka nämä rajoitukset on kirjattu lakiin ja niitä noudatetaan käytännössä, Jemenin hallinto ei pidä kirjaa ihmisten uskonnollisesta identiteetistä.²⁷⁴

Jemenin perustuslaissa todetaan uskonnon puolustamisen oleva pyhä velvollisuus (artikla 60) ja että henkilön on täytettävä uskonnolliset velvollisuutensa henkilö voidakseen asettua ehdolle poliittiseen virkaan (artikla 64 kohta 2d ja artikla 107 kohta d). Humanists International -järjestön mukaan ei-muslimi voi asettua ehdolle parlamenttivaaleissa, mutta perustuslaki rajoittaa mahdolliset presidenttiehdokkaat niihin, jotka noudattavat "islamilaista velvollisuuttaan". Laki ei kiellä uskontoon perustuvia poliittisia puolueita, mutta puolueet eivät saa väittää olevansa jonkin tietyn uskonnon ainoita edustajia, vastustaa islamia tai rajoittaa jäsenyyttään johonkin tiettyyn uskonnolliseen ryhmään.²⁷⁵

²⁶⁹ Humanists International 4.3.2024.

²⁷⁰ Freedom House 2025.

²⁷¹ The New Arab 26.4.2016.

²⁷² Humanists International 4.3.2024.

²⁷³ Humanists International 4.3.2024.

²⁷⁴ Humanists International 4.3.2024.

²⁷⁵ Humanists International 4.3.2024.

Humanists International -järjestön mukaan Jemenin hallitus ei kunnioita sanan- eikä lehdistönvapautta. Lehdistö- ja julkaisulain artiklassa 103 kielletään aineisto, joka "loukkaa islamin uskoa", kehottaa ihmisiä luopumaan uskosta tai kritisoi valtionjohtajaa. Siinä kielletään myös sellaisen aineiston julkaisu, joka "saattaa levittää erimielisyyttä ja kansan jakautumista", "johtaa Jemenin vallankumouksen periaatteiden vastaisten ajatusten leviämiseen" tai vääristää "historiallista kuvaa Jemenistä, arabeista tai islamista". Ilmaisunvapautta rajoitetaan myös Pohjois-Jemenissä, missä huthit valvovat kansalaisia ja aseistetut ryhmät pelottelevat ihmisiä itsesensuuriin.²⁷⁶

Jemenin lain mukaan peruskoululaisille opetetaan islamin rituaaleja, historiaa ja kulttuuria. Virallisesti shiia- ja sunni-muslimille käytetään samaa opetussuunnitelmaa, mutta huthien hallitsemilla alueilla kouluissa on raportoitu opetettavan zaidilaisuutta. Huthien on raportoitu pyrkivän pakottamaan ihmisiä noudattamaan omaa uskonnollista oppiaan.²⁷⁷

Raportoituja tapauksia ateismista/sekularismista syytettyihin henkilöihin kohdistuneista uhkauksista ja salamurhista:

- The New Arab raportoi 26.4.2016 uskonnollisten ekstremistien ampuneen kuoliaaksi ateistiksi syytetyn Omar Mohammad Bataweelin Adenin kaupungissa. Artikkelin mukaan jotkut jemeniläiset olivat pitäneet useita Bataweelin Facebook-julkaisuja islamia kritisoivina. Bataweel oli saanut julkaisujensa vuoksi jo aiemmin tappouhkauksia.²⁷⁸
- Reuters raportoi 26.6.2017 aseistautuneen miehen ampuneen kuoliaaksi 22-vuotiaan oikeustieteen opiskelija Amgad Abdulrahman Adenissa sijaitsevassa internetkahvilassa. Abdulrahman oli jäsenenä sekularistien vuonna 2016 perustamassa kulttuuriklubissa, jossa järjestettiin väittelyjä mm. uskonnosta ja naisten oikeuksista. Abdulrahmania oli aiemmin joulukuussa 2016 syytetty ateistiksi, ja hän oli silloin joutunut sotilaskomentajan pidättämäksi. Myös toinen klubin jäsen Mohammed Ali oli yritetty murhata joulukuussa 2016, mutta hän oli paennut teon jälkeen ulkomaille. Alin mukaan Adenin moskeijan imaamit olivat syyttäneet julkisesti kulttuuriklubin jäseniä vääräuskoisiksi ja ateismin levittämisestä. Ali kertoi alkaneensa saada uhkauksia julkaistuaan kirjan islamista ja tieteestä. Reutersin mukaan myös muita klubin jäseniä oli pidätetty.²⁷⁹
- Al-Bab-uutissivusto kertoo 18.1.2017 julkaistussa artikkelissa, että Koraaniin tieteellisyyttä kritisoivan kirjan kirjoittanut lääketieteen opiskelija Mohammed Atboush oli joutunut salamurhayrityksen kohteeksi Adenissa tammikuussa 2017.²⁸⁰
- Euro-Med Human Rights Monitor kertoo 20.7.2017 julkaistussa artikkelissa jemeniläisen toimittajan ja aktivistin Issaq Kassem Ghulamin joutuneen isänsä ja veljensä kanssa salafisti- ja ekstremistiryhmien pidättämäksi Adenissa syytettynä sekularismista. Ghulamia oli uhattu kuolemanrangaistuksella, jos hän ei suostuisi katumusta osoittaakseen suorittamaan moskeijassa viittä islamilaista rukousta. Vaikka Ghulam suoritti rukoukset,

²⁷⁶ Humanists International 4.3.2024.

²⁷⁷ Humanists International 4.3.2024.

²⁷⁸ The New Arab 26.4.2016.

²⁷⁹ Reuters 26.6.2017.

²⁸⁰ Al-Bab 18.1.2017.

aseelliset ryhmät jatkoivat silti hänen häiritsemistään ja uhkailuaan. Artikkelin mukaan taustalla olivat samat ryhmät, jotka olivat aiemmin samana vuonna tehtyjen Amgad Abdulrahmanin ja Omar Bataweelin murhien takana. Myöhemmin Ghulamin isä ja veli joutuivat uudelleen pidätetyiksi, ja myös Ghulamin äidistä julkaistiin pidätysmääräys. Myös ihmisoikeusaktivistina työskennellyt Ghulamin kihlattu joutui uhkailun kohteeksi.²⁸¹

2.6. Poliittiset aktivistit ja ihmisoikeuspuolustajat

Freedom Housen vuonna 2025 julkaistun raportin mukaan Jemenin kaikilta väestöryhmiltä puuttuvat nykyisessä tilanteessa poliittiset oikeudet. Tavallista poliittista toimintaa haittaavat Jemenin eri osissa toimivat lukuisat aseelliset ryhmät, ml. huthit, äärijärjestöt, etelän separatistit ja Saudi-Arabian johtaman koalition ulkomaiset joukot ja Jemenin kansainvälisesti tunnustetun hallituksen joukot ja paikalliset tai puolueihin liitoksissa olevat aseelliset ryhmät.²⁸² Jemenissä ei ole järjestetty parlamenttivaaleja vuoden 2003 jälkeen, ja viimeisimmissä presidentinvaaleissa vuonna 2012 oli ainoastaan yksi ehdokas.²⁸³

Yhdysvaltojen ulkoministeriön (USDOS) vuotta 2024 käsittelevän raportin mukaan kaikki konfliktin osapuolet rajoittivat voimakkaasti ilmaisunvapautta Jemenissä. Jemenin kansainvälisesti tunnustettu hallitus, Saudi-Arabian johtama liittouma ja huthit kohdistivat ihmisoikeuspuolustajiin häirintää, uhkailua ja mustamaalauskampanjoita. Naispuoleisiin ihmisoikeuspuolustajiin, toimittajiin ja muihin aktivisteihin kohdistui erityistä painostusta heidän sukupuolensa perusteella.²⁸⁴

Sana'a Centerin syyskuussa 2024 julkaistussa nuorten aktivismia Jemenissä käsittelevässä artikkelissa kerrotaan, että jemeniläisnuoret kohtaavat monia haasteita osallistuessaan yhteisölliseen ja poliittiseen aktivismiin kotimaassaan ja ulkomailla. Jemenissä aktivismia hankaloittavat sodan osapuolten harjoittama järjestelmällinen nuorten ulossulkeminen ja poliittiseen aktivismiin liittyvä turvattomuus. Pohjois-Jemenissä huthien turvallisuuspalvelut ovat uhkailleet nuoria, ja Taizin maakunnassa aktivistit ovat joutuneet sekä Jemenin hallituksen että huthien maanpetossyytösten kohteeksi. Kansalaisjärjestöissä työskentelevät nuoret ovat joutuneet turvallisuusviranomaisten häirinnän ja uhkailun kohteeksi eri puolilla maata.²⁸⁵

HRW:n vuotta 2025 käsittelevän raportin mukaan huthit, STC ja Jemenin kansainvälisesti tunnustettu hallitus ovat mielivaltaisesti pidättäneet rauhanomaisiin mielenosoituksiin osallistuneita henkilöitä. Osapuolet ovat pidättäneet ihmisiä myös sosiaalisen median julkaisujen perusteella.²⁸⁶ Freedom Housen vuonna 2025 julkaistun raportin mukaan ihmisoikeusasianajajat ovat joutuneet sekä huthien että kansainvälisesti tunnustetun hallituksen viranomaisten

²⁸¹ Euro-Med Human Rights Monitor 20.7.2017.

²⁸² Freedom House 2025.

²⁸³ Freedom House 2025.

²⁸⁴ USDOS 2025, s. 5.

²⁸⁵ Sana'a Center 3.9.2024.

²⁸⁶ HRW 2/2026.

pidätysten ja uhkailun kohteeksi erityisesti tapauksissa, joissa heidän on ollut tarkoituksena edustaa julkisuudessa esillä olleita vastaaajia.²⁸⁷

USDOS:n mukaan ammattiliittojen ja -yhdistysten kokoontumisvapauteen ja työehtoneuvotteluoikeuteen kohdistuu Jemenissä rajoituksia. Jemenin kansainvälisesti tunnustettu hallitus ei kyennyt valvomaan työlaainsäädäntöä konfliktin vuoksi, eivätkä huthit toimeenpanneet lakeja. Konfliktin osapuolet syyttivät ammattiliittoja ja -yhdistyksiä usein yhteyksistä johonkin poliittiseen ryhmään tai oppositioon. USDOS kertoo tarkkailijoiden varoittaneen, että STC:tä poliittisesti vastustavaksi katsottujen kansalaisyhteiskunnan hankkeita ja rahastoja uhkaa toiminnan kieltäminen tai sulkeminen.²⁸⁸

Amnesty International kertoo 29.9.2023 julkaistussa artikkelissa dokumentoineensa vuodesta 2015 lähtien huthien alueillaan käyttämiä tukahdutustoimia ilmaisunvapauden rajoittamiseksi ja toisinajattelun vaimentamiseksi, kuten ahdistelua, uhkailua, mielivaltaisia pidätyksiä. Huthit ovat asettaneet syytteeseen poliittisia aktivisteja, ihmisoikeuspuolustajia ja toimittajia.²⁸⁹

Amnesty International kertoo vuotta 2025 käsittelevässä raportissa huthien mielivaltaisesti pidättäneen 25.9.2025 tunnetun jemeniläisen ihmisoikeusasianajaja Abdul Majid Sabran. Pidätys liittyi Sabran julkaisemiin sosiaalisen median päivityksiin, jotka koskivat Jemenissä 26. syyskuuta vietettävää kansallista vallankumouksen muistopäivää²⁹⁰. Amnesty Internationalin mukaan huthit pysäyttivät myös ihmisiä tarkastuspisteillä etsiäkseen heidän puhelimistaan muistopäivään liittyvää sisältöä ja pidättivät kymmeniä päivää juhlinta ihmisiä Pohjois-Jemenissä.²⁹¹ Saudimedia Arab News raportoi huthien pidättäneen myös syyskuussa 2024 yli 200 henkilöä vallankumouksen muistopäivää koskeviin sosiaalisen median julkaisuihin liittyen. Pidätettyjen joukossa oli mm. opettajia, aktivisteja, toimittajia ja "aiemmin vallassa olleen puolueen jäseniä". Huthit uhkasivat tukahduttavansa kaikki muistopäivään liittyvät julkiset juhllaisuudet ja leikkaavansa juhlijoilta "päät irti".²⁹² Amnesty International raportoi muistopäivään liittyneistä pidätysten adloista myös syyskuussa 2023.²⁹³

Amnesty International kertoo STC:n viranomaisten ryhtyneen koviin toimiin mielenosoitusten tukahduttamiseksi vuoden 2025 aikana. STC:hen liitoksissa oleva Adenin turvallisuuskomitea kielsi 17.5.2025 kaikki mielenosoitukset ja julkiset tapahtumat kaupungissa. STC:n turvallisuusjoukot käyttivät kohtuutonta voimaa touko-kesäkuussa 2025 naisten johtamia sosioekonomisten tilanteen parantamista vaatineita rauhanomaisia mielenosoituksia vastaan. Turvallisuusjoukot rajoittivat mielenosoittajien liikkumista ja estivät mielenosoittajia ottamasta valokuvia tai

²⁸⁷ Freedom House 2025.

²⁸⁸ USDOS 2025, s. 8 - 9.

²⁸⁹ Amnesty International 29.9.2023.

²⁹⁰ 26. syyskuuta Jemenin kansainvälisesti tunnustetun hallituksen hallitsemilla alueilla vietettävä vallankumouksen muistopäivä juhlistaa Jemenin vuoden 1962 vallankumousta, joka johti Pohjois-Jemeniä vuosisatoja hallinneen zaidilaisen imamaatin kaatumiseen ja Jemenin arabitasavallan perustamiseen. Ks. Arab News 25.9.2025.

²⁹¹ Amnesty International 4/2026.

²⁹² Arab News 25.9.2025.

²⁹³ Amnesty International 29.9.2023.

videoita. Kesäkuussa turvallisuusjoukot lyhytaikaisesti mielivaltaisesti pidättivät naisoikeusaktivistit Maha Awadin ja Afraa Harririn Adenissa.²⁹⁴

Yemen Online kertoo 12.1.2026 julkaistussa artikkelissa Muslimiveljeskuntaan liitoksissa olevan Islah-puolueen pyrkineen kasvattamaan vaikutusvaltaansa ja Taizin kaupungissa Jemenissä käynnissä olleen turvallisuuskaaoksen aikana. Artikkelin mukaan Taizin turvallisuusviranomaiset olivat pidättäneet kolme aktivistia heidän sosiaalisessa mediassa ilmaisemiensa poliittisten näkemysten vuoksi. Pidätysmääräyksiä oli annettu useista toimittajista ja aktivisteista syytettynä STC:tä tukevien viestien julkaisusta, separatismista ja armeijan loukkaamisesta.²⁹⁵

Jemeniläismedia Yemen Online raportoi 6.7.2026 huthien aseellisten ryhmien kidnappauksen noin 20 oppilasta Saadan maakunnassa heidän kirjoittamansa iskulauseen "Kanssasi, Fadgham" vuoksi.²⁹⁶

2.7. Tiettyjen ammattien harjoittajat

2.7.1. YK:n ja kansainvälisten järjestöjen työntekijät

HRW:n mukaan huthit jatkoivat vuonna 2025 YK:n ja kansalaisjärjestöjen työntekijöihin kohdistuvaa ja 31.5.2024 alkanutta pidätyskampanjaa. Huthit ovat kampanjan aikana pidättäneet kymmeniä henkilöitä tai olleet heidän pakotettujen katoamistensa takana. Toimien kohteena on ollut YK:n ja ulkomaisten edustustojen työntekijöitä, ei-valtiollisten järjestöjen jäseniä ja huthien alueella toimivien yksityisyriyten työntekijöitä.²⁹⁷ Amnesty Internationalin mukaan huthit kiristivät vuonna 2025 toimiaan kansalaisjärjestöjä, YK:n työntekijöitä ja hutheja kritisoineita toimittajia kohtaan. Huthit suorittivat useita pidätysaalloja, joiden aikana ne myös mielivaltaisesti pidättivät kymmeniä YK:n työntekijöitä.²⁹⁸

Järjestöjen mukaan yhteensä 69 YK:n työntekijää oli huthien pidättämänä joulukuussa 2025. Osa heistä oli ollut pidätettynä vuosista 2021 ja 2023 lähtien. Useimmat pidätetyistä eivät olleet saaneet olla yhteydessä perheisiinsä tai asianajajaan.²⁹⁹ Amnesty International raportoi yhden Maailman ruokaohjelman (WFP) avustustyöntekijän menehtyneen huthien pidätyskeskuksessa Pohjois-Jemenissä 11.2.2025.³⁰⁰

HRW:n mukaan humanitaarisia järjestöjä ja niiden työntekijöitä syytettiin vuonna 2025 huthien johtamassa mediakampanjassa maan intressien vastaisesta salaliitosta, ja niitä varoitettiin myös "vakoilun" vaaroista.³⁰¹ USCIRF:n mukaan huthien YK:n työntekijöihin kohdistamat toimet perustuvat ainakin osittain siihen oletukseen, että työntekijät olisivat kristittyjä ja "islamin

²⁹⁴ Amnesty International 4/2026.

²⁹⁵ Yemen Online 12.1.2026.

²⁹⁶ Yemen Online 6.7.2026.

²⁹⁷ HRW 2/2026.

²⁹⁸ Amnesty International 4/2026.

²⁹⁹ HRW 2/2026; Amnesty International 4/2026.

³⁰⁰ Amnesty International 4/2026; Amnesty International 12.2.2025.

³⁰¹ HRW 2/2026.

vihosta". Joitakin huthien hallitsemilla työskenteleviä YK:n työntekijöitä on pakotettu tunnustamaan kameran edessä, että työskentelevät "kristittyjen intressien" ajamiseksi ja että he ovat vakoojia.³⁰²

Jemen-tutkija Farea al-Muslimi kirjoittaa brittiläisen Chatham Housen sivuilla 22.5.2025 päivitettyssä kommentissa huthien pidättäneen kymmeniä aktivisteja, tutkijoita, kansainvälisten kansalaisjärjestöjen työntekijöitä ja diplomaatteja toukokuun 2024 lopussa Sanaassa. Al-Muslimi kertoo olleensa yksi pidätysaallon kohteista ja huthien syyttäneen myös häntä osallisuudesta "ulkomaiseen vakoiluverkostoon ja ulkomaisten tavoitteiden toimeenpanemiseen maassa".³⁰³

2.7.2. Toimittajat ja mediatyöntekijät

Yhteensä 33 jemeniläistä ihmisoikeus- ja mediajärjestöä ilmaisee Kansainvälisen sananvapaudenpäivänä 2.5.2026 julkaistussa tiedotteessa huolensa yhä heikkenevästä lehdistönvapauden tilasta Jemenissä. Pitkään jatkunut aseellinen konflikti, hajanaiset valtakemukset ja oikeusvaltion puutteellisuus ovat tiedotteen mukaan luoneet Jemenistä yhden maailman vaarallisimmista toimintaympäristöistä journalistille. Tiedotusvälineiden työntekijöihin on kohdistunut Jemenissä tappoja/surmia, loukkaantumisia, mielivaltaisia pidätyksiä, pakotettuja katoamisia ja epäoikeudenmukaisia oikeudenkäyntejä. Myös heidän liikkumisen vapautensa ja tiedonsaantiinsa on kohdistunut merkittäviä rajoituksia.³⁰⁴

Jemeniläisen sananvapautta monitoroivan ihmisoikeusjärjestö Marsadakin vuotta 2025 käsittelevän raportin mukaan toimittajat ja media-alan työntekijät altistuvat Jemenissä monille heidän henkeään, turvallisuuttaan ja vapauttaan uhkaaville vaaroille.³⁰⁵ Marsadak dokumentoi vuoden 2025 aikana yhteensä 108 toimittajiin ja mediatyöntekijöihin sekä mediainstituutioihin ja tiedotusvälineisiin kohdistunutta oikeudenloukkausta Jemenissä. Tapauksista suurin osa (91,6 prosenttia) kohdistui yksittäisiin toimittajiin ja mediatyöntekijöihin. Oikeudenloukkauksiin sisältyi 15 toimittajiin ja mediatyöntekijöihin kohdistunutta tappoa/surmaa, 3 loukkaantumista, 30 mielivaltaista pidätystä ja vangitsemista, 27 kuulustelua ja rikossyytteeseen asettamista, 8 uhkailua, 5 kuvaamisen estämistä, 11 toimittajien ja mediatyöntekijöiden vastaista kiihottamistapausta ja 9 mediainstituutioihin ja tiedotusvälineisiin kohdistunutta rikkomusta.³⁰⁶

Marsadakin mukaan konfliktin eri osapuolet olivat vastuussa järjestön dokumentoimista 108 oikeudenloukkauksesta seuraavasti: Jemenin kansainvälisesti tunnustettu hallitus (42 tapausta), huthit (21 tapausta), Israel (16 tapausta), STC (15 tapausta), vaikutusvaltaiset henkilöt (5 tapausta), tuntemattomat tahot (5 tapausta), NRF-joukot (2 tapausta) ja Jättiläisprikaatit (2

³⁰² USCIRF 8/2025, s. 2.

³⁰³ Al-Muslimi, Farea / Chatham House 22.5.2025.

³⁰⁴ Marsadak 2.5.2026.

³⁰⁵ Marsadak 9.5.2026, s. 7.

³⁰⁶ Marsadak 9.5.2026, s. 11.

tapausta).³⁰⁷ Oikeudenloukkauksia raportoitiin eri maakunnissa seuraavasti: Sanaa (26), Aden (20), Hadramaut (19), Taiz (18), Marib (14), Hudeida (7), Dhamar (2), Shabwa (1) ja Dhali (1).³⁰⁸

Marsadakin mukaan huthien alueilla raportoitujen oikeudenloukkausten verrattain vähäisempi määrä kansainvälisen hallituksen hallitsemiin alueisiin verrattuna ei tarkoita sitä, että median ja toimittajien tilanne olisi todellisuudessa kyseisillä alueilla parempi. Se kuvaa järjestön mukaan pikemminkin turvallisuuskoneiston huthien alueilla toimittajiin ja kansalaisiin kohdistamaa tiukkaa valvontaa, minkä seurauksena alueet ovat medialta lähes kokonaan suljettuja.³⁰⁹

Jemenin toimittajaliitto kertoo vuotta 2025 käsittelevässä raportissa dokumentoineensa 127 toimittajiin ja mediatyöntekijöihin kohdistunutta oikeudenloukkausta sisältäen 31 vapaudenriistoa, 24 oikeudenkäyntiä, 19 palkanmaksun keskeytystä, 16 toimittajien tappoa/surmaa, 12 toimittajiin ja tiedotusvälineisiin kohdistunutta hyökkäystä, 10 toimittajiin kohdistunutta uhkausta tai kiihotuskampanjaa, 3 aiheen käsittelykieltoa, 1 toimittajan omaisuuden takavarikointi ja 1 verkkosivujen estäminen. Jemenin kansainvälisesti tunnustettu hallitus oli vastuussa 53 tapauksesta, huthit 43 tapauksesta, Israel 16 tapauksesta, STC 9 tapauksesta, siviili- ja uskonnolliset yhteisöt 4 tapauksesta, saudiviranomaiset 1 tapauksesta ja al-Qaida 1 tapauksesta.³¹⁰

Jemenin toimittajaliiton mukaan vuonna 2025 surmansa saaneista 16 toimittajasta ja mediatyöntekijästä 14 sai surmansa Israelin huthien pääkaupunkiin Sanaahan 10.9.2025 tekemissä ilmaiskussa.³¹¹ Kansainvälisen toimittajaliiton mukaan Israelin iskuissa surmansa saaneet toimittajat työskentelivät huthien kontrolloiman 26 September -nimisen sanomalehden toimituksessa. Surmansa saaneilla toimittajilla ei kuitenkaan ollut sotilaallista yhteyttä.³¹² Jemenin toimittajaliiton mukaan al-Qaida tappoi yhden toimittajan Hadramautissa ja lisäksi yksi toimittaja sai surmansa huthien tekemässä drooni-iskussa vuonna 2025.³¹³

Naistoimittajiin on kohdistunut Jemenissä jo vuosien ajan järjestelmällisiä kiihotuskampanjoita, uhkailua ja kiristystä. Marsadak on dokumentoinut vuodesta 2015 lähtien 56 naistoimittajiin kohdistunutta oikeudenloukkausta, jotka ovat sisältäneet surmia/tappoja, fyysistä ja sanallista kidutusta, kunnianloukkauksia, kiristystä, mustamaalaamista ja häirintää. Naistoimittajiin on lisäksi kohdistunut mielivaltaisia matkustuskieltoja, tarkastuspisteillä tehtyjä tungettelevia tarkastuksia ja liikkumisrajoituksia.³¹⁴ Jotkut naistoimittajat ovat joutuneet lopettamaan tai rajoittamaan työntekoaan tai käyttämään salanimiä heihin kohdistuneiden oikeudenloukkausten vuoksi.³¹⁵

³⁰⁷ Marsadak 9.5.2026, s. 11 - 12.

³⁰⁸ Marsadak 9.5.2026, s. 11 - 12.

³⁰⁹ Marsadak 9.5.2026, s. 6.

³¹⁰ Yemeni Journalists Syndicate 2/2026.

³¹¹ Yemeni Journalists Syndicate 2/2026; International Federation of Journalists 28.10.2025.

³¹² International Federation of Journalists 28.10.2025.

³¹³ Yemeni Journalists Syndicate 2/2026.

³¹⁴ Marsadak 9.5.2026, s. 28.

³¹⁵ Marsadak 2.5.2026.

HRW:n vuotta 2025 käsittelevän raportin mukaan kaikki konfliktin osapuolet, ml. huthit, STC ja Jemenin kansainvälisesti tunnustettu hallitus ovat mielivaltaisesti pidättäneet ja kiduttaneet toimittajia ja mediatyöläisiä tai olleet heidän pakotettujen katoamistensa takana. Huthit ja STC pitivät useita toimittajia mielivaltaisesti pidätettynä vuonna 2025. Huthit ja STC ovat sulkeneet tai ottaneet hallintaansa useita mediainstituutioita, ja toimittajien tiedonsaantiin ja työntekoon kohdistuu mielivaltaisia rajoituksia eri puolilla maata.³¹⁶

Amnesty Internationalin mukaan huthiviranomaiset julkaisivat toukokuussa 2025 päätöksen, jossa kiellettiin kaikkia tiedotusvälineitä ja sisällöntuottajia kuvaamasta tai tekemästä kenttähaastatteluja Sanaassa ilman huthien informaatioministeriön etukäteen myöntämää lupaa. Jemenin kansainvälisesti tunnustettu hallitus jatkoi myös vuonna 2025 toimittajien ahdistelua ja syytteiden nostamista toimittajia vastaan. Amnesty International kertoo Jemenin toimittajaliiton julkaisemiin tietoihin pohjautuen, että kymmenen toimittajaa kutsuttiin kuulusteltavaksi tai pidätettiin mielivaltaisesti Hadramautin ja Taizin maakunnissa tammikuun ja lokakuun 2025 välisenä aikana siksi, että he olivat julkaisseet viranomaisia kritisoivaksi katsottua sisältöä.³¹⁷

Toimittajat ilman rajoja -järjestön vuosittain julkaiseman maailman lehdistönvapausindeksin mukaan Jemen sijoittui 180 valtiota kattaneessa vertailussa vuonna 2026 sijalle 164.³¹⁸

2.7.3. Terveys- ja huollontyöntekijät

Kansainvälisen terveydenhuollon työntekijöiden suojaamista konflikteissa ajavan Safeguarding Health in Conflict Coalition (SHCC) -järjestön vuonna 2026 julkaistussa raportissa kerrotaan, että järjestö oli varmentanut vuonna 2025 48 tapausta, jossa terveydenhuoltoon kohdistui väkivaltaa tai sen toimintaa estettiin Jemenissä. Vuonna 2024 järjestö raportoi vastaavasti 49 tapausta ja vuonna 2023 48 tapausta. Vuonna 2025 Jemenissä pidätettiin 17 terveydenhuollon työntekijää, terveydenhuollon laitoksiin tehtiin 12 väkivaltaista ratsiaa tai etsintää ja laitoksiin aiheutui vaurioita ainakin 9 tapauksessa^{319,320} SHCC kertoo vuonna 2025 julkaistussa raportissa, että vuonna 2024 Jemenissä pidätettiin 19 terveydenhuollon työntekijää ja 6 surmattiin, ja terveydenhuollon laitoksiin tunkeuduttiin väkivaltaisesti 18 kertaa.³²¹

SHCC:n mukaan terveydenhuoltoon kohdistunutta väkivaltaa tai sen toiminnan estämistä raportoitiin vuonna 2025 15 maakunnassa Jemenissä. Elokuusta lähtien raportoitujen tapausten määrä kaksinkertaistui Sanaan maakunnassa³²². Tapausten määrä vähentyi Adenissa, Ibbissä ja

³¹⁶ HRW 2/2026.

³¹⁷ Amnesty International 4/2026.

³¹⁸ Reporters Without Borders 2026.

³¹⁹ SHCC:n mukaan terveydenhuoltoon kohdistuneiden hyökkäysten määrä on todennäköisesti todellisuudessa suurempi, sillä hyökkäyksiä ei välttämättä ole raportoitu kaikilla alueilla, eivätkä konflikteihin liittyvät palvelujen sulkemiset tule esiin tilastoissa. Myös Yhdysvaltojen USAIDin rahoituksen leikkaukset vähensivät terveydenhuollon tarjoajien läsnäoloa ja toimintaa. Ks. SHCC 2026, s. 117.

³²⁰ SHCC 2026, s. 117.

³²¹ SHCC 2025, s. 3.

³²² Sanaan maakunnan alue tunnetaan myös nimellä Amanat al-Asimah.

Taizissa. Vuoden 2025 aikana terveydenhuoltoon kohdistuvia hyökkäyksiä raportoitiin myös mm. Abyanissa ja Hajjassa. SHCC:n mukaan suurin osa hyökkäyksistä liittyi hutheihin.³²³

Terveydenhuoltoa vahingoittava räjähdeseiden käyttö kasvoi vuonna 2025 merkittävästi. Yhdysvaltojen ilmaiskut vahingoittivat tai tuhosivat terveydenhuollon laitoksia maaliskuussa kuudessa tapauksessa Baydassa, Jawfissa, Hajjassa ja Saadassa ja surmasivat lisäksi kaksi terveydenhuollon työntekijää. Israelin armeijan ilmaiskut vahingoittivat sairaalaa Sanaassa elokuussa, ja huthien drooni-iskut vaurioittivat ambulansseja ja surmasivat ja haavoittivat ensiapuhenkilöstöä Dhalissa ja Shabwassa huhtikuussa ja lokakuussa. AQAP:n taistelijat räjäyttivät improvisoidun räjähteen STC:n ambulanssin lähellä Abyanissa huhtikuussa ja lähellä sairaalaa Taizissa lokakuussa huthien liikehännän aikana. Amranin maakunnassa kansainvälisen järjestön tukeman sairaalan henkilökuntaa uhkailtiin käsikranaatilla huhtikuussa.³²⁴

Vuonna 2025 pidätettyjen terveydenhuollon työntekijöiden joukossa oli lääkäreitä, hoitajia ja sairaalan johtajia. Huthit olivat useimpien pidätysten taustalla. Huthit suorittivat pidätyksiä usein sairaaloihin, klinikoihin tai järjestöjen päämajoihin kohdistuneiden väkivaltaisten ratsioiden aikana, mutta olivat pidättäneet terveydenhuollon työntekijöitä myös heidän kodeissaan ja osana laajempia pidätyskampanjoita. Työntekijöitä syytettiin usein Isisin jäsenten hoitamisesta, videoiden jakamisesta tai poliittisten näkemysten ilmaisusta.³²⁵

SHCC:n mukaan myös 7. Giants Brigaden, STC:n ja Islah-puolueeseen liitoksissa olevan 4. Mountain Infantry Brigaden taistelijat ovat olleet yhteyksissä terveydenhuoltoon kohdistuneisiin hyökkäyksiin vuonna 2025.³²⁶ Esimerkiksi 7. Giants Brigaden taistelijat pidättivät avustustyöntekijän Hudeidassa sijaitsevalle klinikalle tehdyn ratsian yhteydessä kesäkuussa 2025. 4. Mountain Infantry Brigaden joukot tekivät marraskuussa rynnäkön Taizissa sijaitsevaan sairaalaan ja sieppasivat lääkärin, joka oli amputaatiosta toipumassa olleen vaimonsa kanssa teho-osastolla. STC:n joukot tekivät ratsioita Hadramautissa sijaitseviin sairaaloihin joulukuussa ja pakottivat mukaansa hoitoa saamassa olleet HPF-joukkojen ja Popular Resistance -joukkojen sotilaat.³²⁷

Jemeniläismediat Yemen Online ja Saba News Agency raportoivat lokakuussa 2025 jemeniläisen Yemeni Network for Rights and Freedoms -ihmisoikeusjärjestön julkaisseen raportin, jonka mukaan huthijoukot olivat kohdistaneet terveydenhuoltosektorin toimintaan 5 423 rikkomusta vuosien 2017–2024 aikana. Rikkomukset sisälsivät terveydenhuollon työntekijöiden ja ensihoitajien surmaamisia ja haavoittamisia, lääkäreiden ja hoitajien mielivaltaisia pidätyksiä ja pakotettuja katoamisia, kenttäteloituksia ja fyysisiä pahoinpitelyjä. Raportissa hutheja syytetään

³²³ SHCC 2026, s. 118.

³²⁴ SHCC 2026, s. 119 - 120.

³²⁵ SHCC 2026, s. 120.

³²⁶ SHCC 2026, s. 119.

³²⁷ SHCC 2026, s. 120.

myös sairaaloiden ja terveysasemien sulkemisesta, terveydenhuoltolaitosten pommittamisesta ja ansoittamisesta ja niiden tähtäämisestä kranaatinheittimillä, tykistöllä ja raketeilla^{328,329}

2.8. Aseellisten ja poliittisten ryhmien (oletetut) jäsenet

Freedom Housen vuonna 2025 julkaistussa raportissa kerrotaan, että poliittiset puolueet Jemenissä joutuvat eri viranomaisten ja aseellisten ryhmien ankarien sortotoimien kohteeksi eri puolilla maata. Huthit ovat voimakkaasti tukahduttaneet poliittista toisinajattelua hallitsemillaan alueilla vuodesta 2015 lähtien. Arabiemiraatteihin sidoksissa olevat joukot ovat puolestaan Freedom Housen mukaan vainonneet, mielivaltaisesti pidättäneet, vanginneet ja kohdistaneet pakotettuja katoamisia tiettyihin poliittisiin ryhmiin, kuten Islah-puolueen jäseniin.³³⁰

HRW kertoo 27.11.2025 julkaistussa artikkelissa huthiviranomaisten pidättäneen heinäkuusta 2025 lähtien kymmeniä poliittisen opposition jäseniä, ml. useiden puolueiden johtajia. Huthit olivat pidättäneet ainakin 70 Islah-puolueen jäsentä Dhamarin maakunnassa 28.10.2025. HRW:n mukaan pidätykset olivat osa laajempaa kampanjaa edellisen puolentoista vuoden ajan jatkunutta kampanjaa, joka oli kohdistunut kansalaisyhteiskunnan jäseniin, YK:n ja kansalaisjärjestöjen työntekijöihin, liikemiehiin ja jopa huthiviranomaisten riveissä olleisiin henkilöihin.³³¹

HRW:n mukaan huthit ovat pidättäneet poliittisiin oppositiopuolueisiin kuuluvia henkilöitä siitä lähtien, kun he valtasivat Jemenin pääkaupungin Sanaan vuonna 2014. Huthit olivat kuitenkin kiihdyttäneet pidätyksiä edellisten kuukausien aikana. Islah-puolueen tiedottaja Adnan al-Odaidi kertoi HRW:lle huthien aloittaneen puolueen vastaisen kampanjan tapettuaan 1.7.2025 sheikki Saleh Hantosin Rayman maakunnassa. Hantos oli puolueen jäsen, ja huthit syyttivät häntä Yhdysvaltojen ja Israelin kantojen myötäilystä ja Palestiinan vastarintaan liittyvien aktiviteettien vesittämisestä.³³²

HRW:n mukaan huthiviranomaiset pidättivät arabisosialistisen Baath-puolueen virkamiehen Rami Abdulwahabin ja GPC-puolueen pääsihteerin Ghazi al-Ahwalin elokuussa 2025. Syyskuussa 2025 huthit pidättivät Jemenin sosialistipuolueen varapääsihteerin Aidh al-Sayadin Dhamarin maakunnassa. Abdulwahabin ja al-Sayadin sukulaisten mukaan miehille ei sallittu perheenjäsenten vierailuja eikä heillä ole oltu sallittu asianajajien nimeämistä.³³³

Islah-puolueen 31.10.2025 julkaistun tiedotteen mukaan Dhamarin maakunnassa 28.10.2025 tehdyt pidätykset nostivat vangittuna olevien puolueen jäsenten määrän yli 200:aan. Musawah-ihmis-oikeusjärjestön pääsihteerin Najeeb al-Sheghdari kertoi HRW:lle, että useimmat pidätetyistä

³²⁸ Yemeni Network for Rights and Freedoms -järjestön tuottamaa alkuperäistä raporttia ei löytynyt tämän maatietoraportin kirjoitushetkellä järjestön verkkosivuilta: <https://ynrf.org/en/reports>

³²⁹ Yemen Online 12.10.2025; Saba News Agency 10.10.2025.

³³⁰ Freedom House 2025.

³³¹ HRW 27.11.2025.

³³² HRW 27.11.2025.

³³³ HRW 27.11.2025.

eivät olleen puolueen virkailijoita vaan valtion virkamiehiä, opettajia ja yhteiskunnallisia vaikuttajia.³³⁴

YK:n turvallisuusneuvoston (UNSC) 17.10.2025 julkaistun raportin mukaan myös Jemenin kansainvälisesti tunnustetun hallituksen alueilla on dokumentoitu mielivaltaisia pidätyksiä, joita on kohdistunut myös lapsiin. Jemenin pohjoisosista kotoisin olevia henkilöitä on pidätetty epäiltynä yhteyksistä huthien kanssa, erityisesti Adenissa, Shabwassa ja Lahjissa. Raportin mukaan Jemenin hallitus on kiistänyt oikeusvaltioperiaatteen rikkomukset.³³⁵

Jemenin konfliktia monitoroiva Rights Radar -ihmisoikeusjärjestö kertoo helmikuussa 2025 julkaistussa raportissa dokumentoineensa 21.9.2014–31.8.2024 välisenä aikana 953 tapausta, joissa konfliktin osapuolet Jemenissä ovat syyllistyneet vastustajiensa surmiin³³⁶. Motiivit teoille olivat moninaisia, ml. poliittiset, uskonnolliset, alueelliset, ideologiset, taloudelliset ja sotilaalliset syyt. Uhreista 340 oli 18–30-vuotiaita, 520 keski-ikäisiä ja 93 iäkkäitä henkilöitä.³³⁷

Järjestö dokumentoi surmia tapahtuneen 20 Jemenin maakunnassa. Eniten tapauksia raportoitiin väliaikaisessa pääkaupungissa Adenissa (165 tapausta), ja seuraavaksi eniten Taizin (113 tapausta) ja Hadramautin (93 tapausta) maakunnissa. Rights Radar toteaa alueille tyypillistä olleen Jemenin kansainvälisesti tunnustetun laillisen hallituksen ja Arabiemiraatteihin sidoksissa olleiden turvallisuus- ja sotilasjoukkojen väliset valtataistelut. Rights Radar dokumentoi neljänneksi eniten tapauksia huthien hallitsemassa pääkaupunki Sanaassa (82 tapausta). Tapauksia raportoitiin myös Abyanin, Ibbin, Baydan, Dhamarin, Dhalin, Amranin, Shabwan, Hudeidan, Lahjin, Hajjan, Saadan, Jawfin, Maribin ja Rayman maakunnissa.³³⁸

Rights Radarin mukaan huthit olivat vastuussa noin puolesta (481 tapausta) dokumentoiduista surmista. Huthit surmasivat vastustajiaan myös hallitsemiensa alueiden ulkopuolella yhteensä 19 Jemenin maakunnassa. Jemenin kansainvälisesti tunnustetun hallituksen kontrollin ulkopuolella toimivat aseelliset ryhmät olivat vastuussa toiseksi suurimmasta määrästä surmia (238 tapausta). Adenissa toimivat useat eri aseelliset ryhmät olivat vastuussa yli sadasta tapauksesta ja Taizin maakunnassa Arabiemiraattien tukemat Abu al-Abbas -prikaatit olivat vastuussa lähes 60 tapauksesta. AQAP oli vastuussa 205 ja Jemenin kansainvälisesti tunnustettu hallitus 29 vastustajansa surmasta.³³⁹

Rights Radarin raportin mukaan eniten surmien kohteena olivat Islah-puolueen jäsenet (164 tapausta) ja GPC-puolueen 163 tapausta) jäsenet ja aktivistit. Seuraavaksi eniten kohteena

³³⁴ Al-Islah Net 31.10.2025; HRW 27.11.2025.

³³⁵ UNSC 17.10.2025, s. 28 kohta 137.

³³⁶ Lähde käyttää tässä yhteydessä termiä "fyysinen eliminointi", joka on korvattu termillä "surma" luettavuuden helpottamiseksi.

³³⁷ Rights Radar 2/2025, s. 17.

³³⁸ Rights Radar 2/2025, s. 18.

³³⁹ Rights Radar 2/2025, s. 19.

olivat Jemenin sosialistisen puolueen jäsenet (27 tapausta), nasseristipuolueen jäsenet (10 tapausta) ja salafistisen Rashad-puolueen jäsenet (10 tapausta)^{340,341}

Jemenin eteläisissä maakunnissa surmien kohteeksi joutuivat eniten liittotasavaltaa ajavan rauhanomaisen Etelän liikkeen jäsenet (72 tapausta). Seuraavaksi eniten kohteeksi joutuivat separatistisen ja aseistautuneen Etelän liikkeen jäsenet, joita STC edustaa (29 tapausta). Huthien aseistettujen ryhmien jäseniin kohdistui 44 surmaa, joista monien uskottiin liittyvän ryhmän sisäisiin konflikteihin.³⁴²

2.9. Saudi-Arabiasta ja länsimaista palaavat

Yhdysvaltalainen Prism- uutissivusto kertoo 15.10.2025 julkaistussa artikkelissa huthien aseellisen ryhmän pidättäneen Yhdysvaltojen karkottaman jemeniläismiehen pian tämän palattua Jemeniin. Mies oli hakenut turvapaikkaa Yhdysvalloista. Hän oli onnistunut pakenemaan Jemenissä vangitsijoiltaan, mutta hän eli artikkelin mukaan piilopaikassaan pelossa.³⁴³

Saudi-Arabiasta palaavien jemeniläisten kohtelua huthien hallitsemilla alueilla on käsitelty aiemmin maahanmuuttoviraston maatietopalvelun 9.5.2023 julkaistussa kyselyvastauksessa Jemen / Saudi-Arabiasta palanneiden jemeniläisten kohtelu huthien hallitsemilla alueilla.³⁴⁴

Tutkimukseen käytettävissä olevista lähteistä ei löytynyt tutkimukseen käytettävissä olevassa ajassa tarkempaa tietoa länsimaista palaavien jemeniläisten kohtelusta Jemenissä.

3. Viranomaisuoja ja saatavuus ja muiden valtaa pitämien toimijoiden tarjoama suojelu

3.1. Jemenin oikeusjärjestelmä

Kansainvälisen oikeusvaltioperiaatteiden ja oikeusalan ammattilaisten toimintaa tukevan International Legal Assistance Consortium (ILAC) -järjestön marraskuussa 2021 julkaistussa Jemenin oikeusjärjestelmää käsittelevässä raportissa kerrotaan Jemenin oikeusjärjestelmän koostuvan kahdesta erillisestä rakenteesta: virallisesta valtion tukemasta rakenteesta ja perinteiseen tapaoikeuteen perustuvasta epävirallisesta rakenteesta.³⁴⁵ Viralliset ja epäviralliset rakenteet toimivat rinnakkain ja ovat toisinaan vuorovaikutuksessa.³⁴⁶

³⁴⁰ Tässä kappaleessa Rights Radar oletettavasti käsittelee Jemenin pohjoisosissa tehtyjä fyysisiä eliminointeja.

³⁴¹ Rights Radar 2/2025, s. 20.

³⁴² Rights Radar 2/2025, s. 20.

³⁴³ Prism 15.10.2025.

³⁴⁴ Maahanmuuttovirasto / Maatietopalvelu 9.5.2023. Saatavilla Tellus-maatietoportaalissa.

³⁴⁵ ILAC 11/2021, s. 4–5.

³⁴⁶ ILAC 11/2021, s. 6.

Vuonna 1991 hyväksytty Jemenin perustuslaki muodostaa perustan viralliselle oikeusjärjestelmälle. Jemenin lainsäädäntö on yhdistelmä siviilioikeutta, islamilaista lakia (sharia) ja tapakulttuuria. Jemenin virallinen ennen vuonna 2015 alkanutta sotaa perustettu oikeusjärjestelmä koostuu korkeimmasta oikeusneuvostosta, oikeusministeriöstä ja syyttäjänvirastosta. Jemenin tuomioistuinjärjestelmä koostuu kolmesta tasosta: piirikuntatasolla toimivista ensimmäisen asteen tuomioistuimista (arab. mahakim ibtidayya), maakuntatasolla toimivista muutoksenhakutuomioistuimista (arab. mahakim ist'enafiyya) ja koko valtion tasolla toimivasta korkeimmasta oikeudesta (arab. mahkamah oliya).³⁴⁷

Jemenin epäviralliset oikeusrakenteet ovat yhdistelmä heimoperinteitä, sharia-lakia ja siviilioikeutta. Epävirallisia oikeusjärjestelmiä sovelletaan erityisesti riitojen ratkaisuun valtion virallisen oikeusjärjestelmän ulkopuolella. Ne ovat tärkeässä roolissa oikeuden saannissa sekä maaseudulla että kaupunkialueilla. Tapaoikeuteen perustuvat riidanratkaisumenetelmät ovat jo pitkään olleet käytössä Jemenin epävirallisessa oikeusjärjestelmässä ja ne juontavat juurensa jo aikaan ennen Jemenin valtion perustamista. Tavat ja perinteet ovat vahvassa roolissa erityisesti maaseudulla ja heimoalueilla, missä yli 60 prosenttia Jemenin väestöstä asuu. Tapaoikeutta soveltavat yleensä yhteisön auktoriteettia nauttivat henkilöt, kuten heimojohtajat ja sotilaskomentajat.³⁴⁸

Jemenin vuoden 1992 välimiesmenettelylaki tunnustaa kaikki tapaoikeuteen perustuvat välimiesmenettelyt ja sovittelut vastaaviksi ensimmäisen asteen tuomioistuinten menettelyjen kanssa. Myös muutoksenhakutuomioistuimet voivat vahvistaa tapaoikeuden mukaiset päätökset. ILAC:n mukaan viralliset tuomioistuimet joutuivat tunnustamaan tapaoikeuden mukaiset päätökset aloitettuaan toimintansa uudelleen sodan aikana. Esimerkiksi Hadramautin viralliset tuomioistuimet vahvistivat henkilökohtaisissa riita-asioissa Arabian niemimaan al-Qaidan (AQAP) tuomioistuinten tapaoikeuden perusteella antamat alkuperäiset tuomiot aikana, jolloin AQAP oli hallinnut maakunnassa sijaitsevaa Mukallan kaupunkia.³⁴⁹

3.2. Oikeuslaitoksen toiminta

Freedom Housen vuonna 2025 julkaistun raportin mukaan Jemenin oikeuslaitos on nimellisesti riippumaton, mutta altis eri poliittisten ja aseellisten ryhmien vaikutukselle.³⁵⁰ Kansainvälisen International Center for Transitional Justice (ICTJ) -järjestön verkkosivuilla maaliskuussa 2023 julkaistun artikkelin mukaan Jemenin konflikti ja sen aiheuttama hallintovallan puute ovat merkittävästi heikentäneet Jemenin oikeusjärjestelmää.³⁵¹

ILAC:n marraskuussa 2021 julkaistussa raportissa todetaan Jemenin siihen mennessä yli kuusi vuotta kestäneen sodan merkittävästi heikentäneen Jemenin jo ennestään heikkoja valtion instituutioita. Vuosina 2015–2017 Jemenin oikeuslaitoksen toiminta oli käytännössä keskeytynyt alueilla, joilla oli käynnissä aktiivisia sotilaallisia yhteenottoja. Oikeusjärjestelmä oli pirstaloitunut

³⁴⁷ ILAC 11/2021, s. 5.

³⁴⁸ ILAC 11/2021, s. 5–6.

³⁴⁹ ILAC 11/2021, s. 6–7.

³⁵⁰ Freedom House 2025.

³⁵¹ ICTJ 20.3.2023.

eri alueita hallitsevien tahojen (kansainvälisesti tunnustettu hallitus, huthit, STC) kesken, mikä oli johtanut useiden rinnakkaisten oikeusrakenteiden syntymiseen. ILAC:n mukaan Jemenin oikeusjärjestelmä kärsii pirstaloitumisen lisäksi mm. turvallisuushista ja sen infrastruktuuriin kohdistuneista vaurioista, tapausmäärien kasvusta ja lainvalvontaviranomaisten heikentyneestä toiminnasta.³⁵²

ILAC:n mukaan Jemenissä käynnissä oleva konflikti oli syventänyt oikeusvaltioperiaatteiden ja oikeuden toteutumiseen liittyviä haasteita. Raportin mukaan pahoinpitelyt, raiskaukset ja murhat olivat lisääntyneet turvallisuusviranomaisten tehottomuuden ja rankaisemattomuuden vuoksi. Oikeuden saaminen oli muuttunut Jemenissä yhä vaikeammaksi, mistä naiset, lapset, vähemmistöt ja maan sisällä siirtymään joutuneet henkilöt kärsivät erityisesti. ILAC:n mukaan toimivien valtion instituutioiden puutteessa eri alueellisten toimijoiden ja heimojen epäviralliset oikeusrakenteet olivat nousseet Jemenissä aiempaa merkittävämpään asemaan. Kiistoja oli alettu ratkoa yhä useammin heimojen perinteisen tapaoikeuden perusteella virallisen oikeusjärjestelmän sijaan sekä kaupungeissa että maaseudulla.³⁵³

YK:n turvallisuusneuvoston (UNSC) 17.10.2025 julkaistun Jemenissä tapahtuvia ihmisoikeusrikkomuksia käsittelevän raportin mukaan oikeuslaitosta käytetään Jemenissä toisinajattelun ja sananvapauden tukahduttamiseen erityisesti huthien hallitsemilla alueilla. Sanaan rikosasioiden erikoissyyttäjänvirasto on raportin mukaan nostanut syytteet maanpetoksesta ja vakoilusta satoja henkilöitä vastaan.³⁵⁴ UNSC:n raportin mukaan pidätetyille ei usein näytetä pidätysmääräystä, eikä heille esitetä virallisia syytteitä tai myönnetä oikeudenkäyntiavustajaa tai pääsyä todistusaineistoon. Monet ovat pidätettyinä pitkiä aikoja ilman oikeudenkäyntiä tai tuomioistuimen valvontaa.³⁵⁵ Oikeuslaitos on ollut keskeisessä roolissa myös vähemmistöjen vainoamisessa ja uskonnonvapauden rajoittamisessa. Esimerkiksi bahai-yhteisöä vastaan annetut tuomiot ovat vahvistaneet yhteisöön kohdistuvaa vihapuhetta, uhkailua ja laajempaa syrjintää.³⁵⁶ Myös Jemenin kansainvälisesti tunnustetun hallituksen hallitsemilla alueilla pidätettyjä on pidetty vangittuina lakisääteisiä määräaikoja pidempiä aikoja yli ilman tuomioistuimen käsittelyä.³⁵⁷

Freedom Housen vuonna 2025 julkaistun raportin mukaan Jemenin viranomaiset ovat toimeenpanneet oikeuden päätöksiä heikosti, etenkin tilanteissa, joissa kyse on ollut merkittävillä heimojohtajille tai poliittisille johtajille annetuista tuomioista. Oikeusjärjestelmä on käytännössä sodan aikana lakannut toimimasta osissa maata. Myös Freedom Housen mukaan kansalaiset turvautuvat usein heimojen omien oikeuskäytäntöjen ja perinteisen tapaoikeuden mukaisiin ratkaisuihin oikeusjärjestelmän puutteiden vuoksi.³⁵⁸

³⁵² ILAC 11/2021, s. 2.

³⁵³ ILAC 11/2021, s. 2.

³⁵⁴ UNSC 17.10.2025, s. 28, kohta 140.

³⁵⁵ UNSC 17.10.2025, s. 28, kohta 141.

³⁵⁶ UNSC 17.10.2025, s. 28, kohta 143.

³⁵⁷ UNSC 17.10.2025, s. 29, kohta 144.

³⁵⁸ Freedom House 2025.

ILAC:n vuonna 2021 julkaistun raportin mukaan Jemenin konflikti oli vaikuttanut myös Jemenin heimojen perinteisiin oikeuskäytäntöihin erityisesti huthien hallitsemilla alueilla, missä ryhmä oli pyrkinyt tukahduttamaan heimopäälliköiden liikkeeseen kohdistamaa vastarintaa julkisten loukkausten, omaisuuden tuhoamisen ja teloitusten avulla. Huthit olivat heimoja hallitakseen nostaneet valtaan uusia nuoria sille lojaaleja sheikkejä. Jossain tapauksissa huthit olivat omia edustajiaan nimittämällä pyrkineet heikentämään heimojen valtaa ja puuttumaan heimojen sovitteluprosesseihin. Toisaalta syrjäseuduilla heimosheikit olivat saattaneet saada lisää valtaa hallinnon puutteellisen läsnäolon vuoksi.³⁵⁹

Freedom Housen mukaan huthien hallitsema edustajainhuone Sanaassa hyväksyi syyskuussa 2024 lakimuutokset, jotka antoivat huthien korkeimmalle poliittiselle neuvostolle aiempaa suuremman vallan tuomareiden nimitykseen ja tuomioistuinten hallintoon. Lakimuutokset madalsivat myös tuomariehdokkaiden pätevyydelle asetettuja akateemisia vaatimuksia edellyttäen ainoastaan epävirallista asiantuntemusta islamilaisesta oikeudesta.³⁶⁰ Yhdysvaltalainen Jemenin tutkimukseen erikoistunut Washington Center for Yemeni Studies (WCYS) kertoo 14.11.2025 julkaistussa artikkelissa huthien nimittäneen 83 uskonnollisista kouluista valmistunutta henkilöä oikeuslaitoksen palvelukseen kahdeksassa maakunnassa sen hallinnassa olevilla alueilla.³⁶¹

Sana'a Centerin 16.10.2024 julkaistun artikkelin mukaan huthit muuttivat oikeuslaitoksen rakennetta tarkoituksellisesti syyskuussa 2024 hyväksytyjen lakimuutosten myötä. Korkeimman oikeusneuvoston valvomista varten perustetun erityisvaliokunnan johtajaksi nimitettiin huthien korkeimman poliittisen neuvoston jäsen Mohammed Ali al-Huthi.³⁶²

Myös ihmisoikeuksia arabimaissa monitoroivan Cairo Center for Human Rights Studies (CIHRS) -järjestön verkkosivuilla 11.6.2024 julkaistussa ja kolmen Jemenin tilanteeseen perehtyneen ihmisoikeusjärjestön allekirjoittamassa vetoomuksessa todetaan huthien käyttävän Sanaassa sijaitsevaa erikoistuomioistuinta ja kuolemantuomioita poliittisen sorron ja muiden intressiensä ajamisen välineenä. Vetoomuksen allekirjoittaneet järjestöt vaativat huthien hallintoa kumoamaan erikoistuomioistuimen 44 Jemenin kansalaiselle langettamat kuolemantuomiot ja luopumaan heitä vastaan nostetuista syytteistä. Vetoomuksen mukaan tuomittuja syytettiin yhteydenpidosta Saudi-Arabian ja Arabiemiraattien johtaman liittouman kanssa ja heidät oli tuomittu epäoikeudenmukaisessa oikeudenkäynnissä, joka ei täyttänyt mitään oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vähimmäisvaatimuksia.³⁶³

Vetoomuksen mukaan 11 yhteensä 44 kuolemaantuomitusta oli joutunut pakotetun katoamisen kohteeksi ja pidetty vuonna 2020 eristyksissä viidestä seitsemään kuukautta. Heidän omaisensa eivät saaneet tietoa heidän olinpaikastaan eivätkä voineet olla heihin yhteydessä eristyksen aikana. Myöhemmin omaisille ilmoitettiin kadonneiden olevan pidätettyinä turvallisuus- ja

³⁵⁹ ILAC 11/2021, s. 2.

³⁶⁰ Freedom House 2025.

³⁶¹ WCYS 14.11.2025.

³⁶² Sana'a Center 16.10.2024.

³⁶³ CIHRS 11.6.2024.

tiedustelupalvelun päämajassa Sanaassa. Erään pidätetyn omainen kertoi, etteivät he kysyneet kadonneesta perheenjäsenestä viranomaisilta, koska he tiesivät siinä tapauksessa joutuvansa viranomaisten kiristuksen kohteeksi, kuten muiden pidätetyksi joutuneiden perheet olivat joutuneet.³⁶⁴

Vetoomuksessa haastatellun puolustusasianajajan mukaan kuvatuissa pidätys-, vangitsemis- ja oikeudenkäyntimenettelyissä tapahtui lukuisia rikkomuksia. Syytöksiä tukevaa näyttöä ei ollut, eivätkä syytetyt saaneet käyttää puolustus-oikeuttaan. Tuomioita oli lisäksi annettu useissa poliittisissa oikeusjutuissa puhelimitse ilman todisteita tai tuomarin kirjoittamia perusteluja. Tämä herätti asianajan mukaan epäilyksiä siitä, ovatko tuomiot peräisin jostain muualta kuin tuomioistuimesta.³⁶⁵

Freedom Housen mukaan korruptio oli Jemenin hallinnossa laajalle levinnyttä jo ennen vuonna 2015 alkanutta sotaa.³⁶⁶

3.3. Tuomareihin kohdistuva uhkailu ja häirintä

ILAC:n vuonna 2021 julkaistun raportin mukaan Jemenin turvallisuustilanteen heikkous aiheuttaa merkittävän esteen oikeuslaitoksen ja tuomareiden toiminnalle. Monet syyttäjänvirastot ja tuomioistuimet olivat joutuneet sulkemaan ovensa Saudi-Arabian johtaman liittouman tekemien ilmaiskujen ja muiden turvallisuusuhkien vuoksi. Monet tuomarit olivat saaneet surmansa tai kadonneet, kun taas toiset olivat paenneet maasta tai muuttaneet turvallisemmille alueille. Tuomarit, syyttäjät ja asianajat tunsivat olonsa ja perheidensä turvallisuuden uhatuksi kaikkialla maassa.³⁶⁷

ILAC:n tutkimusta varten haastatellut tuomarit kertoivat useiden kollegoidensa saaneen surmansa heidän koteihinsa kohdistuneissa raketti-iskuissa ja joutuneen alistumaan ei-valtiollisten turvallisuusjoukkojen läsnäolon aiheuttamalle mielivallalle. Tuomarit olivat joutuneet väkivallan ja uhkailun kohteeksi, eivätkä he saaneet raportin mukaan riittävää suojele. YK:n Jemenin asiantuntijaryhmä oli raportoinut joidenkin tuomarien joutuneen Taizissa Islah-puolueeseen liitoksissa olevien Jemenin hallituksen sotilasjoukkojen hyökkäysten, pelottelun ja murhayritysten kohteeksi. Adenissa STC:hen liitoksissa olleita Security Belt -joukkoja oli syytetty tuomarien, syyttäjien ja asianajajien pahoinpitelystä ja uhkailusta.³⁶⁸ Myös ICTJ:n maaliskuussa 2023 julkaistun artikkelin mukaan oikeusjärjestelmän työntekijät ovat joutuneet uhkailun kohteeksi.³⁶⁹

3.4. Turvallisuusviranomaisten tekemät oikeudenloukkaukset

ILAC:n vuonna 2021 julkaistun raportin mukaan vastuu lainvalvonnasta on valtion instituutioiden hajotessa jakaantunut Jemenissä valtiollisten ja ei-valtiollisten toimijoiden kesken. Jo ennen

³⁶⁴ CIHRS 11.6.2024.

³⁶⁵ CIHRS 11.6.2024.

³⁶⁶ Freedom House 2025.

³⁶⁷ ILAC 11/2021, s. 10 - 11.

³⁶⁸ ILAC 11/2021, s. 11.

³⁶⁹ ICTJ 20.3.2023.

sotaa vastuu Jemenin turvallisuussektorilla oli rakentunut erilaisten poliittisten, alueellisten ja heimoihin liittyvien lojaalisuussuhteiden varaan. Valtion instituutioiden romahduksen myötä ei-valtiolliset toimijat alkoivat kuitenkin vallata alaa poliiseilta. Yhtenä esimerkkinä tästä ovat Adenissa ja muissa Etelä-Jemenin maakunnissa toimivat Security Belt -joukot.³⁷⁰ ILAC:n mukaan YK:n Jemenin asiantuntijaryhmä on syyttänyt Security Belt -joukkoja vakavista ihmisoikeusrikkomuksista, kuten ilman oikeudenkäyntiä suoritetuista teloituksista, raiskauksista ja kidutuksesta.³⁷¹

Freedom Housen vuonna 2025 julkaistun raportin mukaan mielivaltaiset pidätykset ovat Jemenissä yleisiä, ja niitä on dokumentoitu viime vuosina satoja. Monet mielivaltaiset pidätykset voidaan järjestön mukaan käytännössä katsoa pakotetuiksi katoamisiksi, ja pidätettyjä pidetään usein epävirallisissa pidätyskeskuksissa.³⁷² UNSC:n 17.10.2025 julkaistussa raportissa kerrotaan virallisten lähteiden raportoineen 1.8.2024–31.7.2025 välisenä aikana Jemenissä 403 mielivaltaista pidätystä ja pakotettua katoamista, joista 306 liittyi hutheihin ja 97 Jemenin kansainvälisesti tunnustettuun hallitukseen yhteydessä oleviin ryhmiin.³⁷³ Raportin mukaan kansainvälisesti tunnustetun hallituksen alueilla on dokumentoitu myös lapsiin kohdistuneita mielivaltaisia pidätyksiä.³⁷⁴

UNSC:n mukaan pidätettyihin on raportoitu kohdistuneen Jemenissä kidutusta tai muuta julmaa, halventavaa ja epäinhimillistä kohtelua, ml. seksuaalista väkivaltaa ja raiskauksia. Pidätettyjä on myös pakotettu allekirjoittamaan asiakirjoja ml. tunnustuksia ja yhteydenpitokieltoja.³⁷⁵

Jemeniläinen toimittaja Ismail Alaghbari kirjoittaa kansainvälisen Carnegie Endowment for International Peace -ajatushautomon verkkosivuilla 12.12.2024 julkaistussa kommentissa aseellisten ja poliittisten ryhmien pyrkivän aktiivisesti ylläpitämään rankaisemattomuutta ja suojaavan tekijöitä syytteiltä. Alaghbari käsittelee kommentissaan erityisesti toimittajiin Jemenissä kohdistuvia oikeudenloukkauksia. Artikkelissa kerrotaan viranomaisten kohdistaneen häirintää ja uhkauksia kaasumyrkytykseen epäselvissä olosuhteissa vuonna 2016 kuolleen toimittajan Mohammed al-Absin siskoon Qaboul al-Absiin, joka oli pyrkinyt tuomaan asiaa oikeuden eteen. Viranomaiset olivat pyrkineet salaamaan tapauksen ja julkinen syyttäjä oli kieltäytynyt luovuttamasta asiaan liittyviä todisteita.³⁷⁶

Jemeniläisen SAM-ihmisoikeusjärjestön 25.11.2025 julkaistun artikkelin mukaan mm. seksuaalista väkivaltaa, häirintää ja digitaalista väkivaltaa kokeneet naiset kohtaavat Jemenissä monenlaisia esteitä oikeutta hakiessaan. Naisia saatetaan artikkelin mukaan syyttää poliisiasemalla tai syyttäjänvirastoissa häirinnän provosoinnista omalla ulkonäöllään tai viestinnällään. Naisilta on myös vaadittu lahjuksia tapausten etenemiseksi. Myös naisten henkilöstön puute turvallisuusinstituutioissa saa naiset etsimään apua muualta. Artikkelin mukaan uhrin

³⁷⁰ ILAC 11/2021, s. 12.

³⁷¹ ILAC 11/2021, s. 11.

³⁷² Freedom House 2025.

³⁷³ UNSC 17.10.2025, s. 27, kohta 134.

³⁷⁴ UNSC 17.10.2025, s. 28 kohta 137.

³⁷⁵ UNSC 17.10.2025, s. 28, kohdat 138 - 139.

³⁷⁶ Alaghbari, Ismail / Carnegie Endowment for International Peace 12.12.2024.

pelkäävät usein leimautumista, kun taas rikosten tekijät nauttivat lähes täydestä rankaisemattomuudesta.³⁷⁷

HRW:n vuotta 2025 käsittelevän raportin mukaan konfliktin osapuolet eivät ole käytännössä joutuneet vastaamaan tekemistään rikkomuksista Jemenissä. YK:n ihmisoikeusneuvoston lopetettua Jemenin asiantuntijaryhmän toimeksiannon lokakuussa 2021 olemassa ei ole ollut riippumatonta kansainvälistä mekanismia, joka monitoroisi Jemenin ihmisoikeustilannetta ja loisi pohjan väärinkäytösten selvittämiselle.³⁷⁸

4. Sisäisen suojelun mahdollisuudet

Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestö IOM:n maaliskuussa 2026 tekemän arvion mukaan Jemenin kansainvälisesti tunnustetun hallituksen hallinnoimilla alueilla oli 3 147 235 maan sisäisesti siirtymään joutunutta henkilöä (IDP). Maribin maakunnassa maan sisäisesti siirtymään joutuneita oli eniten, yhteensä 1 879 652 henkilöä. Marib on IOM:n mukaan konfliktia pakenevan väestön ensisijainen kohde sen strategisesta maantieteellisestä sijainnista ja humanitaarisen avun paremmasta saatavuudesta johtuen. Taizin maakunnassa maan sisäisesti siirtymään joutuneita oli toiseksi eniten, yhteensä 437 615 henkilöä. IOM:n raportin mukaan Hudeidan ja Ibbin maakunnat olivat maansisäisesti siirtymään joutuneiden keskeisiä lähtöalueita, joilta suunnattiin kohti Adenia ja Maribia. Jemenin konflikti oli IOM:n tutkimuksen mukaan edelleen suurin syy (93 % haastatelluista) siihen, että ihmiset joutuvat lähtemään kotialueiltaan. Muita syitä ovat mm. taloudellinen tilanne tai luonnonkatastrofit.³⁷⁹

IOM:n maaliskuussa keräämän tiedon mukaan yhteensä 2 105 571 aiemmin sisäisesti siirtymään joutunutta henkilöä oli siihen mennessä palannut kotialueilleen Jemenissä. Suurin osa oli palannut Taizin maakuntaan ja Adeniin. Kotialueiden parantunut tilanne oli yleisin syy paluille. Tästä huolimatta 14 % IOM:n haastattelemista henkilöistä kertoi paluun syyksi siirtymäalueen huonontuneet olosuhteet.³⁸⁰

Jemeniläinen ihmisoikeusjärjestö Mwatana for Human Rights raportoi joulukuussa 2024 julkaistussa raportissa paikallisviranomaisten kyvyttömyydestä suojella maan sisäisesti siirtymään joutuneita.³⁸¹ Järjestön mukaan monet konfliktin osapuolet ovat syyllistyneet lukuisiin rikkomuksiin maan sisäisesti siirtymään joutuneita siviilejä kohtaan.³⁸² Näitä loukkauksia ovat muun muassa pakkosiirot, hyökkäykset siviilejä ja siviilikohteita vastaan maan sisäisten pakolaisten leireillä, liikkumisvapauden rajoitukset, omaisuuden ryöstäminen, kaltoinkohtelu, vihapuhe, sanallinen häirintä, mielivaltaiset pidätykset sekä ratsiat ja etsinnät maan sisäisesti siirtymään joutuneiden

³⁷⁷ SAM for Rights and Liberties 25.11.2025.

³⁷⁸ HRW 2/2026.

³⁷⁹ IOM 2026, s. 7 - 9.

³⁸⁰ IOM 2026, s. 13 - 16.

³⁸¹ Mwatana for Human Rights 12/2024, s. 64.

³⁸² Mwatana for Human Rights 12/2024, s. 61.

oleskelupaikoilla.³⁸³ Myös Global Centre for the Responsibility to Protect -kansalaisjärjestön mukaan kaikki konfliktin osapuolet ovat tehneet umpimähkäisiä hyökkäyksiä ja kohdistaneet iskuja siviilikohteisiin, mikä järjestön mukaan täyttää sotarikosten ja ihmisyyttä vastaan tehtyjen rikosten tunnusmerkistön. Kaikkien toimijoiden nauttimaa rankaisemattomuuden kulttuuria ruokkii kansainvälisen ihmisoikeusjärjestelmän kyvyttömyys ja/tai haluttomuus puuttua tilanteeseen tehokkaasti. Riittämätön suojelu sekä jatkuvat uhat kohdistuvat vähemmistöihin, naisiin, lapsiin, ihmisoikeuksien puolustajiin ja maan sisäisesti siirtymään joutuneisiin henkilöihin.³⁸⁴ Myös YK:n turvallisuusneuvosto UNSC:n lokakuussa 2025 julkaistun raportin mukaan Jemenissä on kohdistettu iskuja siviiliväestöön.³⁸⁵

Ihmisoikeusjärjestö Human Rights Watchin (HRW) helmikuussa 2026 julkaistun raportin mukaan konfliktin osapuolet eivät ole käytännössä lainkaan joutuneet vastuuseen tekemistään rikkomuksista. Sen jälkeen, kun YK:n ihmisoikeusneuvosto (HRC) päätti lokakuussa 2021 niukalla enemmistöllä lakkauttaa Jemenin asioita käsittelevän Group of Eminent Experts on Yemen -ryhmän toimikauden, Jemenin ihmisoikeustilanteen seuraamiseksi ja väärinkäytöksiin liittyvän vastuun toteutumisen edellytysten luomiseksi ei ole ollut käytössä riippumatonta kansainvälistä mekanismia.³⁸⁶

4.1. Liikkumisenvapaus ja -turvallisuus

4.1.1. Liikkuminen eri hallintoalueiden välillä

Freedom Housen vuonna 2025 julkaistun raportin mukaan liikkumista Jemenin sisällä ovat haitanneet taistelut, maamiinat, infrastruktuurin vauriot sekä tarkastuspisteet, joilla erilaiset aseistetut ryhmät häiritsevät ja kiristävät ihmisiä tai estävät elintärkeiden tarvikkeiden kulun. Vaikka Sanaan kansainvälinen lentoasema avattiin uudelleen vuonna 2022, lentoaikataulut ja lippujen saatavuus pysyivät epävarmoina. Joulukuussa 2024 Israelin joukot hyökkäsivät lentoasemalle, mikä häiritsi sen toimintaa entisestään.³⁸⁷ Naisten on saatava aviomiehensä tai isänsä lupa passin hankkimiseen ja ulkomaille matkustamiseen. Ilman miespuolista saattajaa tai kirjallista suostumusta matkustavat naiset ovat kertoneet joutuneensa kääntymään takaisin tarkastuspisteillä.³⁸⁸

Mwatana for Human Rights -järjestön joulukuussa 2024 julkaistun raportin mukaan 83 % järjestön tekemään 12 Jemenin maakuntaa kattavaan tutkimukseen osallistuneista maansisäisesti siirtymään joutuneista henkilöistä³⁸⁹ ei ollut kohdannut liikkumisen vapauteen liittyviä ongelmia

³⁸³ Mwatana for Human Rights 12/2024.

³⁸⁴ Global Centre for the Responsibility to Protect 15.7.2026.

³⁸⁵ UNSC 17.10.2025, s. 26.

³⁸⁶ HRW 2/2026.

³⁸⁷ Freedom House 2025.

³⁸⁸ Freedom House 2025.

³⁸⁹ Järjestö haastatteli 400 sisäisesti siirtymään joutuneen kotitalouden päätä 12 Jemenin maakunnassa: Sanaan kaupunki ja Sanaa, Jawf, Hudeida, Ibb, Abyan, Aden, Taiz, Hadramaut, Amran, Lahj ja Marib. Haastatteluja tehtiin 60 leirillä ja kahdeksassa suojelua tarjoavassa keskuksessa. Ks. Mwatana for Human Rights 12/2024, s. 22.

tai vaikeuksia. Tutkimuksen mukaan tietyt tekijät, kuten henkilön etninen tausta, perhetausta, maantieteellinen alue tai muut kriteerit vaikuttivat liikkumiseen liittyviin rajoituksiin ja vaikeuksiin. Nämä tekijät vaikuttivat 31 prosenttiin tutkimukseen vastanneista henkilöistä. Jotkut sisäisesti siirtymään joutuneet henkilöt mainitsivat, että vaikka liikkuminen heidän asuttamiensa alueiden sisällä oli suhteellisen helppoa, matkustaminen maakuntien ulkopuolelle oli edelleen haastavaa. Tutkimuksen mukaan henkilöllisyystodistusten ja muiden virallisten asiakirjojen puuttuminen tai katoaminen oli kolmanneksi merkittävin liikkumiseen liittyvien rajoitteiden syy ja vaikutti 20 prosenttiin tutkimukseen vastanneista maan sisäisesti siirtymään joutuneista henkilöistä. Kaikkiaan 17 % tutkimukseen osallistuneista henkilöistä ilmoitti kohtaavansa liikkumisenvapauteen liittyviä vaikeuksia, ja 15 % koki haasteita taloudellisten vaikeuksien, työmahdollisuuksien puutteen ja tulonlähteiden rajallisuuden vuoksi.³⁹⁰

YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n ja Norjan Pakolaisavun vuonna 2024 julkaistujen raporttien mukaan monilta jemeniläisiltä puuttuu virallinen henkilöllisyystodistus joko asiakirjojen konfliktissa katoamisen tai hallinnollisen syrjinnän vuoksi. Henkilöllisyystodistusten puute koskee erityisesti henkilöitä, jotka ovat joutuneet siirtymään toistuvasti konfliktin vuoksi, asuvat syrjäisillä alueilla tai kuuluvat syrjäytyneisiin yhteisöihin (esim. muhamashinit). Tämä voi rajoittaa näiden henkilöiden liikkumista ja oikeutta saada apua.³⁹¹

Jemeniin perehtyneen tutkija Ibrahim Jalalin kirjoittamassa ja Danish Institute for International Studies (DIIS) -tutkimusinstituutin julkaisemassa raportissa todetaan, että Jemenin tieverkosto oli puutteellisesti kehittynyt jo ennen vuotta 2004, jolloin Saadan maakunnassa puhkesi taistelua. Tieverkosto heikkeni entisestään tätä seuranneina vuosina, erityisesti täysimittaisen sisällissodan puhjettua vuonna 2014. Tämän vuoksi siviili- ja kaupallisen liikenteen kulkureitit ovat supistuneet ja rajoittuneet.³⁹² Jalalin mukaan lukuisat (valtiolliset ja ei-valtiolliset) aseistetut toimijat ovat perustaneet tarkastuspisteitä strategisiin paikkoihin kulkureittien varrella, mukaan lukien kaupunkien sisäänkäynnit, elintärkeä infrastruktuuri, teiden risteykset ja maakuntien rajat.³⁹³ Tarkastuspisteillä säännellään ja rahastetaan ihmisten ja tavaroiden liikkumista tarkastusten, ajoneuvovaakojen (weighbridges), viivästysten ja päällekkäisten maksujen muodossa.³⁹⁴ Valtiollisten toimijoiden ylläpitämät tarkastuspisteet ovat luonteeltaan pysyviä ja ei-valtiollisten aseellisten ryhmien ja heimojen ylläpitämät tarkastuspisteet ovat tilapäisiä.³⁹⁵

Jalal kertoo Abyanin, Adenin, Lahjin, Dhalin ja Dhamarin maakuntia halkovan tien olevan yksi Jemenin pääväylistä, jota pitkin liikkuu sekä ihmisiä että tuontitavaroita (kuten polttoainetta, elintarvikkeita, karjaa, yleistavaroita, khatia ja rakennusmateriaaleja). Tie toimii kauttakulkureittinä Jemenin keski-, pohjois- ja eteläosien markkinoille. Jalalin mukaan useiden peräkkäisten tarkastuspisteiden lisäksi reitistä on kehittynyt kerroksellinen ja tiivis valvontajärjestelmä, jossa liikkuvuutta säädelään virallisten menettelyjen, epävirallisten

³⁹⁰ Mwatana for Human Rights 12/2024, s. 76 - 77.

³⁹¹ UNHCR 12/2024, s. 7, NRC 3/2024.

³⁹² Jalal, 2026, s. 7.

³⁹³ Jalal, 2026, s. 8.

³⁹⁴ Jalal, 2026, s. 8.

³⁹⁵ Jalal, 2026, s. 9.

käytäntöjen ja pakkokeinojen avulla.³⁹⁶ Reitillä toimii kahden eri hallintojärjestelmän (huthit ja Jemenin kansainvälisesti tunnustettu hallitus) lisäksi heimojen tarkastuspisteitä, joiden muoto vaihtelee paikallisviranomaisten vahvuuden mukaan.³⁹⁷

Mwatana for Human Rights -järjestön joulukuussa 2024 julkaistun raportin mukaan huthien hallitsemilta alueilta Joint Forces -joukkojen hallitsemille alueille pakenevien siviilihenkilöiden oli kiellettyä matkustaa tai poistua yöllä. Järjestön haastattelemat henkilöt kertoivat myös, että heidän puhelimiaan oli tarkastettu sen varmistamiseksi, etteivät he olleet yhteydessä kehenkään Joint Forces -joukkojen hallitsemilla alueilla asuviin henkilöihin, vaikka kyseessä olisivatkin heidän perheenjäsenensä tai sukulaisensa. Joitakin henkilöitä oli pidätetty ja kuulusteltu.³⁹⁸

Mwatana for Human Rights -järjestön mukaan huthien hallitsemilta alueilta STC:n hallitsemille alueille pakenevat ihmiset kohtasivat usein merkittävää ja toistuvaa kaltoinkohtelua pakomatkinsa aikana. Tähän sisältyi sanallista häirintää, kiusaamista tai alentavaa kohtelua eri alueiden turvallisuudesta vastaavien tahojen toimesta. Lukuisat järjestön tekemää tutkimusta varten haastatellut sisäisesti siirtymään joutuneet henkilöt kertoivat tarkastuspisteillä kohtaamisistaan vaikeuksista, kuten loukkauksista, liiallisista etsinnöistä ja pitkittyneistä pidätyksistä ilman selkeää perustetta.³⁹⁹

IOM:n mukaan Jemenin halki konfliktien rintamalinjojen yli matkustavat siirtolaiset kohtaavat vakavia ihmisoikeusloukkauksia, kuten ihmiskauppaa, johon liittyy muun muassa petoksia, pakottamista, velkaorjuutta, liikkumisvapauden rajoittamista ja pakkotyötä. Monia siirtolaisia voidaan pitää vastoin tahtoaan vangittuina salakuljettajien tiloissa, joissa he joutuvat fyysisen väkivallan ja kidutuksen kohteeksi lunnaiden maksuun saakka. Siirtolaisnaiset ja -tytöt ovat äärimmäisessä vaarassa joutua sukupuolittuneen väkivallan uhreiksi erityisesti salakuljettajien tiloissa tai liikkuessaan jalan ilman pääsyä turvalliseen suojaan. Myös ilman huoltajaa matkustavat siirtolaislapset ovat alttiita hyväksikäytölle ja pakkotyölle.⁴⁰⁰

4.1.2. Huthien hallitsemat alueet

Mwatana for Human Rights -järjestön tekemän tutkimuksen mukaan useimmat huthien hallitsemilla alueilla asuvat IDP:t ilmoittivat liikkumisvapauden ja päivittäisten toimintojen turvallisen suorittamisen osalta voivansa liikkua vapaasti leireille ja niistä pois ilman että heidät pysäytetään. He mainitsivat myös mahdollisuudesta matkustaa mihin tahansa Jemenin maakuntaan.⁴⁰¹ Haastateltujen mukaan huthit kuitenkin asettivat rajoituksia asukkaiden liikkumiselle Hajjan maakunnan rajaseuduilla. Näihin rajoituksiin sisältyi tiukempia turvatoimia, joilla rajoitettiin näiltä alueilta tulevien henkilöiden liikkumista Jemenin alueella. Toimenpiteet johtuivat huolesta asukkaiden mahdollisesta värväyksestä tai liittoutumisesta Saudi-Arabian ja Yhdistyneiden arabiemiirikuntien johtaman koalition kanssa. Tutkimuksen mukaan siirtymään

³⁹⁶ Jalal, 2026, s. 12.

³⁹⁷ Jalal, 2026, s. 13.

³⁹⁸ Mwatana for Human Rights 12/2024, s. 66.

³⁹⁹ Mwatana for Human Rights 12/2024, s. 63.

⁴⁰⁰ IOM 9.12.2025.

⁴⁰¹ Mwatana for Human Rights 12/2024, s. 76.

joutuneet henkilöt kokivat taloudelliset vaikeudet ja viimeaikaisen siirtymisen aiheuttamat haasteet liikkumisen ja liikkuvuuden esteinä tietyillä alueilla, kuten Sanaan kuvernoraatissa, Amranin kuvernoraatin Kharifin ja Raydahin piirikunnissa sekä Sanaan alueella.⁴⁰²

Raportin mukaan Hudeidan leirin tilanne näytti hieman poikkeavan muilla alueilla asuvista siirtymään joutuneista henkilöistä liikkumisvapautta koskevien rajoitusten osalta. IDP:t ilmoittivat voivansa liikkua vapaasti leirin sisällä, mutta leiriltä poistuessaan heidän oli kuitenkin saatava lupa leirin valvojalta ja johdolta ja noudatettava tiettyjä menettelyjä, joita yksi siirtynyt henkilö kuvaili "turvallisuusvarotoimiksi". Tutkimuksen mukaan oli selvää, että Hudeidan leireillä asuvat pakolaiset kohtasivat tiettyjä rajoituksia, eivätkä heillä ollut samanlaista liikkumis- ja matkustusvapautta verrattuna muilla alueilla sijaitsevilla leireillä asuviin.⁴⁰³

4.1.3. Etelän siirtymäneuvoston (STC) hallitsemat alueet

Mwatana for Human Rights -järjestön tekemän tutkimuksen mukaan joillakin STC:n hallinnassa olleilla alueilla asuvat sisäisesti siirtymään joutuneet henkilöt kertoivat voivansa liikkua vapaasti, suorittaa päivittäisiä askareita ja työskennellä ilman rajoituksia. Monet ilmoittivat voivansa matkustaa ilman rajoituksia sen alueen sisällä, johon he olivat joutuneet siirtymään.⁴⁰⁴

Sisäisesti siirtymään joutuneiden kotialueille oli kuitenkin saatettu asettaa tiukkoja liikkumisrajoituksia, mikä teki matkustamisen takaisin näille alueille mahdottomaksi. Useat siirtymään joutuneet henkilöt mainitsivat, että jotkut ihmiset, jotka yrittivät käydä alkuperäisillä asuinalueillaan tarkistamassa kotejaan ja omaisuuttaan, olivat joutuneet huthien pidättämisiksi. Lisäksi jotkut eivät olleet voineet palata kotialueilleen alueella olevien maamiinon vuoksi.⁴⁰⁵

4.1.4. Joint Forces -joukkojen hallitsemat alueet

Mwatana for Human Rights -järjestön tutkimuksen mukaan liikkumisvapauden ja päivittäisten toimintojen suorittamisen mahdollisuuksien osalta läntisillä rannikkoalueilla ja muilla Joint Forces -joukkojen hallitsemilla alueilla oleskelevat sisäisesti siirtymään joutuneet henkilöt ilmoittivat yksimielisesti, että heillä oli liikkumisvapaus siirtymispaikoillaan ja niiden lähialueilla. He eivät kuitenkaan voineet liikkua vapaasti huthien hallitsemilla lähtöalueilla.⁴⁰⁶

Kotitalouksien päämiehet/perheenpääet kertoivat, että heidän liikkuvuutensa työn ja toimeentulon etsimisessä oli rajoitettua, erityisesti heidän yrittäessään liikkua yöllä alkuperäisillä asuinalueillaan, koska he pelkäsivät joutuvansa syytetyiksi yhteistyöstä Joint Forces -joukkojen kanssa. Jotkut läntisillä rannikkoalueilla asuvat henkilöt mainitsivat, että Joint Forces -joukot ovat kieltäneet heitä vierailemasta lähtöalueillaan maamiinon aiheuttaman vaaran tai muiden syiden vuoksi. Tutkimuksen mukaan maamiinat ja aseelliset yhteenotot rajoittivat liikkumisen

⁴⁰² Mwatana for Human Rights 12/2024, s. 77.

⁴⁰³ Mwatana for Human Rights 12/2024, s. 77 - 78.

⁴⁰⁴ Mwatana for Human Rights 12/2024, s. 78.

⁴⁰⁵ Mwatana for Human Rights 12/2024, s. 78 - 79.

⁴⁰⁶ Mwatana for Human Rights 12/2024, s. 79.

vapautta 25 prosentilla. Jotkut henkilöt olivat saaneet vakavia vammoja tai menettäneet henkensä maamiinojen vuoksi pyrkiessään palaamaan kyllinsä.⁴⁰⁷

4.1.5. Jemenin kansainvälisesti tunnustetun hallituksen alueet

Mwatana for Human Rights -järjestön tutkimuksen mukaan huthien hallitsemista osista Taizin maakuntaa kansainvälisesti tunnustetun hallituksen hallitsemille alueille saapuneet IDP:t kertoivat voivansa liikkua minne tahansa. Myös Maribin maakunnassa asuvat IDP:t kertoivat, että heillä on laaja liikkumisenvapaus ja että he voivat matkustaa ilman rajoituksia. Hadramautin maakunnassa sijaitsevassa Seiyunin kaupungissa asuvat maansisäisesti siirtymään joutuneet henkilöt kertoivat voivansa liikkua vapaasti alueella. Korkeat kuljetuskustannukset aiheuttivat kuitenkin haasteita esimerkiksi opiskelijoille. Tutkimuksen mukaan korkeat kuljetuskustannukset vastasivat kaikkiaan 10 prosentista liikkumiseen kohdistuvista rajoituksista.⁴⁰⁸

4.1.6. Naisten liikkuminen eri alueilla

Huthien hallinto jatkoi vuonna 2025 naisten liikkumisvapauden rajoittamista vaatimalla, että naisella on oltava mukanaan miespuolinen huoltaja (mahram) tai tältä saatu kirjallinen lupa. Tämä rajoittaa muun muassa naisten oikeutta työntekoon ja aiheuttaa monia muita syrjiviä seurauksia.⁴⁰⁹ HRW:n mukaan viranomaiset sallivat vuonna 2024 naisten matkustaa ilman miespuolista sukulaista vain, jos heillä oli etukäteen saatu miespuolisen huoltajan kirjallinen suostumus. YK raportoi myös, että joulukuusta 2020 lähtien huthiviranomaiset ovat yhä tiukemmin vaatineet, että avustusjärjestöt, mukaan lukien paikalliset ja kansainväliset kansalaisjärjestöt sekä YK:n elimet, ilmoittavat miespuolisen sukulaisen nimen hakiessaan matkustuslupaa jemeniläiselle naispuoliselle työntekijälle työmatkaa varten. Lisäksi osana huthien maaliikenteen sääntelyviranomaisen (Land Transport Regulatory Authority) elokuussa 2022 antamaa ohjeistusta he määräisivät hallitsemillaan alueilla rajoituksia, joiden mukaan naiset eivät enää saa matkustaa maan ulkopuolelle ilman miespuolista sukulaista.⁴¹⁰

Vaikka Etelä-Jemenissä ei ole olemassa virallista ohjeistusta, joka kieltäisi naisia matkustamasta yksin eri maakuntien välillä, ovat naiset HRW:n mukaan kertoneet joutuneensa pysäytetyiksi tuntikausiksi Jemenin hallituksen ja STC:n tarkastuspisteillä ja toisinaan joutuneensa kääntymään takaisin.⁴¹¹ HRW raportoi vuonna 2024 Jemenin konfliktin osapuolten, mukaan lukien huthien, Jemenin kansainvälisesti tunnustetun hallituksen ja STC:n järjestelmällisesti loukanneen naisten oikeutta liikkua vapaasti. Viranomaiset estivät naisia matkustamasta maakuntien välillä ja joissakin tapauksissa ulkomaille ilman miespuolisen holhoojan lupaa tai ilman, että heillä oli seuranaan miespuolinen lähisukulainen. HRW:n haastattelemat naiset kertoivat uskovansa, että tarkastuspisteiden henkilöstö ottaa erityisesti kohteekseen naisia, joiden epäillään työskentelevän kansalaisjärjestöissä, ja että yleisenä käytäntönä on kohdella naisia ja miehiä huonommin, jos heidän uskotaan olevan kotoisin huthien hallitsemilta alueilta. Naiset ovat kertoneet joutuneensa tarkastuspisteillä viranomaisten suullisen ja fyysisen häirinnän kohteeksi.

⁴⁰⁷ Mwatana for Human Rights 12/2024, s. 79.

⁴⁰⁸ Mwatana for Human Rights 12/2024, s. 79.

⁴⁰⁹ Amnesty International 4/2026.

⁴¹⁰ HRW 4.3.2024.

⁴¹¹ HRW 2/2026.

Rajoitukset ovat estäneet naisia saamasta humanitaarista apua, terveydenhoitoa tai estäneet heitä opiskelemasta.⁴¹²

Useat HRW:n haastattelemat henkilöt kertoivat, että myös muut ryhmät, kuten Arabian niemimaan al-Qaida (AQAP) ja Islah-puolue, ovat rajoittaneet naisten liikkumista. Jos miespuolinen holhooja ilmoittaa poliisille naisesta, joka matkustaa vastoin holhoojan tahtoa, sisäministeriö ja turvallisuusviranomaiset voivat käytännössä pidättää naisen tarkastuspisteillä.⁴¹³

4.1.7. Muut ihmisryhmät

Jemeniläisen Sanaa Center -järjestön vuonna 2023 julkaistun artikkelin mukaan toimittajat, aktivistit sekä tietyt poliittiset tai alueelliset sidonnaisuudet omaavat henkilöt ovat kohonneessa vaarassa joutua häirinnän, kuulustelujen ja pidätysten kohteeksi tarkastuspisteillä.⁴¹⁴

4.2. Viralliset vaatimukset uudelle alueelle asettumiselle ml. henkilöllisyysasiakirjat

UNHCR:n joulukuussa 2024 julkaistun raportin mukaan maansisäisesti siirtymään joutuneet voivat kohdata Jemenissä merkittäviä haasteita asiakirjojen säilyttämisessä, uusimisessa tai uusien asiakirjojen hankkimisessa. Tämä johtuu useista tekijöistä, kuten asiakirjojen katoamisesta pakolaisuuden alkuvaiheessa, vaikeuksista säilyttää asiakirjoja puutteellisissa asumisolosuhteissa sekä saada välttämättömiä palveluja asuttaessa syrjäisillä ja vaikeapääsyisillä alueilla.⁴¹⁵ UNHCR:n mukaan uusien henkilöllisyystodistusten tai asiakirjojen myöntämiseen vaaditaan usein pysyvän osoitteen todistamista. Maan sisäisesti siirtymään joutuneiden voi olla vaikeaa osoittaa selvästi asuinpaikkansa, varsinkin jos he asuvat epävirallisissa leireissä.⁴¹⁶

Saadakseen UNHCR:ltä esim. käteisavustusta, maan sisäisesti siirtymään joutuneet tarvitsevat jonkun seuraavista asiakirjoista: passi, uusi kansallinen henkilökortti, väliaikainen kansallinen henkilökortti, ajokortti tai ensisijainen tunnistesivu (PIP) (henkilöille, joilla on kadonnut henkilöllisyystodistus, vahvistuksen jälkeen).⁴¹⁷

YK:n humanitaarisen avun koordinoitumisto OCHAN mukaan maansisäisesti siirtymään joutuneiden tulee rekisteröityä alueillaan saadakseen humanitaarista apua. Rekisteröintiä varten tarvitaan virallinen henkilökortti. Erityisesti maaseudulta kotoisin olevat naiset, lapset, vanhukset ja vammaiset kohtaavat enemmän vaikeuksia virallisen henkilötodistuksen esittämisessä rekisteröitymisen yhteydessä. Tämä tilanne on merkittävä este silloin, kun he toimivat perheenpäänä ja kaikkien perheenjäsenten oikeus humanitaariseen apuun riippuu heidän virallisesta henkilöllisyystodistuksestaan.⁴¹⁸

⁴¹² HRW 4.3.2024.

⁴¹³ HRW 4.3.2024.

⁴¹⁴ Sanaa Center 16.1.2023.

⁴¹⁵ UNHCR 12/2024. s. 7.

⁴¹⁶ UNHCR 12/2024. s. 7.

⁴¹⁷ UNHCR [päiväämätön].

⁴¹⁸ OCHA [päiväämätön].

Global Protection Clusterin marraskuussa 2025 julkaistun raportin mukaan maansisäisesti siirtymään joutuneet kohtaavat Jemenissä erityisiä ja usein toisiaan vahvistavia esteitä virallisten henkilöasiakirjojen tai muiden asiakirjojen saamisessa, mikä vaikuttaa suoraan heidän mahdollisuuksiinsa saada humanitaarista apua ja julkisia palveluja. Nämä haasteet ovat erityisen vakavia epävirallisilla asuinalueilla tai sisäisesti siirtymään joutuneiden leireillä, sillä niiden asukkailta puuttuu usein asiakirjoja, joilla he voisivat todistaa asuvansa kyseisellä alueella. Tästä ongelmasta on raportoitu erityisesti esimerkiksi Adenin alueella.⁴¹⁹

Raportin mukaan Jemenin siviilirekisteritoimisto (The Civil Status and Civil Registry Authority, CRA) kärsii merkittävistä toiminnallisista rajoitteista, kuten rajoitetusta maantieteellisestä kattavuudesta suurten kaupunkien ulkopuolella, infrastruktuurin ja henkilöstön puutteesta sekä pitkistä välimatkoista, korkeista hinnoista ja hakijoille aiheutuvista pitkistä odotusajoista. Nämä esteet rajoittavat henkilöllisyystodistusten saatavuutta ja liikkumisenvapautta sekä ihmisten pääsyä humanitaarisen avun, julkisten palvelujen, koulutuksen, terveydenhuollon ja suojelun piiriin. CRA:n maakunta- ja piirikuntatason toimistot ovat olleet vuodesta 2015 lähtien jakautuneet alueittain Jemenin kansainvälisesti tunnustetun hallituksen ja huthien hallitsemiin osiin.⁴²⁰

Global Protection Clusterin mukaan sirullisen Smart ID -henkilökortin käyttöönotto Jemenin kansainvälisesti tunnustetun hallituksen hallitsemilla alueilla vuoden 2024 alussa oli johtanut rinnakkaisten ja yhteensopimattomien asiakirjajärjestelmien syntyyn. Kansainvälisesti tunnustetun hallituksen hallitsemilla alueilla voimassa olevia älytunnisteita ei tunnustettu huthien hallitsemilla alueilla, ja erityisesti Jemenin pohjoisosista kotoisin olevat maansisäisesti siirtymään joutuneet eivät pystyneet hankkimaan virallisesti hyväksyttyjä henkilöllisyystodistuksia maan eteläisillä alueilla. Tämä rajoitti heidän liikkumistaan ja mahdollisuuksiaan saada palveluja. Maansisäisesti siirtymään joutuneet kohtasivat aiempaa enemmän rajoituksia myös STC:n hallitsemilla alueilla, sillä älyhenkilökorttien myöntämisen politisoituminen oli pahentanut jo olemassa olevia asiakirjojen saantiin liittyviä esteitä. Älyhenkilökorttien myöntämisen politisoituminen oli luonut lisäesteitä niille maan sisäisesti siirtymään joutuneille, jotka tarvitsevat virallisia asiakirjoja perusoikeuksien ja avun saamiseksi.⁴²¹

Global Protection Clusterin mukaan sisäisesti siirtymään joutuneet kohtaavat syrjintää hakiessaan kansallista henkilötodistusta tietyillä Etelä-Jemenin alueilla. Paikalliset siviilirekisteritoimistot vaativat hakijoilta usein asiakirjojen toimittamista vakituisen asuinpaikkansa toimistoon ja asettavat paikalliset asukkaat maansisäisesti siirtymään joutuneisiin nähden etusijalle.⁴²² Raportin mukaan Adenin kaltaisilla alueilla toimivien siviilirekisteritoimistojen myöntämät väliaikaiset henkilökortit helpottavat liikkumista ja mahdollistavat pääsyn peruspalveluihin, mutta niitä ei tunnusteta virallisiksi henkilöllisyystodistuksiksi.⁴²³ Raportin mukaan vaatimus palata kotipaikkakunnalle asiakirjojen hankkimiseksi tai uusimiseksi rajoittaa entisestään sisäisesti siirtymään joutuneiden mahdollisuuksia saada asemansa virallistettua

⁴¹⁹ Global Protection Cluster 11/2025, s. 7.

⁴²⁰ Global Protection Cluster 11/2025, s. 1 - 2.

⁴²¹ Global Protection Cluster 11/2025, s. 2.

⁴²² Global Protection Cluster 11/2025, s. 5.

⁴²³ Global Protection Cluster 11/2025, s. 5.

uusilla alueilla. STC:n hallitsemilla alueilla siirtyminen älykorttimuotoisiin henkilöllisyystodistuksiin on rajoittanut pohjoisilta alueilta kotoisin olevien maansisäisesti siirtymään joutuneiden liikkumista ja heikentänyt heidän mahdollisuuksiaan saada välttämättömiä palveluja uusilla asuinpaikoilla.⁴²⁴

Monilla sisäisesti siirtymään joutuneilla lapsilla ei ole syntymätodistuksia, mikä vaikeuttaa heidän pääsyään välttämättömien palveluiden piiriin. Avioliiton ulkopuolella syntyneet lapset suljetaan kokonaan pois väestörekisterijärjestelmästä, mikä vaikuttaa heidän välittömään ja pitkän aikavälin suojeluunsa. Esimerkiksi Hadramautissa paikalliset siviilirekisterikeskukset ovat kieltäytyneet myöntämästä syntymätodistuksia maan sisäisesti siirtymään joutuneiden lapsille, mikä on jättänyt lapset ilman tunnustettua oikeudellista identiteettiä.⁴²⁵

Naiset ja tytöt kärsivät henkilöllisyystodistusten puutteesta suhteettoman paljon, sillä heidän edellytetään usein olevan miespuolisen holhoojan (mahram) seurassa. Niitä, joilla ei ole tällaista huoltajaa käytettävissään, vaatimus estää käytännössä virallisten henkilöllisyysasiakirjojen saamisen.⁴²⁶

Tanskan kansallisen ID keskuksen vuonna 2020 julkaisemassa raportissa kerrotaan, että Jemenin suurlähetystön mukaan Jemenin hallitus ja sen diplomaattiedustustot tunnustivat kaikki huthien tai heidän alaisuudessaan olevien virastojen myöntämät siviilisäätystä koskevat asiakirjat, mukaan lukien henkilökortit. Näin ollen Jemenin diplomaattinen edustusto laillisti huthien myöntämät siviilisäätystä koskevat asiakirjat.⁴²⁷ Myös Landinfon vuonna 2022 julkaiseman raportin mukaan Jemenin kansainvälisesti tunnustettu hallitus hyväksyi yleisesti ottaen huthien myöntämät asiakirjat, mutta ei huthien myöntämää passia.⁴²⁸

Lähteet

AA (Anadolu Ajansi) 17.1.2026. *Yemen's former Southern Transitional Council leader vows from UAE to establish South Yemen state.* <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/yemens-former-southern-transitional-council-leader-vows-from-uae-to-establish-south-yemen-state/3801914> (käyty 30.6.2026).

ACAPS 12/2025. *Humanitarian Access Overview. Spotlight on fragmented contexts: Lebanon, Palestine, Syria and Yemen.* https://www.acaps.org/fileadmin/Data_Product/Main_media/20260210_ACAPS_Humanitarian_Access_Overview_December_2025.pdf (käyty 7.7.2026).

⁴²⁴ Global Protection Cluster 11/2025, s. 7.

⁴²⁵ Global Protection Cluster 11/2025, s. 7.

⁴²⁶ Global Protection Cluster 11/2025, s. 7.

⁴²⁷ Danish National ID Centre 2020.

⁴²⁸ Landinfo 27.6.2022, s. 4.

ACI MENA (Association for Catholic Information Middle East and North Africa) 20.9.2024. يوميات مسيحيي اليمن... جنة عدن أم جحيمها؟ <https://www.acimena.com/news/4121/yomywat-msyhywy-alymn-gnw-aadn-am-ghymha> (käyty 15.6.2026).

ACLED (Armed Conflict Location & Event Data) 20.7.2018. Who are the UAE-backed forces fighting on the western front in Yemen? <https://reliefweb.int/report/yemen/who-are-uae-backed-forces-fighting-western-front-yemen> (käyty 1.7.2026).

Alaghbari, Ismail / Carnegie Endowment for International Peace 12.12.2024. Unpunished: The Politics of Impunity in Yemen. <https://carnegieendowment.org/sada/2024/12/aliflat-mn-alaqab-syasyh-mmnhjh-fy-alymn?lang=en> (käyty 9.7.2026).

American Center for South Yemen Studies 12.2.2023. The Enemy of my Enemy is my Friend: How AQAP and Houthis Work Together Against South Yemen. <https://americancentersy.org/2023/02/the-enemy-of-my-enemy-is-my-friend-how-aqap-and-houthis-work-together-against-south-yemen-2.html> (käyty 29.6.2026).

Amnesty International

4/2026. Yemen 2025. <https://www.amnesty.org/en/location/middle-east-and-north-africa/middle-east/yemen/report-yemen/> (käyty 3.6.2026).

12.2.2025. Yemen: Investigate death in custody of arbitrarily detained UN aid worker. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2025/02/yemen-investigate-death-in-custody-of-arbitrarily-detained-un-aid-worker/> (käyty 4.6.2026).

11/2023. Yemen: Ongoing Violations amidst Conflict. <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2023/11/MDE3170252023ENGLISH.pdf> (käyty 2.7.2026).

29.9.2023. Yemen: Wave of arrests by Huthi de facto authorities following demonstrations. <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2023/09/yemen-wave-of-arrests-by-huthi-de-facto-authorities-following-demonstrations/> (käyty 4.6.2026).

AP (Associated Press)

7.2.2026. Yemen's ruling council names new cabinet after deadly clashes in the south. <https://apnews.com/article/yemen-war-new-cabinet-af7b34220d94bb8a8ad41a53be24251e> (käyty 22.6.2026).

16.1.2026. Protesters rally in south Yemen to call for a separate state. <https://apnews.com/article/yemen-protesters-aden-southern-transitional-council-0fd93e4760f86ba3fc86664d15ddb7a7> (käyty 25.6.2026)

9.1.2026. Separatist group in southern Yemen announces dissolution after its leader flees to the UAE. <https://apnews.com/article/yemen-war-saudi-arabia-uae-southern-transitional-council-7303d1d01a49f959bfb9baeeb5ff400d> (käyty 17.6.2026).

8.1.2026a. *What to know about the latest tensions in Yemen and the parties involved.* <https://apnews.com/article/yemen-houthis-saudi-arabia-coalition-uae-separatists-d512fecdd3cadd484e35f0c774bae31bd> (käyty 17.6.2026).

8.1.2026b. *Saudi Arabia alleges UAE smuggled wanted Yemen separatist leader out of the country.* <https://apnews.com/article/yemen-war-saudi-arabia-uae-separatist-leader-a27d0caefec2c5e9c096c57b0bb7d5b> (käyty 22.6.2026).

Ardemagni, Eleonora / Middle East Institute 25.2.2026. *Riyadh takes the helm in Yemen.* <https://mei.edu/ar/publication/riyadh-takes-the-helm-in-yemen/> (käyty 22.6.2026).

Ardemagni, Eleonora / ISPI (Italian Institute for International Political Studies) 22.3.2023. *Houthis and Iran: A War Time Alliance.* <https://www.ispionline.it/en/publication/houthis-and-iran-a-war-time-alliance-121951> (käyty 29.6.2026).

Al Arabiya

19.1.2026. *Jabal Hadid camp in Yemen's Aden handed over under plan to relocate military bases.* <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2026/01/19/jabal-hadid-camp-in-yemen-s-aden-handed-over-under-plan-to-relocate-military-bases> (käyty 23.6.2026).

7.1.2026. *Who is 'Abu Zaraq' al-Mahrami, the man tasked with overseeing Aden's security?* <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2026/01/07/who-is-abu-zaraq-almahrami-the-man-tasked-with-overseeing-aden-s-security> (käyty 25.6.2026).

Arab News

10.1.2026. *Yemen president announces formation of Supreme Military Committee, thanks Saudi Arabia for support.* <https://www.arabnews.com/node/2628903/middle-east> (käyty 17.6.2026).

25.9.2025. *Houthis threaten to 'cut off heads' of Yemenis who celebrate Sept. 26 revolution.* <https://www.arabnews.com/node/2572763/middle-east> (käyty 4.6.2026).

Asharq Al-Awsat

18.6.2026. *Yemeni Sources: Prosecutor Orders Freeze of Dissolved STC Funds.* <https://english.aawsat.com/arab-world/5285547-yemeni-sources-prosecutor-orders-freeze-dissolved-stc-funds> (käyty 30.6.2026).

28.3.2021. *Houthis Expel the Last of Yemeni Jews.* <https://english.aawsat.com/home/article/2886166/houthis-expel-last-yemeni-jews> (käyty 3.7.2026).

Al-Bab 18.1.2017. *Yemeni who questioned Qur'an "science" survives assassination attempt.* <https://al-bab.com/blog/2017/01/yemeni-who-questioned-quran-science-survives-assassination-attempt> (käyty 3.7.2026).

Bahá'í International Community 8/2024. *Background to Persecution of Baha'is in Yemen.*
<https://www.bic.org/situation-in-yemen/background> (käyty 12.6.2026).

Basha Report 19.3.2026. *The Saudi-backed National Shield Forces (NSF) @diralwatan in Yemen now have a new acting commander. Brigadier Bassam Al Mahdhar...* [Viestipalvelu X].
<https://x.com/BashaReport/status/2034726288313770051> (käyty 23.6.2026).

BBC (British Broadcasting Corporation)

23.1.2026. *'I didn't hear from my son for seven months': Inside Yemen's UAE-run secret prisons.* <https://www.bbc.com/news/articles/c3r117w55q4o> (käyty 24.6.2026).

25.3.2025. *Who are the Houthis and why is the US targeting them?*
<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-67614911> (käyty 29.6.2026).

CIHRS (Cairo Center for Human Rights Studies) 11.6.2024. *Yemen: Politicized judiciary sentences Yemenis to death without due process.* <https://cihrs.org/yemen-politicized-judiciary-sentences-yemenis-to-death-without-due-process/?lang=en> (käyty 8.7.2026).

Congressional Research Service

12.5.2026. *Yemen: In Brief.*
https://www.congress.gov/crs_external_products/R/PDF/R48942/R48942.1.pdf (käyty 17.6.2026).

6.9.2024. *Houthi Attacks in the Red Sea: Issues for Congress.*
<https://www.congress.gov/crs-product/IN12301> (käyty 26.9.2026).

Danish National ID Centre, 2020. *Yemen: The Yemeni administration, ID cards and civil status documents.* <https://filn.dk/media/vtlljkpps/yeme322.pdf> (käyty 15.7.2026).

Dashela, Adel & Marko Pihl / Lähi-itä NYT 9.6.2026. *Saudi-Arabian ja Arabiemiraattien liittouma on romahtanut Jemenissä* [blogikirjoitus]. <https://lahi-itynyt.fi/nyt/saudi-arabian-ja-arabiemiraattien-liittouma-on-romahtanut-jemenissa/> (käyty 29.6.2026).

Equaldex [päiväämätön]. *LGBT Rights in Yemen.* <https://www.equaldex.com/region/yemen> (käyty 9.6.2026).

Al-Estiklal 2025. *Hadhramaut Tribal Alliance Challenges Yemen's Government Authority.*
<https://www.alestiklal.net/en/article/hadhramaut-tribal-alliance-challenges-yemen-s-government-authority> (käyty 26.6.2026).

Euro-Med Human Rights Monitor

19.3.2020. *Girl killed in Yemen in shocking circumstances: Perpetrators must be held accountable.* <https://euromedmonitor.org/en/article/3427/Girl-killed-in-Yemen-in-shocking-circumstances-Perpetrators-must-be-held-accountable#> (käyty 10.6.2026).

20.7.2017. *Extremists restricting freedom of religion and belief in Yemen.*
<https://euromedmonitor.org/en/article/1975/Extremists-restricting-freedom-of-religion-and-belief-in-Yemen> (käyty 6.7.2026).

EWTN Great Britain 23.9.2024. *Yemeni Christians pressured to conform to Islamic law: 'We were forced to wear the hijab'.* <https://ewtn.co.uk/article-yemeni-christians-pressured-to-conform-to-islamic-law-we-were-forced-to-wear-the-hijab/> (käyty 15.6.2026).

Ferragamo, Mariel & Kali Robinson / Council on Foreign Relations 10.4.2026. *Iran's Support of the Houthis: What to Know.* <https://www.cfr.org/articles/irans-support-houthis-what-know> (käyty 29.6.2026).

France24 8.1.2026. *Yemeni separatist chief fled to UAE, Saudi-led coalition says.*
<https://www.france24.com/en/middle-east/20260108-yemeni-separatist-chief-fled-to-uae-saudi-led-coalition-says> (käyty 30.6.2026).

Freedom House 2025. *Freedom in the World 2025: Yemen.*
<https://freedomhouse.org/country/yemen/freedom-world/2025> (käyty 11.6.2026).

Gabbay, Shaul M. 25.6.2021. "Yemen's Human Rights Abuses Skyrocket Amidst Ongoing Chaos". *International Journal of Social Science Studies*, vol. 9, no. 4, s. 17–21. Saatavilla:
https://www.researchgate.net/publication/352745974_Yemen's_Human_Rights_Abuses_Skyrocket_Amidst_Ongoing_Chaos (käyty 8.7.2026).

Girls Not Brides [päiväämätön]. Yemen. <https://www.girlsnotbrides.org/en/learning-resources/child-marriage-atlas/regions-and-countries/yemen/> (käyty 11.6.2026).

Global Centre for the Responsibility to Protect 15.7.2026. Yemen.
<https://www.global2p.org/countries/yemen/> (käyty 30.7.2026).

Global Christian Relief [päiväämätön]. Country: Yemen.
<https://globalchristianrelief.org/resources/countries/yemen/> (käyty 15.6.2026).

Global Protection Cluster 11/2025. *Ensuring Inclusive Access: Harmonizing Civil Documentation Practices in Yemen.* https://globalprotectioncluster.org/sites/default/files/2025-11/ensuring_inclusive_access_harmonizing_civil_documentation_practices_in_yemen.pdf (käyty 15.7.2026).

The Guardian 30.3.2026. *Who are the Houthis – explained in 30 seconds.*
<https://www.theguardian.com/world/2026/mar/30/houthis-who-are-they-rebels-fighting-for-iran-war> (käyty 30.6.2026).

Gulf News 15.9.2018. *Yemen gunmen kill suspected homosexual.*
<https://gulfnews.com/world/gulf/yemen/yemen-gunmen-kill-suspected-homosexual-1.1236381> (käyty 9.6.2026).

HRW (Human Rights Watch)

9.2.2026. Yemen: Houthis Arbitrarily Detain, Disappear Christians.
<https://www.hrw.org/news/2026/02/09/yemen-houthis-arbitrarily-detain-disappear-christians> (käyty 15.6.2026).

2/2026. Yemen Events of 2025. <https://www.hrw.org/world-report/2026/country-chapters/yemen> (käyty 3.6.2026).

27.11.2025. Yemen: Houthis' Widespread Detentions of Political Opponents.
<https://www.hrw.org/news/2025/11/27/yemen-houthis-widespread-detentions-of-political-opponents> (käyty 6.7.2025).

4.3.2024. Yemen: Warring Parties Restrict Women's Movement.
<https://www.hrw.org/news/2024/03/04/yemen-warring-parties-restrict-womens-movement> (käyty 27.7.2026).

10.5.2016. Christians Among The Victims in an Unstable Yemen.
<https://www.hrw.org/news/2016/05/10/christians-among-victims-unstable-yemen> (käyty 15.6.2026).

Humanists International 4.3.2024. Freedom of Thought Report: Yemen.
<https://fot.humanists.international/countries/asia-western-asia/yemen/> (käyty 3.7.2026).

ICTJ (International Center for Transitional Justice) 20.3.2023. Accountability in Yemen Requires a Comprehensive Transitional Justice Process. <https://www.ictj.org/latest-news/accountability-yemen-requires-comprehensive-transitional-justice-process> (käyty 8.7.2026).

ILAC (International Legal Assistance Consortium) 11/2021. The Impact of the War on Yemen's Justice System.
<https://static1.squarespace.com/static/5900b58e1b631bffa367167e/t/61dee94b6073db3fb6061779/1641998668657/The-Impact-of-the-War-on-Yemens-Justice-System.pdf> (käyty 8.7.2026).

ILGA World [päiväämätön]. Yemen. <https://database.ilga.org/yemen-lgbt/> (käyty 9.6.2026).

International Crisis Group 17.3.2026. Amid War, Yemen's New Government Faces Challenges at Home and Abroad. <https://www.crisisgroup.org/qna/middle-east-north-africa/yemen/amid-war-yemens-new-government-faces-challenges-home-and-abroad> (käyty 22.6.2026).

International Federation of Journalists 28.10.2025. Yemen: Israeli strike kills at least 13 journalists.
<https://www.ifj.org/media-centre/news/detail/article/yemen-israeli-strike-kills-at-least-13-journalists> (käyty 9.6.2026).

IOM (International Organization for Migration)

2026. IOM Yemen DTM- Area Assessment Round 41.
<https://dtm.iom.int/reports/yemen-area-assessment-round-41-march-april-2026> (käyty 27.7.2026).

9.12.2025. Yemen Crisis Response Plan 2026.

https://crisisresponse.iom.int/sites/g/files/tmzbdl1481/files/appeal/pdf/2026_Yemen_Crisis_Response_Plan_2026--2026.pdf (käyty 27.7.2026).

الإصلاح: حملات الاختطافات فصل جديد من القمع والإرهاب المنظم الذي تمارسه مليشيا الحوثي. Al-Islah Net 31.10.2025. https://alisliah-ye.net/news_details.php?sid=12206 (käyty 7.7.2026).

Jalal, Ibrahim 2026. Checkpoint fragments and hierarchies: Competing regimes of circulation in wartime Yemen, 2015–2026. Danish Institute for International Studies (DIIS). DIIS Working Paper. <https://pure.diiis.dk/ws/files/32203821/DIIS-WP-series-Roadblocks-15-hierarchies.pdf> (käyty 14.7.2026).

Jalal, Ibrahim / Middle East Institute 22.4.2024. The Hadramawt National Council: A strategic move or a tactical reaction? <https://mei.edu/publication/hadramawt-national-council-strategic-move-or-tactical-reaction/> (käyty 26.6.2026).

Al Jazeera

8.2.2026. Hope and scepticism as Yemen's Saudi-backed gov't announces a new cabinet. <https://www.aljazeera.com/news/2026/2/8/hope-and-scepticism-as-yemens-saudi-backed-govt-announces-a-new-cabinet> (käyty 22.6.2026).

14.1.2026. Mapping who controls what in Yemen in 2026. <https://www.aljazeera.com/news/2026/1/14/mapping-who-controls-what-in-yemen-in-2026> (käyty 23.6.2026).

30.12.2025. After Saudi Arabia's Yemen strike, UAE rejects support for separatists. <https://www.aljazeera.com/news/2025/12/30/saudi-led-coalition-strikes-yemeni-port-over-unauthorised-weapons-shipment> (käyty 30.6.2026).

4.12.2017. How did Yemen's Houthi-Saleh alliance collapse? <https://www.aljazeera.com/news/2017/12/4/how-did-yemens-houthi-saleh-alliance-collapse> (käyty 1.7.2026).

Landinfo 27.6.2022. Jemen, Sivilregister, identitetsdokumenter og pass. <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2022/06/Jemen-temanotat-Sivilregister-identitetsdokumenter-og-pass-Opdatering-27062022.pdf> (käyty 15.7.2026).

Maahanmuuttovirasto / Maatietopalvelu

4.6.2026. Jemen / Katsaus maan turvallisuustilanteeseen, tilanne tietyissä maakunnissa. Saatavilla Tellus-maatietoportaaliassa: <https://maatieto.migri.fi/base/2724d19a-5460-485d-bff8-6cd8f75f86d5/countryDocument/fe3fa970-ff11-45c3-91fb-1116451b74c9> (käyty 8.6.2026).

27.6.2025. Jemen / Naisten asema. Saatavilla Tellus-maatietoportaaliassa: <https://maatieto.migri.fi/base/2724d19a-5460-485d-bff8-6cd8f75f86d5/countryDocument/52a24c83-a07b-44a1-be88-ae52a320b9e6> (käyty 3.6.2026).

24.6.2025. Jemen / Akhdam/Muhamashin -vähemmistön asema, seka-avioliitot.
Saatavilla Tellus-maatietoportaaliissa: <https://maatieto.migri.fi/base/2724d19a-5460-485d-bff8-6cd8f75f86d5/countryDocument/89c6df83-1eec-4dfa-9092-a813dc73209c> (käyty 3.7.2026).

15.4.2025. Jemen / Turvallisuustilanne maaliskuussa 2025.
<https://maatieto.migri.fi/base/2724d19a-5460-485d-bff8-6cd8f75f86d5/countryDocument/f18878b6-e40f-45e6-be29-88f34788ffb4> (käyty 17.6.2025).

12.3.2025. Jemen / Pakkovärväys. Saatavilla Tellus-maatietoportaaliissa:
<https://maatieto.migri.fi/base/2724d19a-5460-485d-bff8-6cd8f75f86d5/countryDocument/dd2cdbe0-db7d-442c-ad37-8b3860b5a69b> (käyty 3.6.2026).

9.5.2023. Jemen / Saudi-Arabiasta palanneiden jemeniläisten kohtelu huthien hallitsemilla alueilla. Saatavilla Tellus-maatietoportaaliissa:
<https://maatieto.migri.fi/base/2724d19a-5460-485d-bff8-6cd8f75f86d5/countryDocument/953a7e2f-d92f-49c4-bb37-6c6bc67aeed9> (käyty 8.7.2026).

24.8.2022. Jemen / Arabian niemimaan al-Qaidan toiminta Hadramautin maakunnassa. Saatavilla Tellus-maatietoportaaliissa:
<https://maatieto.migri.fi/base/2724d19a-5460-485d-bff8-6cd8f75f86d5/countryDocument/df81de14-ed64-4c4f-b533-569a0aaa7aeb> (käyty 8.7.2025).

Marsadak

9.5.2026. Annual Report Violations Against Media Freedoms in Yemen 2025.
<https://marsadak.org/wp-content/uploads/2026/05/annualreport-EN-2025.pdf> (käyty 8.6.2026).

2.5.2026. Joint Statement on World Press Freedom Day 2026.
<https://marsadak.org/en/press-freedom-yemen-2026/> (käyty 8.6.2026).

Al-Mawqea Post 30.4.2026. Saudi-supervised restructuring of Tareq Saleh's forces underway in Yemen. <https://almawqea-post.net/english-news/118536> (käyty 25.6.2026).

Middle East Eye

12.5.2026. Yemen: The rise of Saudi-backed Salafi commanders.
<https://www.middleeasteye.net/news/yemen-rise-saudi-backed-salafi-commanders> (käyty 23.6.2026).

2.3.2026. Yemen government's return to Aden tests Riyadh's bid to reshape strategy.
<https://www.middleeasteye.net/news/yemen-government-return-aden-tests-saudi-arabias-bid-reshape-strategy> (käyty 22.6.2026).

6.2.2026. *From governing south Yemen to mobilising: The STC's post-defeat strategy.* <https://www.middleeasteye.net/news/governing-south-yemen-mobilising-stcs-post-defeat-strategy> (käyty 24.6.2026).

3.2.2026. *Elite Yemeni fighters swap allegiances from UAE to Saudi Arabia.* <https://www.middleeasteye.net/news/elite-yemeni-fighters-swap-allegiances-uae-saudi-arabia> (käyty 23.6.2026).

9.1.2026. *Yemen's southern separatists have disbanded, STC member in Saudi Arabia says.* <https://www.middleeasteye.net/news/yemen-southern-separatists-stc-disband-ruling-council-member-says> (käyty 26.6.2026).

12.1.2022. *Yemen: Who are the UAE-backed Giants Brigades?* <https://www.middleeasteye.net/news/yemen-giants-brigades-uae-backed-who> (käyty 25.6.2026).

1.5.2015. *Iran arming Yemen's Houthi rebels since 2009: UN report.* <https://www.middleeasteye.net/news/iran-arming-yemens-houthi-rebels-2009-un-report> (käyty 29.6.2026).

13.2.2015. *Abdel-Malek al-Houthi: from shadow rebel leader to kingmaker.* <https://www.middleeasteye.net/features/abdel-malek-al-houthi-shadow-rebel-leader-kingmaker> (käyty 29.6.2026).

Mohsen, Abeer / Daraj Media 19.12.2019. *"Honour" Killings in Yemen: Tribal Tradition and the Law.* <https://daraj.media/en/honour-killings-in-yemen-tribal-tradition-and-the-law/> (käyty 10.6.2026).

Al-Monitor 2.1.2026. *Yemen's STC announces self-determination process for south: What to know.* <https://www.al-monitor.com/originals/2026/01/yemens-stc-announces-self-determination-process-south-what-know> (käyty 30.6.2026).

Al-Muslimi, Farea / New Lines Magazine 28.5.2026. *Inside Hezbollah's Two-Decade Project To Shape the Houthis.* <https://newlinesmag.com/argument/inside-hezbollahs-two-decade-project-to-shape-the-houthis/> (käyty 29.6.2026).

Al-Muslimi, Farea / Chatham House 22.5.2025. *The Houthis have cracked down brutally on Yemeni civil society. A strategic response is required.* <https://www.chathamhouse.org/2024/08/houthis-have-cracked-down-brutally-yemeni-civil-society-strategic-response-required> (käyty 29.6.2026).

Mwatana for Human Rights 12/2024. *Unsafe Havens. A Study on the Displacement Crisis and the Suffering of Displaced Persons in Yemen.* https://cdn.prod.website-files.com/680e3db2ba5a3deea9f1f0a6/680e3db2ba5a3deea9f205f1_Unsafe-havens-en_.pdf (käyty 20.7.2026).

Nada, Garrett / USIP (United States Institute of Peace) 18.7.2024. *Houthi Explainer: Leaders and Goals.* <https://iranprimer.usip.org/blog/2024/jul/18/houthi-explainer-leaders-and-goals> (käyty 29.6.2026).

Nevola, Luca & Sherwan Hindreen Ali / ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project) 12.2.2026. Al-Qaeda's "new normal" in Yemen: strategic continuity despite a leadership change. <https://acleddata.com/report/al-qaedas-new-normal-yemen-strategic-continuity-despite-leadership-change> (käyty 26.6.2026).

Nevola, Luca / ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project) 15.1.2026. Q&A: Southern Yemen: How did we get here, and what happens next? <https://acleddata.com/qa/qa-southern-yemen-how-did-we-get-here-and-what-happens-next> (käyty 22.6.2026).

The New Arab 26.4.2016. Yemeni murdered by extremists after being accused of atheism. <https://www.newarab.com/news/yemeni-murdered-extremists-after-being-accused-atheism> (käyty 3.7.2026).

NRC (Norwegian Refugee Council) 3/2024. Access to Legal Identity and Civil Documentation among the Muhamasheen in Yemen. <https://www.nrc.no/globalassets/pdf/reports/access-to-legal-identity-muhamasheen/access-to-legal-identity-among-the-muhamasheen-in-yemen.pdf> (käyty 27.7.2026).

OCHA (Office for the Coordination of Humanitarian Affairs)

3/2026. Yemen Humanitarian Needs and Response Plan 2026. <https://www.unocha.org/publications/report/yemen/yemen-humanitarian-needs-and-response-plan-2026-march-2026> (käyty 11.6.2026).

[päiväämätön]. Gender, age and diversity in IDP Registration. Saatavilla Reliefweb-tietokannassa. <https://response.reliefweb.int/yemen/gender-age-and-diversity-idp-registration> (käyty 16.7.2026).

OHCHR (Office of the High Commissioner for Human Rights) 22.5.2017. Yemen must stop persecution of Bahá'í community, urges UN expert on freedom of religion. <https://fln.dk/media/ysuehw42/yeme146.pdf> (käyty 12.6.2026).

Open Doors

14.4.2026. Update: three more Christians arrested in Yemen as crackdown continues. <https://www.opendoorsuk.org/news/latest-news/yemen-crackdown/> (käyty 15.6.2026).

2026. World Watch List 2026 Situation of Religious Freedom for Christians: Yemen. <https://www.opendoors.org.au/wp-content/uploads/2026/01/Open-Doors-World-Watch-List-2026-Yemen-Country-Dossier.pdf> (käyty 12.6.2026).

President Al Alimi

22.1.2026. President Al-Alimi: Developments on Ground Are Promising and Refute Claims of a Vacuum and Worst-Case Scenarios. <https://presidentalalimi.net/en/news1571.html> (käyty 23.6.2026).

10.1.2026. President Al-Alimi Announces Successful Handover of Military Camps and Formation of a Supreme Military Committee to Restore State Institutions Peacefully or by Force. <https://presidentalalimi.net/en/news1529.html#> (käyty 17.6.2026).

Prism 15.10.2025. A Yemeni man fleeing persecution requested asylum in the U.S. ICE deported him as the Trump administration bombed Yemen. <https://prismreports.org/2025/10/15/yemeni-man-captured-by-houthis-after-deportation-from-us/> (käyty 7.7.2026)

Reporters Without Borders 2026. Yemen. <https://rsf.org/en/country/yemen> (käyty 8.6.2026).

Reuters

28.3.2026. Explainer: Who are the Houthis, Iran's allies in Yemen?
<https://www.reuters.com/world/middle-east/why-havent-houthis-irans-allies-yemen-stepped-into-war-2026-03-28/> (käyty 29.6.2026).

5.2.2026. Saudi Arabia deploys cash and clout in Yemen after ousting UAE.
<https://www.reuters.com/world/middle-east/saudi-arabia-deploys-cash-clout-yemen-after-ousting-uae-2026-02-05/> (käyty 23.6.2026).

10.1.2026. Thousands rally in support of Yemen's main separatist group.
<https://www.reuters.com/world/middle-east/yemens-main-separatist-group-denies-disbanding-2026-01-10/> (käyty 25.6.2026).

9.1.2026. Yemen's separatists appear to split, reflecting Saudi-UAE rift.
<https://www.reuters.com/world/middle-east/yemens-southern-separatists-have-disbanded-delegate-talks-saudia-arabia-says-2026-01-09/> (käyty 26.6.2026).

2.1.2026. Who is fighting in Yemen? <https://www.reuters.com/world/middle-east/who-is-fighting-yemen-2026-01-02/> (käyty 25.6.2026).

26.6.2017. Secular Yemenis live in fear after student is killed in Aden.
<https://www.reuters.com/article/us-yemen-security-assassination/secular-yemenis-live-in-fear-after-student-is-killed-in-aden-idUSKBN19H10E/> (käyty 3.7.2026).

Rights Radar 2/2025. Yemen: The Execution of Opponents.
<https://rightsradar.org/media/pdf/reports/Execution%20of%20Political%20Opponents%20Report%20in%20Yemen.pdf> (käyty 7.7.2026).

Saba News Agency 10.10.2025. Report: Houthi militias blamed for 5423 violations against health sector. <https://www.sabanew.net/story/en/135950> (käyty 7.7.2026).

SAM for Rights and Liberties 25.11.2025. Yemeni Women Face an Unrelenting Cycle of Violence. <https://samrl.org/?l=e/10/A/c/1/69/71/5657/Yemeni-Women-Face-an-Unrelenting-Cycle-of-Violence> (käyty 9.6.2026).

Sana'a Center

24.4.2026. *The Yemen Review Quarterly: January-March 2026, Military and Security.*
<https://sanaacenter.org/the-yemen-review/jan-mar-2026/26960> (käyty 17.6.2026).

28.10.2025. *A New Approach to Reforming the Government of Yemen.*
<https://sanaacenter.org/the-yemen-review/jul-sept-2025/25635> (käyty 16.6.2026).

4.2.2025. *The Yemen Review Quarterly: October-December 2024, Military and Security.*
<https://sanaacenter.org/the-yemen-review/oct-dec-2024/24103> (käyty 23.6.2026).

4.2.2025b. *The Yemen Review Quarterly: October-December 2024, How Yemeni Religious Groups Recruit Fighters.* <https://sanaacenter.org/the-yemen-review/oct-dec-2024/24173> (käyty 26.6.2026).

16.10.2024. *Houthi Authorities Undermine Judicial Independence with Major Reforms.*
<https://sanaacenter.org/the-yemen-review/july-sept-2024/23526> (käyty 9.7.2026).

3.9.2024. *The Impact of War on Youth Activism in Yemen.*
<https://sanaacenter.org/ypf/the-impact-of-war-on-youth-activism-in-yemen/> (käyty 6.7.2026).

9.3.2023. *The Yemen Review, January and February 2023: Nation's Shield Forces Bolster Al-Alimi's Influence.* <https://sanaacenter.org/the-yemen-review/jan-feb-2023/19707> (käyty 23.6.2026).

16.1.2023. *The War on Yemen's Roads.* <https://sanaacenter.org/publications/policy-research/19304> (käyty 27.7.2026).

18.6.2021. *The Baha'is in Yemen: From Obscurity to Persecution and Exile.*
<https://sanaacenter.org/publications/policy-research/14462> (käyty 12.6.2026).

24.5.2021. *Yemen's West Coast: A look into politics, society and war along the Red Sea.*
<https://sanaacenter.org/publications/perspectives-and-analyses/14282> (käyty 1.7.2026).

Save The Children

1.4.2026. *Almost 1,200 children killed or injured in Yemen due to conflict despite truce.*
<https://reliefweb.int/report/yemen/almost-1200-children-killed-or-injured-yemen-due-conflict-despite-truce> (käyty 11.6.2026).

13.1.2026. *Yemen: One child killed or injured every day on average in 2025 as child casualties surged.* <https://www.savethechildren.org.uk/news/media-centre/press-releases/2026/yemen-one-child-killed-or-injured-every-day-average-2025> (käyty 11.6.2026).

SHCC (Safeguarding Health in Conflict Coalition)

2026. CARE IN THE CROSSHAIRS: Violence Against Health Care in Conflict 2025.
<https://insecurityinsight.org/wp-content/uploads/2026/04/2025-SHCC-Annual-Report.pdf> (käyty 7.7.2026).

2025. Yemen: Violence Against Health Care in Conflict 2024.
<https://reliefweb.int/report/yemen/yemen-violence-against-health-care-conflict-2024-enar> (käyty 7.7.2026).

South24

21.6.2026. Anti-Saudi Tutelage Protests Sweep Aden and Hadramout.
<https://south24.net/news/newse.php?nid=5553> (käyty 24.6.2026).

4.6.2026. Al-Zubaidi Warns of Iranian Threats to Bab al-Mandab, Calls for Southern Role.
<https://south24.net/news/newse.php?nid=5523> (käyty 30.6.2026).

1.3.2026. The New Yemeni Government: Composition and Prospects.
<https://south24.net/news/newse.php?nid=5348> (käyty 30.6.2026).

Schwartz, Jack 19.7.2025. Brothers in Jihad, Rivals in War: The Evolving Battle Between ISIS and al-Qaeda in Yemen [Substack]. <https://insurgencyreport.substack.com/p/brothers-in-jihad-rivals-in-war-the> (käyty 1.7.2026).

Toomey, Bridget / Long War Journal

4.12.2025. Southern Transitional Council seizes key areas of Yemen's Hadramawt Governorate from rival government forces.
<https://www.longwarjournal.org/archives/2025/12/southern-transitional-council-seizes-key-areas-of-yemens-hadramawt-governorate-from-rival-government-forces.php> (käyty 25.6.2026).

18.4.2025. Yemeni forces planning ground offensive against the Houthis.
<https://www.longwarjournal.org/archives/2025/04/yemeni-forces-planning-ground-offensive-against-the-houthis.php> (käyty 1.7.2026).

UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees)

12/2024. Protection Brief Yemen.
[file:///M:/2024%20UNHCR%20Protection%20Brief%20\(Yemen\).pdf](file:///M:/2024%20UNHCR%20Protection%20Brief%20(Yemen).pdf) (käyty 15.7.2026).

[päiväämätön]. Cash Assistance for IDPs.
<https://help.unhcr.org/yemen/idpassistance/cash-assistance-for-idps/> (käyty 15.7.2026).

UNICEF (United Nations Children's Fund)[päiväämätön]. Yemen crisis.
<https://www.unicef.org/emergencies/yemen-crisis> (käyty 11.6.2026).

UNSC (United Nations Security Council)

4.2.2026. Letter dated 3 February 2026 from the President of the Security Council acting in the absence of a Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 1267 (1999), 1989 (2011) and 2253 (2015) concerning Islamic State in Iraq and the Levant (Da'esh), Al-Qaida and associated individuals, groups, undertakings and entities addressed to the President of the Security Council (S/2026/44).
<https://docs.un.org/en/S/2026/44> (käyty 26.6.2026).

17.10.2025. Letter dated 15 October 2025 from the Panel of Experts on Yemen addressed to the President of the Security Council (S/2025/650).
<https://docs.un.org/en/S/2025/650> (käyty 9.7.2025).

USCIRF (United States Commission on International Religious Freedom)

8/2025. Factsheet: Religious Freedom in Houthi-controlled Areas of Yemen.
<https://www.uscifr.gov/sites/default/files/2025-08/2025%20Factsheet%20Houthi.pdf>
(käyty 15.6.2026).

[päiväämätön]. Libi Marhabi. <https://www.uscifr.gov/religious-prisoners-conscience/forb-victims-database/libi-marhabi> (käyty 16.6.2026).

U.S. Department of Labor 2025. 2024 Findings on the Worst Forms of Child Labor.
<https://www.dol.gov/agencies/ilab/resources/reports/child-labor/yemen> (käyty 11.6.2026).

USDOS (United States Department of State)

2025. Yemen 2024 Human Rights Report. https://www.state.gov/wp-content/uploads/2025/07/624521_YEMEN-2024-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf (käyty 6.7.2026).

2024. 2023 Report on International Religious Freedom: Yemen.
<https://www.state.gov/reports/2023-report-on-international-religious-freedom/yemen/>
(käyty 11.6.2026).

VOA (Voice of America) 3.11.2024. UN expert: Iran transformed Yemen's Houthi rebels into potent military force. <https://www.voanews.com/a/un-expert-iran-transformed-yemen-s-houthi-rebels-into-potent-military-force/7849814.html> (käyty 30.6.2026).

WCYS (Washington Center for Yemeni Studies) 14.11.2025. Houthis Reengineer the Judiciary by Flooding It with Graduates of Religious Centers. <https://wcys.org/houthis-reengineer-the-judiciary-by-flooding-it-with-graduates-of-religious-centers/> (käyty 9.7.2026).

Wilson Center 7.7.2022. Who are Yemen's Houthis? <https://www.wilsoncenter.org/article/who-are-yemens-houthis> (käyty 29.6.2026).

YCMHRV (Yemeni Coalition for Monitoring Human Rights Violations) & DT Institute 14.10.2025. Study: Transitional Justice and Violations of Children's Rights in Yemen.
<https://justice4yemenpact.org/articles/study-transitional-justice-and-violations-of-childrens-rights-in-yemen/> (käyty 2.7.2026).

Yemen Corner 14.6.2022. *Terminology*.

<https://www.yemencorner.com/yemen101/Terminology23> (käyty 25.6.2026).

Yemeni Journalists Syndicate 2/2026. *Annual Report on Freedoms 2025*.

https://www.ifj.org/fileadmin/2025_YJS_media_freedom_report.pdf (käyty 9.6.2026).

Yemen Online

6.7.2026. *Yemen: Houthis Abduct 20 Students in Saada Over Slogan*.

<https://yemenonline.info/special-reports/12988> (käyty 7.7.2026).

12.1.2026. *Yemen: Security Breakdown Exploited by Islah Party (Muslim Brotherhood) in Taiz*. <https://yemenonline.info/politics/11392> (käyty 7.7.2026)

12.10.2025. *Houthi Militias Accused of 5,423 Violations Against Yemen's Health Sector*.

<https://yemenonline.info/Human%20Rights/10424> (käyty 7.7.2026).

Yemen's Children 3.6.2025. *Rights Report Documents Horrific Violations Against Children*.

<https://yemenschildren.net/en/Rights-Report-Documents-Horrific-Violations-Against-Children>
(käyty 7.7.2026).